

© EuroGeographics

Helsingin ulkomaalaistaustaisten yleisimmät taustamaat

Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö vuonna 2016

Sisällys

Esipuhe	2
Tiivistelmä	3
1 Johdanto	4
2 Helsingin ulkomaalaistaustaisen väestön määrä ja kehitys	5
2.1 Nykytilanne.....	5
2.2 Vieraskielisen väestön ennuste.....	7
3 Ulkomaalaistaustaisten ryhmät	9
3.1 Ulkomaalaistaustaiset.....	9
3.2 Vieraskieliset.....	10
3.3 Ulkomaan kansalaiset.....	11
3.4 Pakolaiset ja turvapaikanhakijat.....	13
4 Sukupuoli- ja ikärakenne	14
5 Muuttoliike	16
5.1 Ulkomainen ja kotimainen muuttoliike.....	16
5.2 Kokonaisuutos.....	17
5.3 Muuttaneiden taustatiedot.....	18
6 Perheet ja syntyvyys	20
6.1 Avioliitot.....	20
6.2 Lapsiperheet.....	21
6.3 Syntyvyys.....	22
7 Alueellinen sijoittuminen	23
8 Asuminen	25
8.1 Asuntokuntien rakenne.....	25
8.2 Asuntojen hallintaperuste.....	26
8.3 Asumisväljyys.....	28
8.4 Asuminen peruspiireittäin.....	29
9 Koulutustaso ja opiskelu	30
9.1 Koulutusrakenne.....	30
9.2 Opetus ja koulutus.....	31
10 Työllisyys ja työttömyys	34
10.1 Työllisyys- ja työttömyysaste.....	34
10.2 Koulutus, syntyperä ja pääasiallinen toiminta.....	35
10.3 Työllisten toimialat ja ammatit.....	38
11 Toimeentulo	41
11.1 Verotettavat tulot.....	41
11.2 Toimeentulotuki.....	42

Esipuhe

Ulkomaalaistaustaisen väestön rooli Helsingissä ja Helsingille on yhä merkittävämpi, sillä heidän määränsä ja osuutensa Helsingin väestöstä kasvaa jatkuvasti. Väestöryhmä poikkeaa monessa suhteessa kaupungissa asuvasta kantaväestöstä, mutta eroja voidaan havaita myös eri ulkomaalaistaustaisten ryhmien välillä. Myös alueelliset erot ulkomaalaistaustaisen väestön osuuksissa ovat huomattavat. Kaupunki tarvitsee suunnittelun ja päätöksenteon tueksi jatkuvasti ajantasaista tietoa Helsingissä asuvasta ulkomaalaistaustaisesta väestöstä.

Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö vuonna 2016 -julkaisuun on koottu tilastoja Helsingin ulkomaalaistaustaisten, vieraskielisten ja ulkomaan kansalaisten väestörakenteesta, muuttoliikkeestä, asumisesta, koulutuksesta, työssäkäynnistä ja toimeentulosta. Tiedot on julkaistu myös verkkosivuilla (www.ulkomaalaistaustaiset.helsingissa.fi), jonne päivitetään tuoreimmat tiedot sitä mukaa, kun ne ovat saatavilla.

Julkaisun toteutuksesta ja toimittamisesta on vastannut tutkija Aino Hiekkavuo. Työhön ovat osallistuneet lisäksi tutkijat Sanna Ranto, Minna Salorinne ja järjestelmäpäällikkö Pekka Vuori. Verkkosivujen toteuttamiseen osallistuivat lisäksi graafinen toimittaja Lotta Haglund, suunnittelija Aleksi Peltonen sekä tietotekniikkasihteeri Kari Palomäki. Haluan kiittää lämpimästi kaikkia työhön osallistuneita.

Tammikuussa 2017

Ari Jaakola

tilasto- ja tietopalvelupäällikkö

Tiivistelmä

Ulkomaalaistaustaisia helsinkiläisiä oli vuoden 2016 alussa 89 878 eli 14,3 prosenttia kaupungin väestöstä. Heistä 83 prosenttia oli syntynyt ulkomailla ja 17 prosenttia Suomessa. Ulkomaalaistaustaisista hieman yli puolet oli eurooppalaistaustaisia, lähes neljännes aasialais- ja lähes viidennes afrikkalaistaustaisia.

2000-luvulla ulkomaalaistaustaisten määrä Helsingissä on kasvanut lähes 58 000 hengellä. Vuonna 2015 heidän määränsä kasvoi 4 286 hengellä eli 5,0 prosenttia. Kasvu hidastui edeltävistä vuosista, mutta lähes kaksi kolmasosaa Helsingin väestönkasvusta tuli silti ulkomaalaistaustaisista.

Vieraskielisiä eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia asui Helsingissä vuoden 2016 alussa 88 132. Heidän osuutensa väestöstä oli 14,0 prosenttia. Puhutuimmat vieraat äidinkielet olivat venäjä, viro, somali ja englanti. Vuoteen 2030 mennessä vieraskielisen väestön ennustetaan kasvavan 164 000 – 170 000 henkeen, mikä olisi noin 23 prosenttia koko väestöstä. Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhuvien arvioidaan nousevan suurimmaksi kieliryhmäksi.

Helsingiläisistä lievä enemmistö on naisia, mutta ulkomaalaistaustaisissa on jonkin verran enemmän miehiä. Ulkomaalaistaustaiset ovat keskimäärin muita helsinkiläisiä nuorempia. Lasten ja varsinkin nuorten työikäisten osuus on korkea, ja eläkeikäisten määrä on hyvin pieni. Suomessa syntyneistä ulkomaalaistaustaisista pääosa on alle 15-vuotiaita.

Helsinki sai vuonna 2015 muuttovoittoa vieraskielisistä 3 563 henkeä. Ulkomaalaistaustaisten muuttoliikkeelle on luonteenomaista runsas maahanmuutto ja kohtalaisen vilkas muuttoliike maan sisällä. Heidän määränsä Helsingissä kasvaa pääasiassa maahanmuuton vuoksi, mutta myös kotimaisen muuttoliikkeen seurauksena. Kuitenkin Helsingin seudun sisällä he muuttavat useammin pois pääkaupungista kuin sinne.

Helsingiläisten naisten vuonna 2015 solmimista avioliitoista 27 prosenttia oli sellaisia, joissa vähintään toinen puolisoista oli vieraskielinen. Vieraskielisten syntyvyys on korkeampi kuin koko väestön, ja vieraskieliset äidit synnyttävät

keskimäärin hieman muita äitejä nuorempina. Vuoden 2016 alussa Helsingissä oli 16 709 sellaista lapsiperhettä, joissa ainakin toinen vanhemmista oli vieraskielinen. Tämä oli 22 prosenttia kaikista lapsiperheistä.

Helsingin vieraskielisistä yli neljännes asui vuoden 2016 alussa Itäisessä suurpiirissä, jossa heidän osuutensa väestöstä oli 22,6 prosenttia. Helsingin suurimmista vieraskielisten ryhmistä venäjän-, viron- ja somalinkielisistä yli 70 prosenttia asui Itäisessä, Koillisessa tai Läntisessä suurpiirissä, mutta englanninkieliset asuivat yleisimmin Eteläisessä suurpiirissä.

Vieraskieliset asutokunnat ovat keskimäärin suurempia kuin muut asutokunnat, ja vieraskieliset asuvat kotimaankielisiä ahtaammin. Vieraskielisistä asutokunnista kolme neljästä asui vuokralla vuoden 2014 lopussa. Arava-vuokra-asunnoissa asuvien osuus on vähentynyt, mutta oli edelleen hieman suurempi kuin vapaa-rahoitteisessa vuokra-asunnossa asuvien osuus. Omistusasunnoissa asui vieraskielisistä asutokunnista alle viidennes ja kotimaankielisistä puolet.

Helsingissä asuvista 25–64-vuotiaista muista kuin suomen- tai ruotsinkielisistä 46 prosentilla oli vuoden 2014 lopussa Suomen tutkintorekisterissä rekisteröitynä perusasteen jälkeinen tutkinto. Korkea-asteen tutkinto oli neljäsosalla. Vuonna 2015 Helsingin lukiolaisista 13, ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 16, ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 12 ja yliopisto-opiskelijoista 10 prosenttia oli vieraskielisiä.

Marraskuussa 2016 ulkomaan kansalaisten työttömyysaste Helsingissä oli 26,1 prosenttia. Työttömiä ulkomaan kansalaisia oli 7 425 eli lähes viidennes kaikista työttömistä. Ulkomaalaistaustaisten työttömyysaste oli vuoden 2014 lopussa 25,2 prosenttia ja työllisyysaste 50,0 prosenttia. Ulkomaalaistaustaisten työllistyminen vaihtelee paljon taustamaan mukaan.

Helsingissä lähes kaksi kolmesta ulkomaalaistaustaisesta tulonsaajasta ansaitti koko Suomen väestön mediaanituloa vähemmän vuonna 2014. Vuonna 2015 neljännes (11 625) kaikista Helsingissä toimeentulotukea saaneista kotitalouksista oli sellaisia, joissa päämiehen äidinkieli oli joku muu kuin suomi tai ruotsi. Muunkielisistä tuensaajista perheellisiä oli kolmannes eli selvästi useampi kuin kaikista tuensaajista.

1 Johdanto

Tilastojen perusteella ulkomaalaistaustaisia voi tarkastella syntymämaan, äidinkielen, vanhempien tietoihin perustuvan syntyperän tai kansalaisuuden mukaan. Suurimmassa osassa raporttia ulkomaalaistaustaisuuden määritelmänä käytetään äidinkieltä tai ulkomaista syntyperää, joka on myös Tilastokeskuksen määritelmä ulkomaalaistaustaisuudelle. Tiedot perustuvat hallinnollisista rekistereistä tuotettuihin tilastotietoihin Helsingin vakinaisesta väestöstä. Sen ulkopuolelle jäävät henkilöt, joilla ei ole rekisteröityä kotipaikkaa Helsingissä, kuten paperittomat ja päätöstä odottavat turvapaikanhakijat.

Syntymämaaksi tilastoidaan se maa, joka on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntyessä. Syntymämaa tulee syntymäajankohdan valtiorakenteen mukaisena. Ulkomailla syntyneissä voi olla mukana kansalaisuudeltaan suomalaisia, kuten Suomessa syntyneissä on ulkomaan kansalaisia.

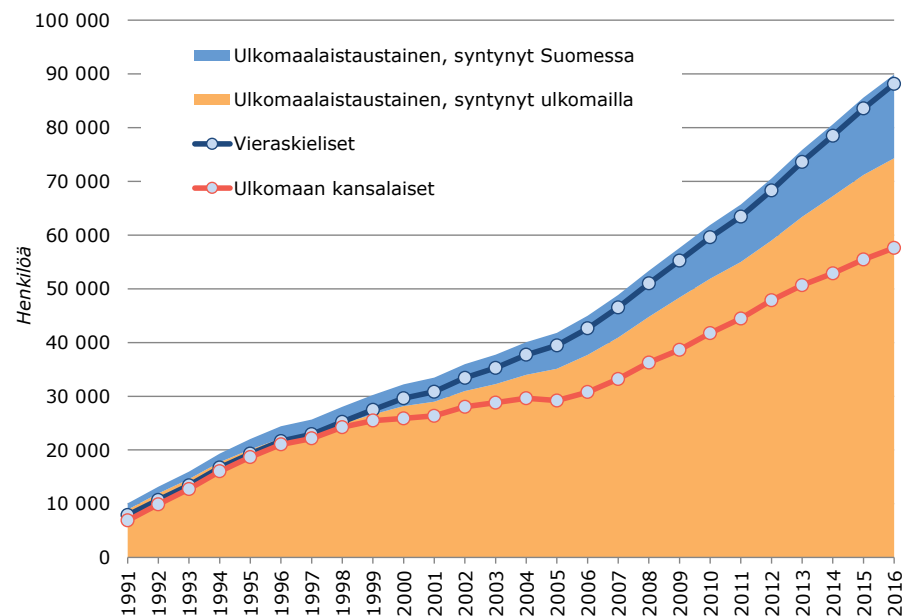
Ulkomaalaistaustaisella eli syntyperältään ulkomaalaisella tarkoitetaan henkilöitä, joiden molemmat vanhemmat tai ainut tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisiksi lasketaan myös ne ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa Väestötietojärjestelmässä. Ulkomailla syntyneiden katsotaan kuuluvan ulkomaalaistaustaisen ensimmäiseen sukupolveen ja Suomessa syntyneiden toiseen sukupolveen. Henkilön taustamaa on ensisijaisesti biologisen äidin syntymävaltio. Useimpien ulkomailla syntyneiden vanhemmista ei ole Suomen väestötietojärjestelmässä tietoa, vaan heidän taustamaansa on oma syntymämaa.

Ulkomaan kansalaisella tarkoitetaan Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Yleensä kansalaisuus saadaan syntyessä, mutta se voidaan vaihtaa muuttaessa toiseen maahan. Yhdellä henkilöllä voi olla useamman maan kansalaisuus. Jos kansalaisuuksista yksi on Suomen, henkilö tilastoidaan Suomen kansalaiseksi. Jos henkilöllä on useita ulkomaan kansalaisuuksia, hänet tilastoidaan sen maan kansalaiseksi, jonka passilla hän on tullut maahan.

Vieraskielisiin kuuluvat kaikki muut kuin suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset. Ulkomaalaistaustaiset, joiden äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame, eivät kuulu vieraskielisiin. Tieto kielestä on saatu väestötietojärjestelmästä. Äidinkieli rekisteröidään samalla kun vanhemmat ilmoittavat lapsen nimen.

Vakinaiseen väestöön eli tilastoitavaan väestöön kuuluu Helsingissä vakituisesti asuva väestö. Ne henkilöt, joilla on ollut kotipaikka Helsingissä tilastointipäivänä, kuuluvat tilastoitavaan väestöön riippumatta kansalaisuudesta. Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestämään tai on kestänyt vähintään yhden vuoden. Turvapaikanhakijalle rekisteröidään kotikunta vasta mahdollisen myönteisen oleskelulupapäätöksen jälkeen. Kiintiöpakolaiset ja turvapaikan saaneet kuuluvat kotikuntansa väestöön. Helsingissä asuvat vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvat henkilöt sekä näiden perheenjäsenet ja henkilökohtainen palveluskunta eivät kuulu Helsingin väestöön, elleivät ole Suomen kansalaisia. Väestörekisterissä on jonkin verran sellaisia ulkomaalaisia, jotka ovat tosiasiallisesti jo muuttaneet maasta. Tämä vaikuttaa muun muassa työllisyys- ja koulutusasteiden tilastoihin.

Kuvio 1. Ulkomaalaistaustaiset, vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset Helsingissä vuoden alussa 1991-2016

Lähde: Tilastokeskus

2 Helsingin ulkomaalaistaustaisen väestön määrä ja kehitys

2.1 Nykytilanne

Ulkomaalaistaustaisia eli syntyperältään ulkomaalaisia helsinkiläisiä oli vuoden 2016 alussa 89 878. Tämä oli 14,3 prosenttia kaupungin koko väestöstä. 83 prosenttia (74 308 henkeä) ulkomaalaistaustaisista oli syntynyt ulkomailla eli kuului ulkomaalaistaustaisten ensimmäiseen sukupolveen. 17 prosenttia (15 570) oli syntynyt Suomessa eli kuului ulkomaalaistaustaisten toiseen sukupolveen. Ulkomailla syntyneitä asui Helsingissä 81 998. Heistä osa on kuitenkin suomalaistaustaisia.

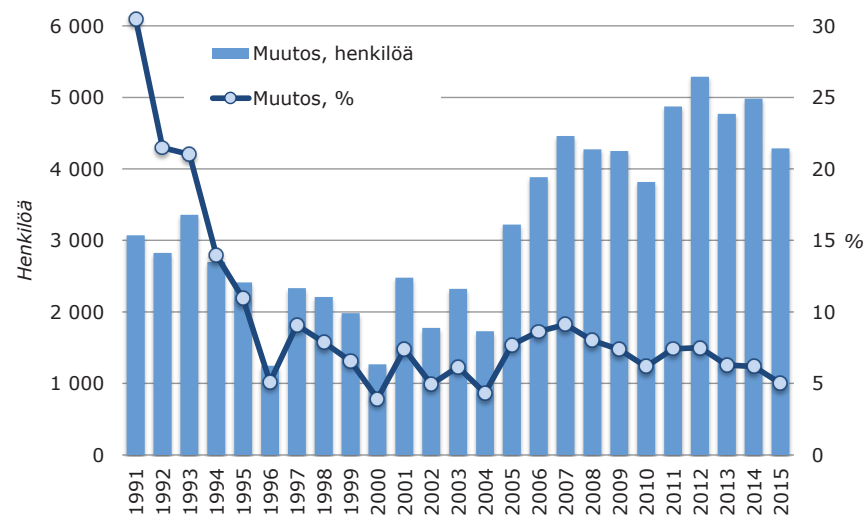
Ulkomaalaistaustaisten määrä kasvoi 4 286 hengellä eli 5,0 prosenttia vuonna 2015. Kasvuprosentti oli alhaisin kymmeneen vuoteen, mutta silti lähes kaksi kolmannesta kaupungin väestönkasvusta tuli ulkomaalaistaustaisista. Väestönkasvu oli edellisvuotista pienempi osittain sen vuoksi, että Helsingin väestöstä poistettiin 1 521 pitkään tietymättömissä ollutta vieraskielistä. Vuonna 2015 saapuneet turvapaikanhakijat tulevat myös pääosin näkymään vasta vuodenvaihteen 2016/2017 tilastoissa.

Helsingiläisistä 88 132 puhui vuoden 2016 alussa äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Kaikista helsinkiläisistä heidän osuutensa oli 14,0 prosenttia. Vieraskielisten määrä kasvoi vuoden aikana 4 583 hengellä eli 5,5 prosenttia. Vieraskielisiä on Helsingissä hieman vähemmän verran kuin ulkomaalaistaustaisia. Esimerkiksi ruotsin- ja suomenkieliset ruotsalaistaustaiset ovat ulkomaalaistaustaisia, mutta eivät vieraskielisiä.

Ulkomaan kansalaisia asui Helsingissä vuoden 2016 alussa 57 607. Heidän osuutensa väestöstä oli 9,2 prosenttia. Ulkomaan kansalaisten määrä kasvoi vuoden aikana 2 162 hengellä eli 3,9 prosenttia. Vuosituhannen vaihteeseen asti ulkomaan kansalaisia oli lähes yhtä paljon kuin vieraskielisiä, mutta nyt heitä on vain kaksi kolmasosaa vieraskielisten ja ulkomaalaistaustaisten määrästä.

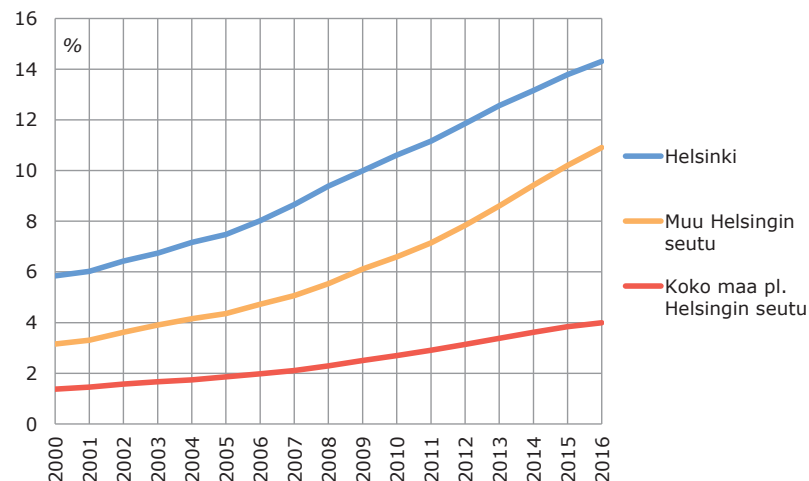
Ulkomaalaistaustaisten määrä Helsingissä on kasvanut 2000-luvulla lähes 58 000 hengellä ja tällä vuosituhanella suurin osa kaupungin väestönkasvusta on tullut ulkomaalaistaustaisesta väestöstä. Helsingin ja koko Suomen ulkomaalaistaustainen väestö alkoi kasvaa nopeasti 1990-luvulla, kun tätä ennen se oli

Kuvio 2. Helsingin ulkomaalaistaustaisten määrän muutos 1991–2015

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä vuoden alussa Helsingissä, muualla Helsingin seudulla ja muualla Suomessa 2000–2015

Lähde: Tilastokeskus

muuhun Eurooppaan verrattuna ollut varsin pieni. Maahanmuuttoa kasvattivat muun muassa Neuvostoliiton hajoaminen ja inkerinsuomalaisten paluumuuton alkaminen sekä pakolaisuuteen johtaneet levottomuudet Somaliassa, Irakissa ja entisessä Jugoslaviassa. Myös Suomen EU-jäsenyys vuonna 1995 ja EU:n laajentuminen 2000-luvulla vauhdittivat ulkomaalaistaustaisen väestön kasvua.

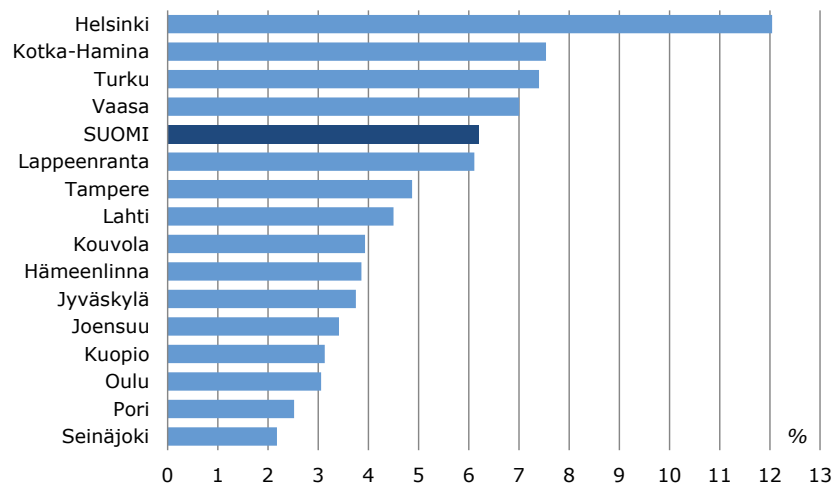
Vuoden 2016 alussa Helsingissä asui 11 prosenttia Suomen väestöstä, mutta yli neljännes koko maan ulkomaalaistaustaisista. Pääkaupunkiseudulla asui ulkomaalaistaustaisista lähes puolet, kun seudun osuus Suomen väestöstä oli noin viidennes. Koko maassa ulkomaalaistaustaisia oli 6,2 prosenttia väestöstä, mutta osuus oli tätä suurempi vain noin joka kymmenennessä kunnassa. Kun Helsingissä ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä oli 14,3 prosenttia, oli se muualla Helsingin seudulla 10,9 prosenttia ja muualla Suomessa vain 4,0 prosenttia.

Helsinki, Espoo ja Vantaa erottuvat selvästi muista kunnista. Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä kasvoi Vantaalla vuoden 2013 aikana Helsinkiä korkeammaksi ja oli vuoden 2016 alussa 15,8 prosenttia. Espoossa osuus oli yhtä suuri kuin Helsingissä (14,3 %). Helsingin seudulla ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä ylsi yli 5 prosenttiin myös Keravalla, Kirkkonummella, Kauniiaisissa ja Hyvinkäällä. Muista suurimmista kaupungeista ulkomaalaistaustaisten osuus nousi 10,4 prosenttiin Turussa, mutta jäi Tampereella 6,9 prosenttiin ja Oulussa vain 3,6 prosenttiin vuoden 2016 alussa. Sen sijaan Ahvenanmaalla ulkomaalaistaustaisten osuus (13,3 %) ylsi ruotsalaistaustaisten suuren määrän vuoksi lähes pääkaupunkiseudun tasolle.

Vaikka Helsingissä on muuhun Suomeen verrattuna paljon ulkomaalaistaustaisia, on heidän määränsä suhteellisen pieni muiden Pohjoismaiden suurkaupunkien verrattuna. Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä on suurin Ruotsin kaupungeissa, Malmössä peräti 43,2 prosenttia vuoden 2016 alussa. Helsingissä ulkomaalaistaustaisia oli selvästi vähemmän kuin muissa pääkaupungeissa. Oslon ja Tukholman asukkaista lähes joka kolmas ja kööpenhaminalaisistakin lähes joka neljäs oli ulkomaalaistaustainen.

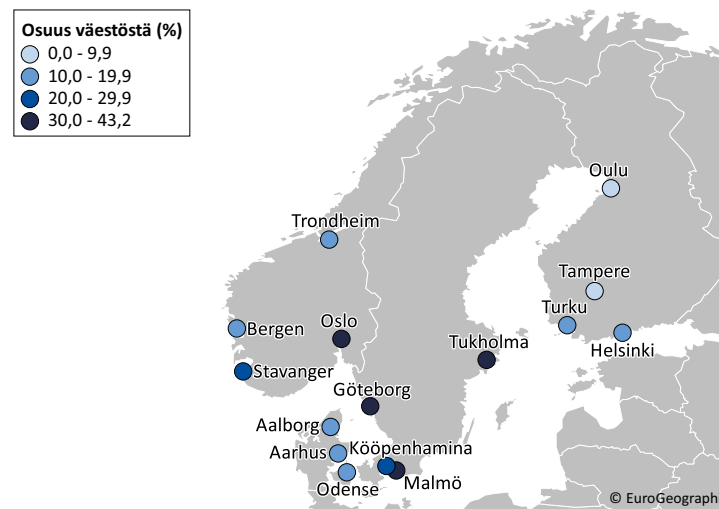
Valtaosa myös muiden Pohjoismaiden kaupunkien ulkomaalaistaustaisista on syntynyt ulkomailla. Toiseen sukupolveen kuuluvien eli asuinmaassaan syntyneiden osuus vaihteli vuoden 2016 alussa 15 prosentista vajaaseen 30 pro-

Kuvio 4. Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä väkiluvultaan 15 suurimmassa seutukunnassa 1.1.2016

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 5. Ulkomaalaistaustaisten osuus Pohjoismaiden suurkaupungeissa 1.1.2016

Lähde: Tilastokeskus, Statistiska centralbyrån, Statistisk centralbyrå, Danmarks statistik

senttiin. Helsingin ulkomaalaistaustaisista toiseen sukupolveen kuului noin joka kuudes ja muissa pääkaupungeissa noin joka neljäs. Ruotsissa ja Tanskassa toiseen polveen kuuluvia oli keskimäärin enemmän kuin Suomessa ja Norjassa.

2.2 Vieraskielisen väestön ennuste

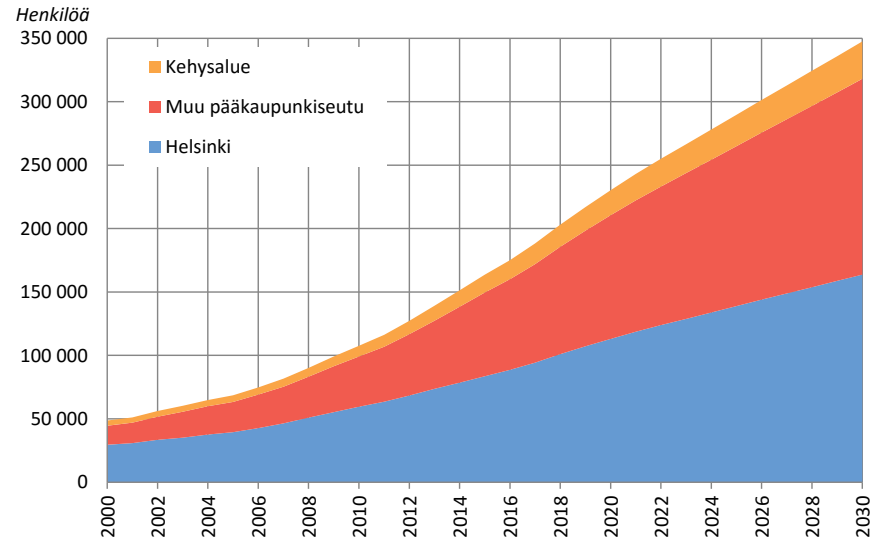
Helsingin ja Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste on laadittu pääkaupunkiseudun kuntien tilasto- ja tutkimusyksikköjen yhteistyönä syksyllä 2015. Ennusteesta laadittiin kaksi vaihtoehtoa, jotka perustuivat erilaisiin oletuksiin turvapaikanhakijoiden määrän kehityksestä vuoden 2018 jälkeen. Molemmissa vaihtoehdoissa oletetaan, että vuosina 2015–2017 Suomeen tulee yhteensä 75 000 turvapaikanhakijaa, joista 30 prosenttia saa oleskeluluvan, ja heistä puolet sijoittuu Helsingin seudulle, joista edelleen puolet Helsinkiin.

Tämän jälkeen perusvaihtoehdossa oletetaan, että turvapaikanhakijoiden määrä palautuu vuoden 2014 tasolle, kun taas nopean kasvun vaihtoehdossa turvapaikanhakijoiden määrä säilyy 10 000 hengen tasolla ennustekauden loppuun saakka. Lisäksi perheenyhdistämiset tuovat myöhemmin lisää väestöä niissä kieliryhmissä, joihin valtaosa turvapaikanhakijoista kuuluu.

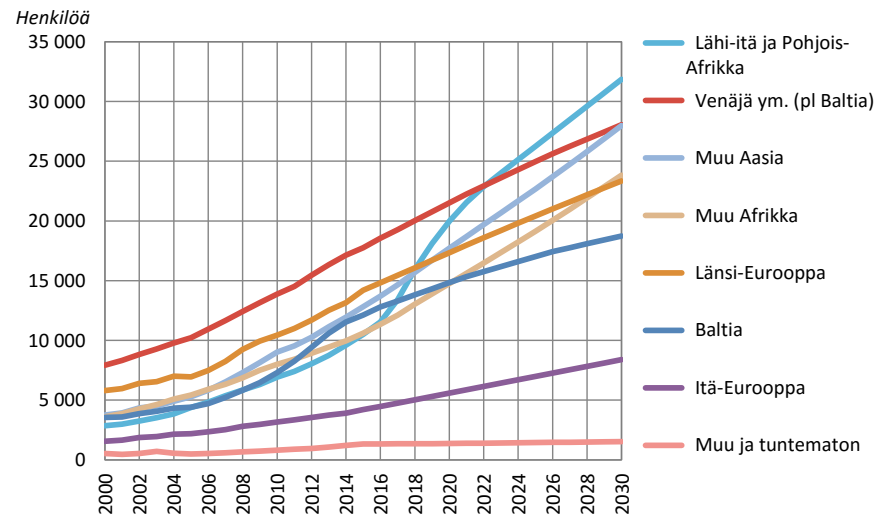
Helsingin vieraskielisen väestön määrän ennustetaan kasvavan 80 000 – 87 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä. Helsingissä asui silloin 164 000-170 000 vieraskielistä, mikä olisi 23 prosenttia asukkaista. Pääosa Helsingin väestön kasvusta tulisi vieraskielisistä. Helsingin seudulla vieraskielisiä asui 350 000 henkeä, mikä olisi noin 21 prosenttia asukkaista. Espoossa ja Vantaalla vieraskielisten määrän ennustetaan kasvavan suhteellisesti enemmän kuin Helsingissä, jossa vieraskielisten osuus väestöstä on jo nyt hieman näitä matalampi.

Tässä kappaleessa keskitytään jatkossa perusvaihtoehdon mukaiseen ennusteeseen: Vuonna 2030 Helsingin suurin vieraskielisten kieliryhmä on ennusteen mukaan Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhuvat, joita olisi lähes 32 000. Heidän määränsä ennustetaan kasvavan yli 20 000 hengellä eli peräti kolminkertaisen vuodesta 2015. Suurin osa Suomeen saapuneista turvapaikanhakijoista kuuluu tähän kieliryhmään. Myös muita aasialaisia ja muita afrikkalaisia kieliä puhuvien määrän ennustetaan yli kaksinkertaistuvan vuodesta 2015. Ennusteen mukaan muita aasialaisia kieliä puhuvien määrä kasvaisi noin 28 000 henkeen ja

Kuvio 6. Vieraskielinen väestö Helsingin seudulla 2000–2015 ja ennusteen perusvaihtoehdon mukaan vuoteen 2030

Kuvio 7. Vieraskielisen väestön määrä kieliryhmittäin 2000–2015 ja ennusteen perusvaihtoehdon mukaan vuoteen 2030

muita afrikkalaisia kieliä puhuvien noin 24 000 henkeen vuoteen 2030 mennessä. Euroopan ja entisen Neuvostoliiton alueen kieliryhmissä kasvun ennustetaan olevan hitaampaa, mutta kaikki nekin kasvaisivat yli 50 prosenttia vuosina 2015–2030. Vuoden 2015 alussa Helsingin selvästi suurin vieraskielisten ryhmä olivat venäjää ja muita entisen NL:n alueen kieliä puhuvat, mutta vuonna 2030 heidän ennustetaan olevan 28 000 hengellä enää juuri ja juuri toiseksi suurin ryhmä.

Vuoden 2015 alussa Euroopassa ja entisen NL:n alueella puhuttuja kieliä puhui 58 prosenttia Helsingin vieraskielisistä, mutta osuuden ennustetaan putoavan 48 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Samalla ajanjaksolla aasialaisia ja afrikkalaisia kieliä puhuvien osuuden arvioidaan puolestaan nousevan 41 prosentista 51 prosenttiin kaupungin vieraskielisistä.

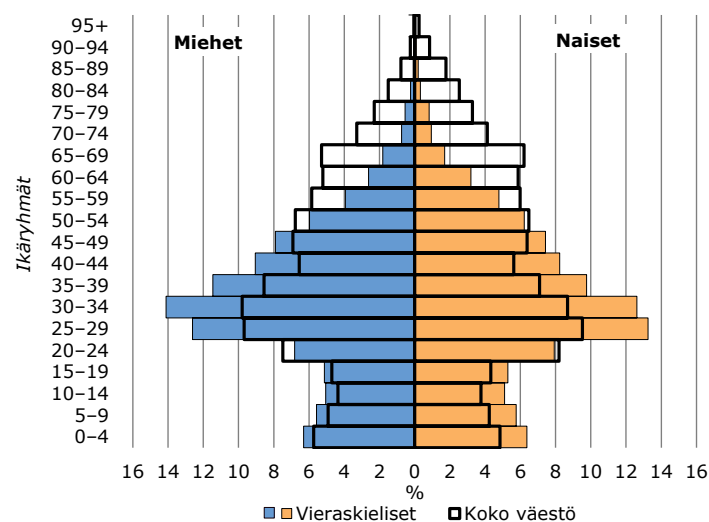
Miesten ennustetaan säilyvän lievänä enemmistönä Helsingin vieraskielisessä väestössä. Vuoden 2015 alussa heitä oli 52 prosenttia ja ennusteen mukaan osuus laskee muutamalla prosenttiyksikön kymmenyksellä vuoteen 2030 mennessä. Miesten ennustetaan olevan enemmistössä alle 55-vuotiaiden ikäryhmissä. Naisia olisi enemmän erityisesti 70 vuotta täyttäneissä, mutta miesten osuus kasvaisi vanhimmissa ikäluokissa vuoteen 2015 verrattuna.

Helsingissä asui vuoden 2015 alussa 7 234 alle kouluikäistä vieraskielistä lasta. Määrän arvioidaan kasvavan vuoteen 2020 mennessä vajaaseen 10 000:een ja vuoteen 2030 mennessä 12 700:aan. Vuoden 2015 alussa noin joka kuudes 0-6-vuotias helsinkiläislapsi oli vieraskielinen, mutta vuonna 2030 vieraskielisiä ennustetaan olevan jo neljännes alle kouluikäisistä.

Peruskouluikäisten 7–15-vuotiaiden vieraskielisten määrän ennustetaan kasvavan nykyisestä 7 808:sta 10 700:aan vuonna 2020 ja 16 500:aan vuonna 2030. Myös peruskouluikäisistä noin joka kuudes oli vieraskielinen vuoden 2015 alussa, mutta vuonna 2030 useamman kuin joka neljännes 7-15-vuotiaan helsinkiläisen arvioidaan olevan vieraskielinen.

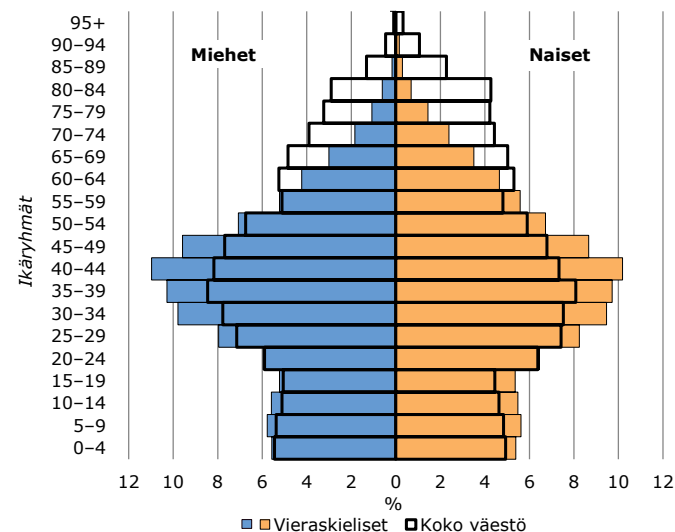
Helsingin kotimaankielisen työikäisen 20–64-vuotiaan väestön ennustetaan vähenevän selvästi vuoteen 2030 mennessä. Saman ikäryhmän vieraskielisten määrän arvioidaan kuitenkin kasvavan 53 500 henkilöllä, joten kokonaisuudessa Helsingin työikäisten määrä kasvaa. Erityisesti vanhempien työikäisten

Kuvio 8. Koko väestön ja vieraskielisten ikärakenne Helsingissä 1.1.2015

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 9. Koko väestön ja vieraskielisten ikärakenne Helsingissä vuonna 2030 ennusteen perusvaihtoehdon mukaan

(40–64-vuotiaat) vieraskielisten määrä kasvaa vieraskielisen väestön ikääntyessä. Vuonna 2030 useamman kuin joka neljännen työikäisen ennustetaan olevan vieraskielinen. Vieraskielisen väestön kasvun ennustetaan olevan kaikkein nopeinta vanhimmissa ikäluokissa. 65 vuotta täyttäneiden vieraskielisten määrän arvioidaan jopa nelinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä. Eläkeikäisiä vieraskielisiä olisi silti vain 12 400 eli vajaa kymmenes kaikista 65 vuotta täyttäneistä helsinkiläisistä.

Demografinen huoltosuhte (huollettavien 0-14- ja yli 65-vuotiaiden suhde työikäisiin 15–64-vuotiaisiin) on jo kääntynyt Helsingin seudulla heikommaksi, kun vuosina 1945–1949 syntyneet suuret ikäluokat ovat siirtyneet vanhuuseläkkeelle. Vieraskielisen väestön nuorempiin painottuva ikärakenne loiventaa kehitystä. Vuonna 2030 huoltosuhteen ennustetaan Helsingin seudulla olevan 0,56 huollettavaa työikäistä kohden, kun se olisi kotimaankielisen väestön osalta 0,63.

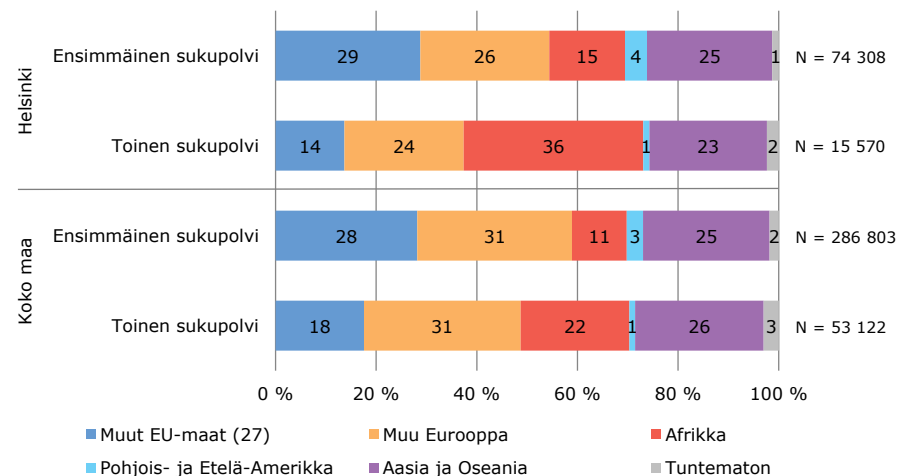
3 Ulkomaalaistaustaisten ryhmät

3.1 Ulkomaalaistaustaiset

Helsingissä asui vuoden 2016 alussa 89 878 ulkomaalaistaustaista, joista 83 prosenttia oli syntynyt ulkomailla ja 17 prosenttia Suomessa. Ulkomaalaistaustaisista hieman yli puolet oli eurooppalaistaustaisia, lähes neljännes aasialaistaustaisia ja lähes viidennes afrikkalaistaustaisia. Koko maahan verrattuna afrikkalaistaustaisten osuus on Helsingissä suuri ja eurooppalaistaustaisia EU:n ulkopuolelta on suhteellisesti vähemmän. Syntyperältään pohjois- tai eteläamerikkalaisia on sekä Helsingissä että koko maassa huomattavasti vähemmän kuin muista maanosista kotoisin olevia.

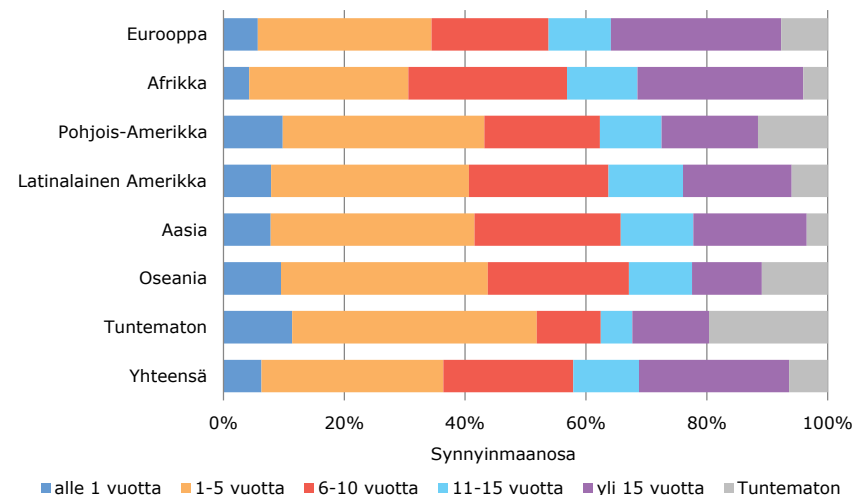
Ulkomaalaistaustaisten yleisimmät taustamaat Helsingissä olivat entinen Neuvostoliitto (17 329 henkilöä), Viro (13 023), Somalia (8 671), Irak (3 605) ja Kiina (3 089). Eurooppalaistaustaisista valtaosan taustamaa on entinen Neuvostoliitto tai Viro ja afrikkalaistaustaisista yli puolet on somalialaistaustaisia. Sen sijaan aasialaistaustaisten kohdalla yksittäiset taustamaat eivät nouse yhtä selvästi esiin. Vuoden 2015 aikana eniten kasvoi aasialais- ja afrikkalaistaustaisten määrä.

Kuvio 10. Ulkomaalaistaustaiset taustamaanosan¹⁾ mukaan 1.1.2016

1) Turkki kuuluu muuhun Eurooppaan, vrt. kuva 11
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 11. Ulkomailla syntyneiden¹⁾ synnyinmaanosat²⁾ maassaoloajan mukaan Helsingissä 1.1.2016

1) Sisältää myös ulkomailla syntyneet suomalaistaustaiset, 2) Turkki kuuluu Aasiaan, vrt. kuva 10
Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaistaustaisten ensimmäisen ja toisen sukupolven taustamaissa on eroja. Ensimmäisessä polvessa oli vuoden 2016 alussa eniten muista EU-maista kotoisin olevia. Heidän osuutensa oli ulkomailla syntyneistä lähes 30 prosenttia, mutta Suomessa syntyneistä vain puolet tästä. Toisessa sukupolvessa taas oli suhteessa selvästi enemmän afrikkalaistaustaisia, jotka myös muodostivat suurimman ryhmän Suomessa syntyneistä ulkomaalaistaustaisista. Ensimmäisen ja toisen polven väliset erot taustamaissa ovat suurempia Helsingissä kuin koko maassa.

Maahanmuutto on Helsingissä vielä verrattain tuore ilmiö, sillä suurin osa ulkomailla syntyneistä helsinkiläisistä on asunut Suomessa alle 10 vuotta. Euroopassa ja Afrikassa syntyneistä yli neljäsosa on kuitenkin ollut Suomessa yli 15 vuotta. Näistä maanosista kotoisin olevissa on myös vähiten Suomessa alle 5 vuotta asuneita. Oseaniassa syntyneet ovat keskimäärin olleet Suomessa vähemmän aikaa kuin muista maanosista kotoisin olevat maahanmuuttajat.

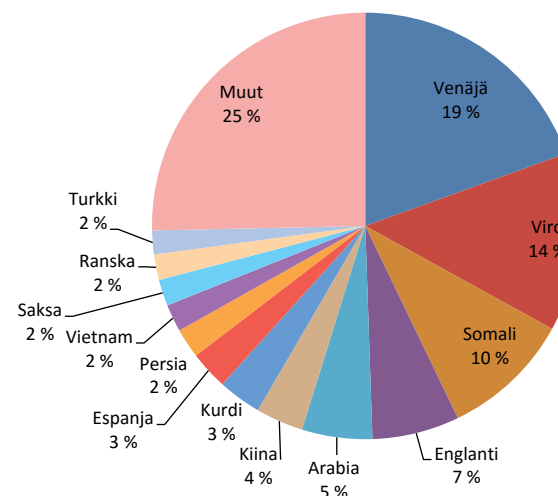
3.2 Vieraskieliset

Helsingiläisistä 88 132 puhui vuoden 2016 alussa äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Helsingin vieraskielisten yleisin äidinkieli on venäjä. Sitä puhui äidinkielenään 17 176 henkilöä eli joka viides vieraskielinen. Seuraaviksi suurimmat ryhmät olivat viron-, somalin- ja englanninkieliset. Noin puolet vieraskielisistä puhui äidinkielenään jotakin näistä neljästä yleisimmästä kielestä. Muu äidinkielifalikoima on monipuolinen: Helsingiläisillä oli vuoden 2016 alussa rekisteröitynä 137 eri äidinkieltä. Näistä alle 100 hengen kieliryhmiä oli 76 eli suurin osa.

Helsingin vieraskielistä 21 prosenttia puhui venäjää tai muuta entisen Neuvostoliiton alueen kieltä, kun taas Baltian alueen kieltä puhui 14 prosenttia. Länsieurooppalaisia kieliä puhui 17 prosenttia ja itäeurooppalaisia kieliä 5 prosenttia. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhui 13 prosenttia, muun Afrikan kieliä 13 prosenttia ja aasialaisia kieliä 16 prosenttia vieraskielisistä.

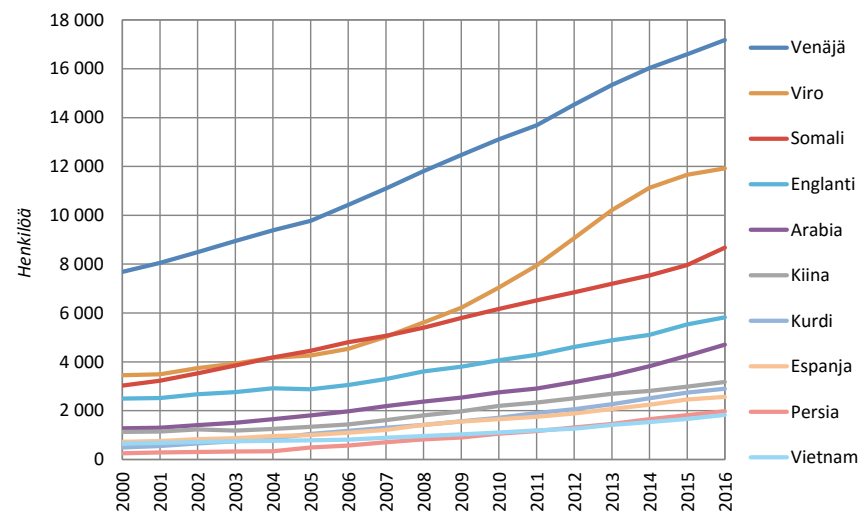
Yleisimmät vieraat äidinkielet ovat pysyneet puhujamäärältään lähes samassa suuruusjärjestyksessä koko 2000-luvun. Yhdeksän yleisintä vierasta äidinkieltä olivat samat vuoden 2016 alussa kuin vuotta aikaisemmin, mutta vuoden 2015

Kuvio 12. Helsingin vieraskieliset äidinkielen mukaan 1.1.2016 (N= 88 132)

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 13. Helsingin kymmenen suurimman vieraskielisten kieliryhmän määrän kehitys 2000–2016

Lähde: Tilastokeskus

aikana vietnaminkieliset nousivat saksankielisten ohi 10. suurimmaksi ryhmäksi. Kaikki yleisimmät kieliryhmät kasvoivat vuonna 2015. Arabiainkielisten määrä kasvoi vuoden aikana lähes 11 prosenttia, vietnaminkielisten määrä 10 prosenttia ja somalin- sekä persiainkielisten määrä 9 prosenttia.

Venäjänkieliset ovat säilyttäneet asemansa selvästi suurimpana vieraskielisten ryhmänä ja heidän määränsä on yli kaksinkertaistunut tällä vuosituonnella. Muut suuret kieliryhmät ovat kasvaneet vieläkin nopeammin. Viroa äidinkielenään puhuvien määrä kasvoi vuosina 2010–2013 jopa 13–14 prosenttia vuodessa, mutta sen jälkeen kasvu on hidastunut. Kurdinkielisten määrä on 2000-luvulla lähes kuusinkertaistunut ja persiainkielisten määrä lähes kahdeksinkertaistunut, ja kieliryhmät ovat nousseet Helsingin kymmenen suurimman kieliryhmän joukkoon.

3.3 Ulkomaan kansalaiset

Helsingin väestössä oli vuoden 2016 alussa edustettuna noin 170 eri kansalaisuutta. Ulkomaan kansalaisia oli 57 607. Heistä 41 prosentilla oli kansalaisuus EU-maasta ja 14 prosentilla muualta Euroopasta. Aasialaisia oli 26 prosenttia, afrikkalaisia 12 prosenttia, pohjoisamerikkalaisia 2 prosenttia ja eteläamerikkalaisia 2 prosenttia.

Ulkomaan kansalaisten suurimman ryhmän muodostivat virolaiset 12 834 hengellä. Toiseksi eniten oli Venäjän (6 252) ja kolmanneksi eniten Somalian (2 792) kansalaisia. Vuoden 2015 alkuun verrattuna kaikki suurimmat kansalaisuusryhmät ruotsalaisia lukuun ottamatta kasvoivat.

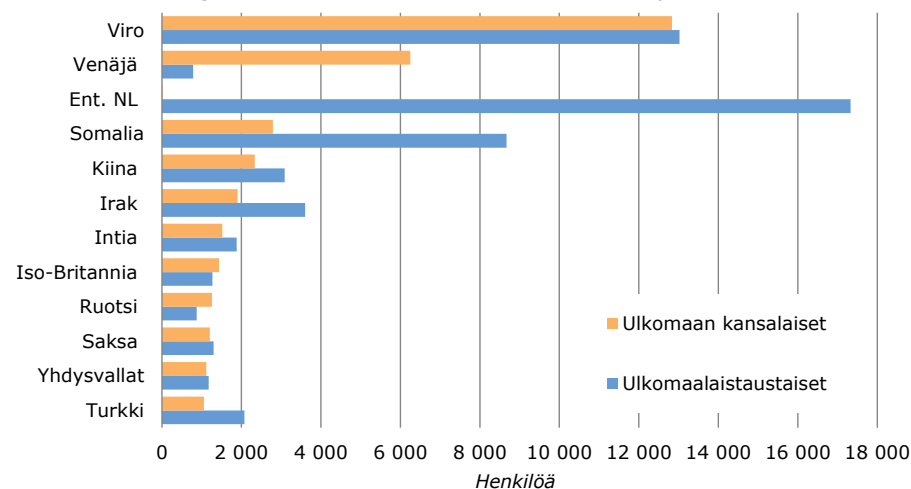
Useat somaliaalaistaustaiset ovat saaneet Suomen kansalaisuuden: somaliaalaistaustaisia on yli kolme kertaa enemmän kuin Somalian kansalaisia. Myös henkilöitä, joiden taustamaa on entinen Neuvostoliitto, on selvästi enemmän kuin Venäjän kansalaisia. Heistä suuri osa on inkeriläisiä paluumuuttajia ja heidän perheenjäseniään. Sen sijaan Viron kansalaisia asuu Helsingissä lähes yhtä paljon kuin virolaistaustaisia. Ruotsalaistaustaisia on jopa vähemmän kuin Ruotsin kansalaisia. Tämä selittyy suurimmaksi osaksi niillä suomalaistaustaisilla, jotka ovat syntyneet Ruotsissa ja muuttaneet myöhemmin Suomeen.

Taulukko 1. Koko väestö ja ulkomaan kansalaiset äidinkielen mukaan Helsingissä 1.1.2016

Äidinkieli	Henkilöä	%	Äidinkieli	Henkilöä	%
Koko väestö	628 208	100	Ulkomaan kansalaiset	57 607	100
Suomi	504 011	80,2	Suomi	1 330	2,3
Ruotsi	36 004	5,7	Ruotsi	884	1,5
Saame	61	0,01	Saame	0	0,0
Muut kielet yhteensä	88 132	14,0	Muut kielet yhteensä	55 393	96,2
Venäjä	17 176	19,5	Venäjä	8 654	15,0
Viro	11 921	13,5	Viro	10 568	18,3
Somali	8 676	9,8	Somali	2 965	5,1
Englanti	5 821	6,6	Englanti	4 256	7,4
Arabia	4 704	5,3	Arabia	2 298	4,0
Kiina	3 175	3,6	Kiina	2 352	4,1
Kurdi	2 899	3,3	Kurdi	1 359	2,4
Espanja	2 564	2,9	Espanja	1 897	3,3
Persia	1 978	2,2	Persia	882	1,5
Vietnam	1 829	2,1	Vietnam	972	1,7
Saksa	1 761	2,0	Saksa	1324	2,3
Ranska	1 705	1,9	Ranska	1 212	2,1
Turkki	1 593	1,8	Turkki	829	1,4
Nepali	1 241	1,4	Nepali	1 038	1,8
Albania	1 232	1,4	Albania	613	1,1
Muu	19 857	22,5	Muu	14 174	24,6

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 14. Helsingin suurimmat ulkomaan kansalaisten ryhmät 1.1.2016

Lähde: Tilastokeskus

Helsingin ulkomaan kansalaisista 8 prosenttia oli vuoden 2016 alussa Suomessa syntyneitä. Osuus vaihtelee huomattavasti eri kansalaisuusryhmissä. Suomessa syntyneiden osuus on korkeampi lähialueen kansalaisten sekä pitkäkän ajan maassa olleiden pakolaistaustaisten ryhmissä. Esimerkiksi ruotsalaisista yli kolmannes ja tanskalaisista sekä norjalaisista lähes viidennes oli Suomessa syntyneitä. Kongon demokraattisen tasavallan kansalaisista 30 prosenttia ja Somalian kansalaisista 19 prosenttia oli syntynyt Suomessa.

Ulkomaan kansalaisten yleisin kieli oli viro, jota puhui vuoden 2016 alussa hieman alle viidennes Helsingin ulkomaan kansalaisista. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat venäjänkieliset ja englanninkieliset. Ulkomaan kansalaisista 2 prosenttia puhui äidinkielenään suomea. Heistä enemmistö on sellaisten maiden kansalaisia, joissa suomalaisia on perinteisesti asunut paljon, kuten Ruotsi, Venäjä ja Viro.

Ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia oli 29 221. Vielä 1990-luvulla suuri osa heistä oli syntynyt Ruotsissa tai oli taustaltaan inkeriläinen ja puhui äidinkielenään suomea tai ruotsia. Nykyään ryhmässä on varsinkin Suomen kansalaisuuden saaneita vieraskielisiä.

Taulukko 2. Ulkomaan kansalaiset kansalaisuuden ja ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset syntymämaan mukaan 1.1.2016

Maaryhmä	Ulkomaan kansalaiset	Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset
Ulkomaat yhteensä	57 607	29 221
Eurooppa	31 902	15 693
EU-maat	23 680	7 306
<i>Viro</i>	12 834	1 575
<i>Ruotsi</i>	1 260	2 738
<i>Iso-Britannia</i>	1 436	504
<i>Saksa</i>	1 202	638
Muu Pohjois- ja Länsi-Eurooppa	387	299
Muu Eurooppa	7 835	8 088
<i>Venäjä</i>	6 252	858
<i>Entinen Neuvostoliitto</i>	15	6 497
Afrikka	7 142	4 996
Pohjois-Afrikka	950	984
Länsi-, Keski- ja Etelä-Afrikka	2 486	927
<i>Itä-Afrikka</i>	3 706	3 085
<i>Somalia</i>	2 792	2 490
Pohjois-Amerikka	1 388	711
<i>Yhdysvallat</i>	1 117	539
Latinalainen Amerikka ja Karibia	1 233	746
Aasia	15 068	6 374
Länsi- ja Keski-Aasia	4 318	2 889
<i>Irak</i>	1 906	986
<i>Turkki</i>	1 058	676
<i>Iran</i>	536	633
<i>Itä-Aasia</i>	3 127	753
<i>Kiina</i>	2 333	664
Kaakkois-Aasia	3 071	1 202
<i>Thaimaa</i>	1 023	544
<i>Vietnam</i>	964	320
Etelä-Aasia	4 552	1 530
<i>Intia</i>	1 521	277
Australia ja Oseania	282	161
Valtioton ja tuntematon	592	540

Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2015 Suomen kansalaisuuden sai Helsingissä 1 931 ulkomaalaista. Selvästi suurimmat Suomen kansalaisuuden saaneet ryhmät olivat venäläiset ja somalialaiset. Seuraavaksi eniten kansalaisuuksia myönnettiin irakilaisille, virolaisille ja afganistanilaisille. Koko Suomessa kansalaisuuden sai 7 921 Suomessa vakinaisesti asunutta ulkomaan kansalaista. Kansalaisuuden saaneiden määrä oli sekä Helsingissä että koko maassa pienempi kuin kolmena edellisenä vuotena, mutta suurempi kuin 2000-luvulla keskimäärin. Vuosina 2000–2015 Suomen kansalaisuus myönnettiin Helsingissä yli 20 000 hengelle.

3.4 Pakolaiset ja turvapaikanhakijat

Vuonna 2016 Suomesta haki turvapaikkaa 5 657 henkilöä eli selvästi vähemmän kuin vuonna 2015, jolloin hakijoita oli 32 476. Vuoden 2016 hakijoista reilu viidennes oli Irakin kansalaisia. Seuraavaksi yleisimmät kansalaisuudet olivat Afganistan, Syyria ja Somalia. Vuonna 2015 yleisimmät kansalaisuudet olivat samoja, mutta irakilaisten osuus oli suurempi. Valtaosa vuonna 2015 saapuneista turvapaikanhakijoista ei ehtinyt saada turvapaikkapäätöstä samana vuonna, vaan oleskeluluvan saaneet tulevat pääosin näkymään vasta vuoden 2016 tilastoissa.

Vuonna 2015 Helsinki vastaanotti yhteensä 474 kiintiöpakolaista ja oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa. Heistä suurin osa siirtyi Helsinkiin itsenäisesti tai vastaanottokeskuksen avustamana. Kuudesosa oli perheen yhdistämiä. Kaikista Helsingin vastaanottamista henkilöistä 17 oli kiintiöpakolaisia. Lisäksi 16 oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa sai Helsingistä kuntapaikan. Kiintiöpakolaisten määrä oli selvästi vuotta 2014 pienempi, mutta edelleen sitä edeltäviä vuosia suurempi.

Koko Suomessa yhteensä 1 347 kiintiöpakolaista ja oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa sai ELY-keskuksen osoittaman kuntapaikan vuonna 2015. Helsingin osuus heistä oli vain 2 prosenttia. Monet oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat muuttavat kuitenkin myöhemmin ensimmäisestä sijoituskunnastaan muihin, pääasiassa isompiin, kaupunkeihin. Kaikista omaehtoisista kuntaan muuttaneista ja itsenäisesti muuttaneista luvan saaneista turvapaikanhakijoista yli neljännes muutti Helsinkiin. Suomesta turvapaikan saaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Irak, Somalia, Syyria, Afganistan ja Venäjä.

Oleskelulupapäätöstä odottavat turvapaikanhakijat eivät ole mukana tämän julkaisun tilastoissa. Kun turvapaikanhakija saapuu Suomeen, häntä ei vielä tässä vaiheessa rekisteröidä minkään kunnan asukkaaksi. Hakija saa kuitenkin henkilötunnuksen, minkä jälkeen hänen on mahdollista käyttää joitakin kunnan palveluita. Jos turvapaikanhakija saa myönteisen päätöksen, hän ottaa tämän jälkeen yhteyttä maistraattiin, joka tekee päätöksen kotikunnasta ja kirjaa hänet väestörekisteriin kunnan asukkaaksi. Muuttopäiväksi tulee se päivä, jolloin henkilö ottaa yhteyttä maistraattiin. Lähtömuuttomaaksi merkitään edellinen asuinvaltio.

Taulukko 3. Helsingistä kuntapaikan saaneet kiintiöpakolaiset ja Helsinkiin muuttaneet oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat 2010–2015

	ELY:n osoittamia		Kuntaan siirtyneitä			Yhteensä
	Kiintiöpakolaiset ¹⁾	Luvan saaneita tp-hakijoita ²⁾	Omaehtoisia muuttajia ³⁾	Itsenäisiä muuttajia ⁴⁾	Perheenyhdistämiä ⁵⁾	
2010	1	10	17	425	74	527
2011	2	9	75	256	91	433
2012	2	23	131	132	76	364
2013	5	11	165	255	136	572
2014	48	20	138	135	148	489
2015	17	16	194	165	82	474

1) kuntapaikan saaneet kiintiöpakolaiset

2) kuntapaikan saaneet oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat

3) ne oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, jotka vastaanottokeskuksen avustamana hankkivat asunnon ja kotikunnan vastaanottokeskuksesta käsin

4) ne oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, jotka järjestävät itse asumisensa ja muuttavat haluamaansa kuntaan esimerkiksi yksityismajoitukseen

5) ne henkilöt, jotka ovat saapuneet Helsinkiin pakolaisen tai oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan perheenjäsenenä

Lähde: Uudenmaan Ely-keskus

4 Sukupuoli- ja ikärakenne

Helsingin väestöstä lievä enemmistö on naisia. Vuoden 2016 alussa naisten osuus oli noin 53 prosenttia. Vieraskielisissä ja ulkomaalaistaustaisissa miehet sen sijaan olivat enemmistönä 52 prosentin osuudella. Yli 55-vuotiasta ulkomaalaistaustaista enemmistö oli kuitenkin naisia. Kaikista helsinkiläisistä naisista vajaa 13 prosenttia, mutta miehistä yli 15 prosenttia oli ulkomaalaistaustaisia.

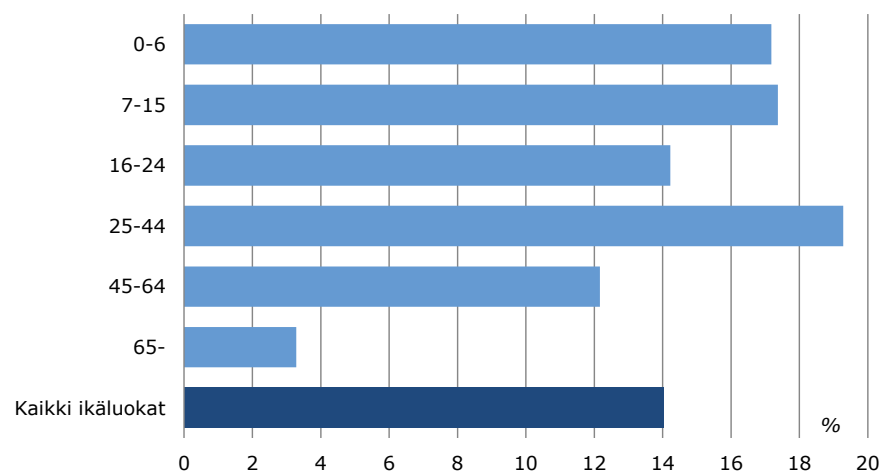
Kieliryhmittäin erot sukupuolirakenteessa ovat suuria. Suurimmista kieliryhmittä venäjänkielisistä 59 prosenttia ja vironkielisistä 54 prosenttia oli naisia, kun taas somalinkielisissä miehet olivat enemmistönä 52 prosentin osuudella. Lisäksi esimerkiksi englannin-, arabian-, kurdin-, espanjan-, ranskan- ja turkin-kielisistä miehiä oli yli 60 prosenttia. Thainkielisistä jopa neljä viidestä ja Filippiinien tagalogin kieltä puhuvista yli 60 prosenttia oli naisia.

Ulkomaalaistaustaisista ainoastaan EU:n ulkopuolisesta Euroopasta kotoisin olevista enemmistö, 56 prosenttia, oli naisia. Aasialaistaustaisista miehiä oli 52 prosenttia, EU-maataustaisista 53 prosenttia, afrikkalaistaustaisista 58 prosenttia, amerikkalaistaustaisista 62 prosenttia ja oseanialaistaustaisista peräti 74 prosenttia. Erot johtuvat pääasiassa ulkomailla syntyneiden sukupuolirakenteesta. Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten sukupuolirakenne on tasaisempi ja heistä lievä enemmistö oli miehiä taustamaanosasta riippumatta.

Helsingin vieraskielinen väestö on nuorempaa kuin kotimaankielinen väestö. Vieraskielisistä suurin osa on nuoria työikäisiä. Esimerkiksi 25–44-vuotiaiden osuus oli vuoden 2016 alussa 45 prosenttia, kun kotimaankielisistä tähän ikäryhmään kuului alle kolmannes. Alle 16-vuotiaita oli vieraskielisistä 18 prosenttia ja kotimaankielisistä 14 prosenttia. Sen sijaan vain 4 prosenttia vieraskielisistä oli täyttänyt 65 vuotta, kun suomalaistaustaisista ikäluokkaan kuului lähes joka viides. Viimeisen kymmenen vuoden aikana vieraskielistä väestöä ovat määrällisesti lisänneet eniten nuoret aikuiset, mutta suhteellisesti nopeimmin ovat kasvaneet vanhimmat ikäluokat.

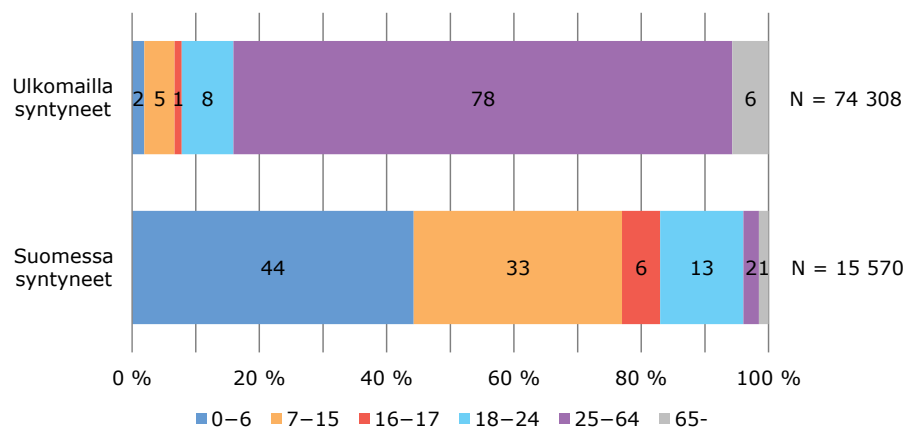
Vieraskielisten osuus väestöstä oli suurin – lähes viidennes - 25–44-vuotiaiden ikäryhmässä. Myös lapsista keskimääräistä useampi oli vieraskielinen. Sen sijaan 65 vuotta täyttäneistä helsinkiläisistä vain 3 prosenttia oli vieraskielisiä.

Kuvio 15. Vieraskielisten osuus koko väestöstä ikäryhmittäin 1.1.2016

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 16. Ulkomaalaistaustaisten ikärakenne syntymämaan mukaan 1.1.2016

Lähde: Tilastokeskus

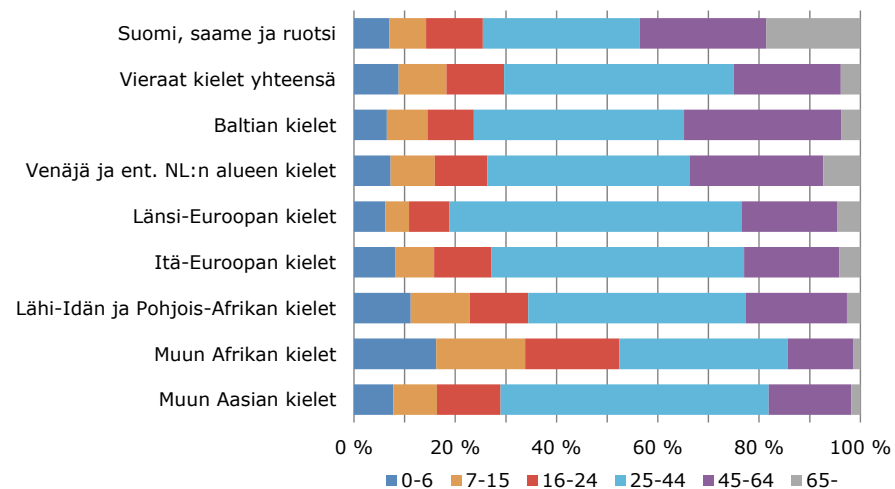
Vieraskielisten osuus on kymmenessä vuodessa kasvanut selvästi kaikissa ikäluokissa. Kouluikäisten ja vanhempien työikäisten kohdalla osuuden kasvua on vauhdittanut kotimaankielisten määrän väheneminen näissä ikäluokissa.

Ulkomaalaistaustaisten ikärakenne on kokonaisuudessaan samanlainen kuin vieraskielisten, mutta ensimmäisen ja toisen polven ikärakenne eroavat selvästi toisistaan. Vuoden 2016 alussa Suomessa syntyneistä ulkomaalaistaustaisista 77 prosenttia oli korkeintaan 15-vuotiaita. Alaikäisistä ulkomaalaistaustaisista helsinkiläisistä 69 prosenttia oli syntynyt Suomessa. Ulkomaalaistaustaisten ensimmäisestä sukupolvesta 78 prosenttia oli työikäisiä. Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten vanhetessa työikäisten määrä ja osuus myös tässä ryhmässä tulee lisääntymään.

Myös kieliryhmittäin erot ikärakenteessa ovat selviä. Afrikkalaisissa ja Lähi-idän kieliryhmissä lasten osuus on suuri. Esimerkiksi somalinkielisistä 37 prosenttia oli alle 16-vuotiaita vuoden 2016 alussa. Arabian-, kurdin-, albanian- ja bengalinkielisistä tämän ikäisiä oli neljännes. Ainoastaan Länsi-Euroopan kieliryhmiin kuuluvilla lasten osuus oli koko väestöä jonkin verran pienempi. Vietnamin- ja nepalinkielisistä erityisen suuri osa oli 20–24-vuotiaita.

Työikäisten osuudet ovat suurimmat eurooppalaisissa ja muissa Aasian kieliryhmissä. Muun muassa espanjan-, italian-, puolan- ja hindinkielisistä neljä viidestä oli 25–64-vuotiaita vuoden 2016 alussa. Yli 65-vuotiaiden osuus oli suurista kieliryhmistä korkein saksan-, venäjän-, puolan- ja japaninkielisillä, mutta heilläkin osuus oli alle kymmenyksen.

Kuvio 17. Kieliryhmät ikäluokan mukaan Helsingissä 1.1.2016

Lähde: Tilastokeskus

5 Muuttoliike

5.1 Ulkomainen ja kotimainen muuttoliike

Vuonna 2015 ulkomailta Helsinkiin muutti 6 697 henkeä, joista 5 019 eli 75 prosenttia oli vieraskielisiä. Helsingistä ulkomaille muutti 4 714 henkeä, joista 2 082 eli 44 prosenttia oli vieraskielisiä. Helsinki sai ulkomaista muuttovoittoa vieraskielisistä siis yhteensä 2 937 henkeä. Nettomuutto oli alhaisin kymmeneen vuoteen. Maahan muuttaneita oli edellisvuotta vähemmän, mutta lähtömuuttojen määrä säilyi samalla, viime vuosien keskiarvoa selvästi korkeammalla tasolla.

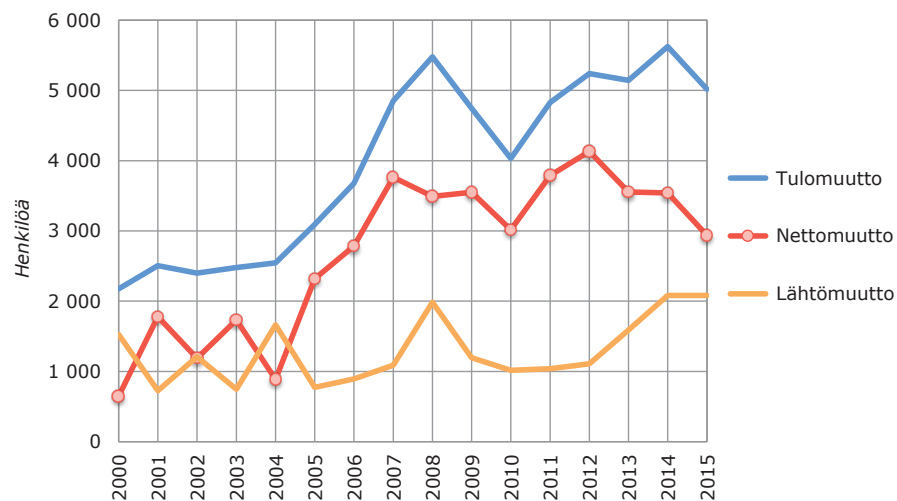
Ulkomaan kansalaisia muutti Helsinkiin hieman vieraskielisiä vähemmän ja pois sieltä suunnilleen yhtä paljon. Ulkomainen muuttovoitto ulkomaan kansalaisista oli 2 872 henkeä. Kotimaankielisten osalta ulkomainen nettomuutto on tällä vuosituhanella ollut negatiivinen: Vuonna 2015 muuttotappio oli 954 henkeä.

Vuonna 2015 saapuneet turvapaikanhakijat eivät pääosin näy vielä kyseisen vuoden muuttoliiketilastoissa, sillä turvapaikanhakijalle rekisteröidään kotikunta ainoastaan mahdollisen myönteisen oleskelulupapäätöksen jälkeen ja hänet tilastoidaan Suomeen muuttaneeksi vasta tuolloin.

Muualta Suomesta Helsinkiin vuonna 2015 muuttaneista 35 201 hengestä vieraskielisiä oli 5 746. Helsingistä muualle Suomeen muutti 31 637 henkeä, joista vieraskielisiä oli 5 120. Vieraskielisten muuttoliike molempiin suuntiin vilkastui edellisvuodesta. Heidän osuutensa sekä Helsinkiin että sieltä pois muuttaneista oli 16 prosenttia. Helsinki sai siis muuttovoittoa vieraskielisistä muualta Suomesta yhteensä 626 henkeä. Nettomuutto oli edellisvuotta suurempi, mutta selvästi huippuvuotta 2013 pienempi. Kotimainen muuttovoitto ulkomaan kansalaisista oli 468 henkeä.

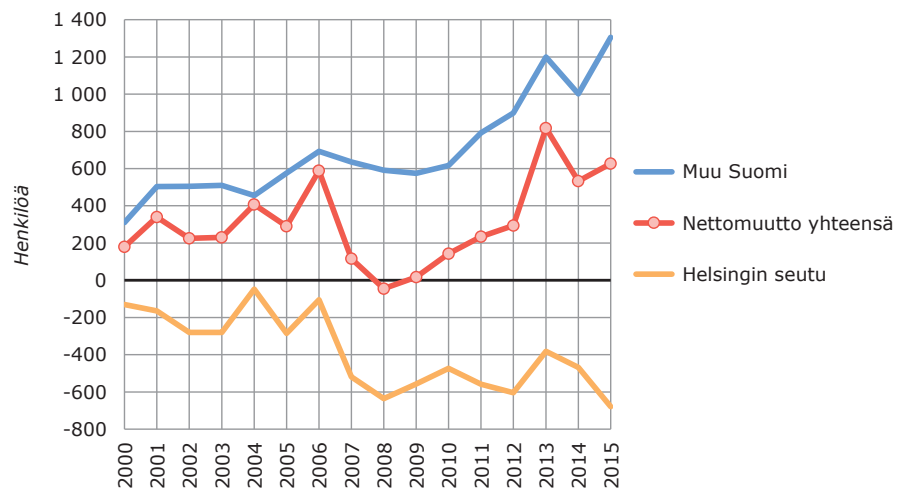
Helsingin muuttovoitto vieraskielisten, kuten myös kotimaankielisten, kotimaisessa muuttoliikkeessä perustuu muuttovoittoon Helsingin seudun ulkopuolisesta Suomesta. Helsinki sai vuonna 2015 seudun ulkopuolelta vieraskielisen väestön muuttovoittoa 1 305 henkeä, mikä oli enemmän kuin ikinä aikaisemmin.

Kuvio 18. Vieraskielisten tulo-, lähtö- ja nettomuutto ulkomaiden ja Helsingin välillä 2000–2015

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 19. Helsingin vieraskielisten nettomuutto muulta Helsingin seudulta ja muualta Suomesta 2000–2015

Lähde: Tilastokeskus

Seudun sisäisessä vieraskielisten muuttoliikkeessä Helsinki sen sijaan menetti 679 henkeä, mikä myös oli enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Muuttotappio on ollut vuodesta 2007 selvästi vuosituhaten alkua korkeammalla tasolla. Vieraskieliset muuttivat Helsingistä erityisesti Vantaalle. Kotimaankielisten muuttotappio seudun sisäisessä muuttoliikkeessä oli muutaman vuoden ajan jopa pienempi kuin vieraskielisten, mutta kasvoi jälleen vuonna 2015 ollen 908 henkeä.

5.2 Kokonaisuutos

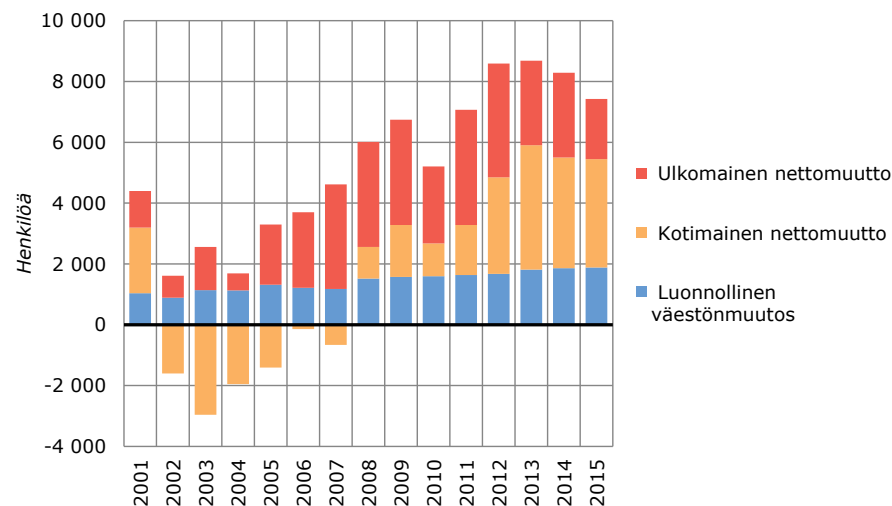
Vuonna 2015 Helsingin väkiluku kasvoi 7 493 hengellä eli 1,2 prosenttia. Helsingiläisten määrää on vuodesta 2013 lisännyt eniten muuttoliike muualta Suomesta, vaikka ulkomainen muuttovoitto kymmenen viime vuoden ajalta on selvästi kotimaista suurempi. Vastoin koko maata syntyneiden määrä on Helsingissä kasvussa ja luonnollinen väestönkasvu vuonna 2015 oli 1 881 henkeä.

Helsinki sai vuonna 2015 muuttovoittoa yhteensä 5 547 henkeä, josta ulkomaista muuttovoittoa oli 1 983 henkeä ja kotimaista muuttovoittoa 3 564 henkeä. Ulkomainen nettomuutto on ollut selvästi positiivista koko tämän vuosituhaten, joskin huippuvuoden 2011 jälkeen muuttovoitto on ollut laskussa ja oli vuonna 2015 pienin kymmeneen vuoteen. Tämä johtui sekä vieraskielisten muuttovoiton pienentymisestä että kotimaankielisten muuttotappion kasvusta.

Kotimainen nettomuutto on vaihdellut ulkomaista enemmän. Helsingistä muualle Suomeen muuttaneiden määrä ylitti Helsinkiin muuttaneiden määrän vuosina 2002–2007, mutta sen jälkeen kotimainen muuttoliike on kasvattanut Helsingin väkilukua.

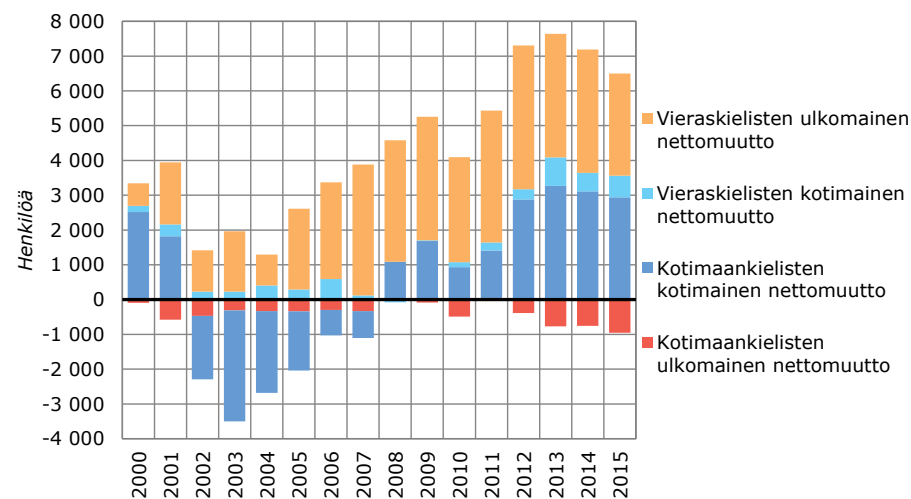
Helsinkiin vuonna 2015 muuttaneista 41 898 hengestä vieraskielisiä oli 26 prosenttia ja ulkomaan kansalaisia 22 prosenttia. Helsinki sai muuttovoittoa vieraskielisistä yhteensä 3 563 henkeä, joka oli lähes kaksi kolmasosaa kaupungin kokonaisuuttovoitosta. Vieraskielisten nettomuutto on kasvanut selvästi vuosituhaten alusta, mutta on vuoden 2012 jälkeen kääntynyt jälleen laskuun ulkomaisen muuttovoiton pienentymisen vuoksi. Muuttovoitto ulkomaan kansalaisista oli yhteensä 3 340 henkeä.

Kuvio 20. Helsingin väestönmuutokset 2001-2015

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 21. Helsingin kotimainen ja ulkomainen nettomuutto äidinkielen mukaan vuosina 2000–2015

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaistaustaisten muuttoliikkeelle on luonteenomaista runsas maahanmuutto sekä kohtalaisen vilkas muuttoliike maan sisällä. Helsinki on 2000-luvulla saanut ulkomailta muuttovoittoa vieraskielisistä runsaat 43 000 henkeä, kun kotimaankielisten osalta muuttotappio ollut yli 6 000 henkeä. Kotimaisessa muuttoliikkeessä sekä vieraskielisten lähtö- että tulomuutot ovat vieraskielisen väestön kasvaessa lisääntyneet voimakkaasti, mutta nettomuuton vaihtelu on ollut melko suurta. Helsingin vuonna 2015 saamasta vieraskielisten muuttovoitosta 18 prosenttia ja ulkomaan kansalaisten muuttovoitosta 14 prosenttia oli kotimaista nettomuuttoa.

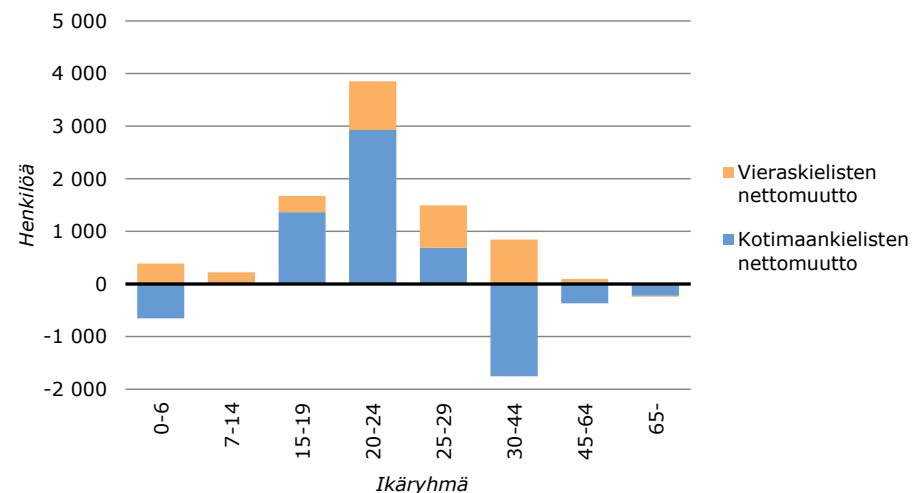
5.3 Muuttaneiden taustatiedot

Kokonaisuudessaan Helsinki sai vuonna 2015 muuttovoittoa vieraskielisistä ja ulkomaan kansalaisista erityisesti 20–29-vuotiaista ja muuttotappiota vain yli 65-vuotiaista. Ulkomainen nettomuutto oli positiivista kaikissa muissa ikäluokissa paitsi 65 vuotta täyttäneissä. Kotimainen nettomuutto oli lievästi negatiivista 45–64-vuotiailla, mutta tätä vanhempia vieraskielisiä ja ulkomaan kansalaisia muutti Helsinkiin hieman enemmän kuin pois sieltä. Kotimaankielisistä Helsinki sai muuttovoittoa ainoastaan 15–29-vuotiaiden ikäryhmässä, joskin ulkomainen nettomuutto oli tässäkin ikäryhmässä negatiivinen.

Helsinkiin vuonna 2015 muuttaneista 10 765 vieraskielisestä venäjänkielisiä oli 15 prosenttia, vironkielisiä 13 prosenttia ja sekä somalin-, englannin- että arabiankielisiä 7 prosenttia. Lähtömuuttajista (yhteensä 7 202 henkeä) vironkielisten osuus oli 17 prosenttia, venäjänkielisten 15 prosenttia, ja englanninkielisten 8 prosenttia. Muiden kieliryhmien osuus jäi alle viiteen prosenttiin.

Helsinki sai eniten muuttovoittoa venäjänkielisistä (526 henkeä), somalinkielisistä (504 henkeä) sekä arabiankielisistä (382 henkeä). Venäjänkielisten ja arabiankielisten nettomuutto oli samaa suurusluokkaa kuin edeltävänä vuonna, mutta muuttovoitto somalinkielisistä kasvoi. Muuttovoitto vironkielisistä on laskenut huomattavasti muutaman vuoden takaisesta ja oli nyt 241 henkeä. Helsinki sai muuttovoittoa valtaosasta kieliryhmiä ja kieliryhmäkohtaiset muuttotappiot olivat hyvin pieniä.

Kuvio 22. Helsingin nettomuutto äidinkielen ja iän mukaan vuonna 2015

Lähde: Tilastokeskus

Helsinkiin vuonna 2015 muuttaneista 9 248 ulkomaan kansalaisesta 47 prosenttia oli Euroopan maiden, 33 prosenttia Aasian tai Oseanian maiden ja 13 prosenttia Afrikan maiden kansalaisia. Afrikan ja Etelä-, Länsi- tai Keski-Aasian maiden kansalaiset muuttivat Helsinkiin useammin muualta Suomesta ja muiden maanosien kansalaiset ulkomailta.

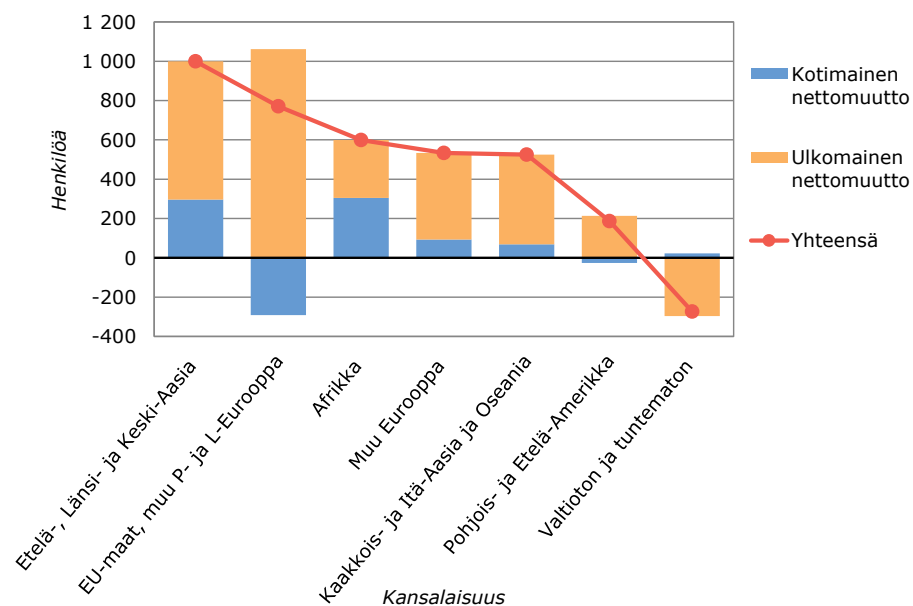
Helsingistä pois muuttaneista 5 908 ulkomaan kansalaisesta Euroopan maiden kansalaisia oli 51 prosenttia, Aasian tai Oseanian maiden kansalaisia 26 prosenttia ja Afrikan maiden kansalaisia 10 prosenttia. Pohjoismaiden, Pohjois-Amerikan ja Oseanian maiden kansalaiset muuttivat Helsingistä useammin ulkomaille ja muiden maanosien kansalaiset muualle Suomeen.

Helsinki sai muuttovoittoa kaikkien maanosien kansalaisista. Tyypillisesti EU-maiden kansalaisten nettomuutto on ollut suurin, mutta vuonna 2015 Helsinki sai eniten muuttovoittoa Etelä-, Länsi- ja Keski-Aasian maiden kansalaisista. Nettomuutto oli 1 000 henkeä, josta noin 30 prosenttia oli kotimaista muuttovoittoa.

Muuttovoitto EU-maiden sekä muiden Pohjois- ja Länsi-Euroopan maiden kansalaisista – 770 henkeä – oli alhaisin pitkään aikaan. Yksi syy tähän on virolaisten Suomeen muuton vähentyminen. Tästä huolimatta Helsinki sai edelleen eniten ulkomaista muuttovoittoa EU-maiden kansalaisista, mutta muuttotappio kotimaisessa muuttoliikkeessä pienensi kokonaisnettomuuttoa lähes 300 hengellä.

Afrikan maiden kansalaisten kotimainen nettomuutto on kasvussa: 600 hengen muuttovoitosta jopa hieman yli puolet oli tuli muualta Suomesta. Muiden maanosien kansalaisten kokonaisnettomuuttoon kotimainen muuttoliike vaikutti melko vähän. Pohjois- ja Etelä-Amerikan kansalaisista Helsinki sai muuttovoittoa selvästi muiden maanosien kansalaisia vähemmän.

Kuvio 23. Ulkomaan kansalaisten ulkomainen ja kotimainen nettomuutto Helsinkiin kansalaisuuden mukaan vuonna 2015

Lähde: Tilastokeskus

6 Perheet ja syntyvyys

6.1 Avioliitot

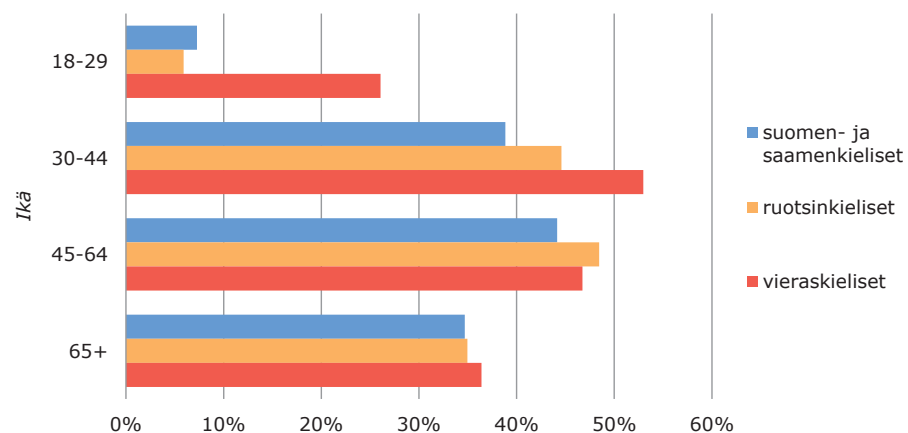
Vieraskieliset naiset ovat kotimaankielisiä todennäköisemmin naimisissa. Vuoden 2016 alussa vieraskielisistä naisista oli naimisissa 43 prosenttia ja kotimaankielisistä 32 prosenttia. Ero oli suurin nuorissa ikäluokissa. 18–29-vuotiaista vieraskielisistä naisista 26 prosenttia oli naimisissa, kun kotimaankielisistä naimisissa oli vain 7 prosenttia. Vanhemmissa ikäluokissa, erityisesti yli 45-vuotiaissa, erot kieliryhmien välillä ovat pienempiä. Kotimaankielisten naimisissa olevien osuus on vanhemmissa ikäryhmissä huomattavasti nuoria ikäryhmiä suurempi.

Kymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna erot kieliryhmien välillä ovat kaventuneet. Kotimaankielisistä naisista naimisissa oli myös tuolloin noin kolmasosa, mutta vieraskielisistä joka toinen. Naimisissa oleminen on vieraskielisillä aiempaa harvinaisempaa kaikissa ikäluokissa lukuun ottamatta 65 vuotta täyttäneitä.

Kun tarkastellaan Helsingissä asuvia naisia, vuonna 2015 solmittiin 994 avioliittoa, joissa vähintään toinen puolisoista oli vieraskielinen. Määrä oli 27 prosenttia helsinkiläisten naisten vuonna 2015 solmimista avioliitoista. Kotimaankieliset naiset avioituvat miehiä useammin vieraskielisen puolison kanssa. Vuoden 2015 aikana helsinkiläiset kotimaankieliset naiset solmivat 483 avioliittoa vieraskielisen miehen kanssa. Kahden vieraskielisen välisiä avioliittoja solmittiin 330.

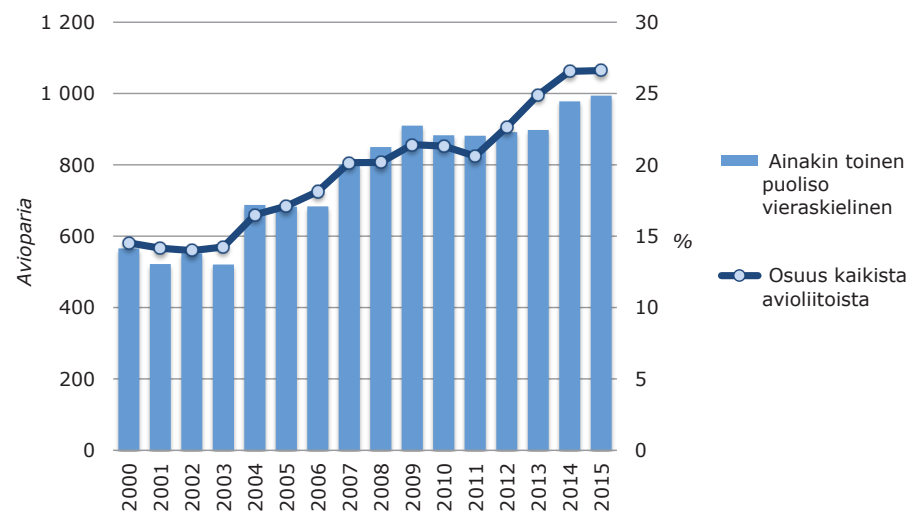
Kotimaankielisen ja vieraskielisen välisten avioliittojen yleisyys vaihtelee kieliryhmittäin. Kotimaankieliset naiset avoituivat vieraskielisistä yleisimmin englanninkielisen miehen kanssa ja kotimaankieliset miehet venäjänkielisen naisen kanssa. Somalinkieliset solmivat avioliiton lähes yksinomaan omankielisen puolison kanssa. Länsieurooppalaisia kieliä puhuvista suurin osa avioitui suomenkielisen puolison kanssa. Myös venäjän-, viron- ja kiinankielisistä naisista sekä arabian- ja turkinkielisistä miehistä suhteellisen usea solmi avioliiton kotimaankielisen puolison kanssa.

Kuvio 24. Naimisissa olevien osuus naisten ikäryhmästä suomen- ja saamen-, ruotsin-, sekä vieraskielisillä Helsingissä 1.1.2016

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 25. Helsingissä avioliiton solmineet avioparit 2000–2015, joissa ainakin toinen puoliso on vieraskielinen, sekä osuus kaikista saman vuoden aikana solmituista avioliitoista

Naisen asuinpaikan mukaan (helsinkiläiset naiset), ulkomailla asuvat poistettu
Lähde: Tilastokeskus

6.2 Lapsiperheet

Helsingissä oli vuoden 2016 alussa 11 156 sellaista perhettä, joissa molemmat lasten vanhemmista (tai yksinhuoltaja) olivat vieraskielisiä. Tämä oli lähes 15 prosenttia kaikista lapsiperheistä. Kun mukaan lasketaan myös ne perheet, joissa vain toinen vanhemmista oli vieraskielinen, oli perheitä yhteensä 16 709 eli 22 prosenttia kaikista perheistä. Osassa näitä perheitä oli vain täysi-ikäisiä lapsia. Sellaisia lapsiperheitä, joissa oli alle 18-vuotiaita lapsia ja joissa vähintään toinen vanhemmista oli vieraskielinen, oli 14 589 eli 24 prosenttia kaikista alaikäisten lasten perheistä.

Vieraskieliset perheet olivat selvästi harvemmin sellaisia, joissa oli vain täysi-ikäisiä lapsia. Tällaisia perheitä oli 24 prosenttia kotimaankielisistä perheistä, mutta vain 13 prosenttia sellaisista perheistä, joissa vähintään toinen vanhempi oli vieraskielinen. Eroa selittää osin vieraskielisen väestön kotimaankielisiä nuorempi ikärakenne.

Lasten määrä oli keskimäärin suurempi vieraskielisissä kuin kotimaankielisissä perheissä. Helsingiläisten lapsiperheiden yleinen lapsiluku oli 1,66. Kahden kotimaankielisen vanhemman perheessä lapsia oli keskimäärin 1,7 ja kahden vieraskielisen vanhemman perheessä 2,06. Vieraskielisissä perheissä oli myös enemmän pienten lasten perheitä ja suuria perheitä. Sellaiset perheet, joissa toinen vanhemmista oli kotimaankielinen ja toinen vieraskielinen, muistuttivat perhekooltaan kotimaankielisiä perheitä. Pienten lasten perheiden osuus sen sijaan oli yhtä suuri kuin vieraskielisillä perheillä.

Kaksikielisistä lapsiperheistä, joissa toinen vanhempi oli kotimaankielinen, vieraskielisen vanhemman selvästi yleisin äidinkieli oli miehillä englanti ja naisilla venäjä. Länsieurooppalaisia kieliä puhuvilla oli yleisimmin kotimaankielinen puoliso, mutta muissa suurimmissa kieliryhmissä vanhemmilla oli useimmiten sama äidinkieli. Yksinhuoltajuus oli yleisintä somalin-, viron- ja vietnaminkielisissä perheissä.

Taulukko 4. Lapsiperheet vanhempien äidinkielen mukaan Helsingissä 1.1.2016

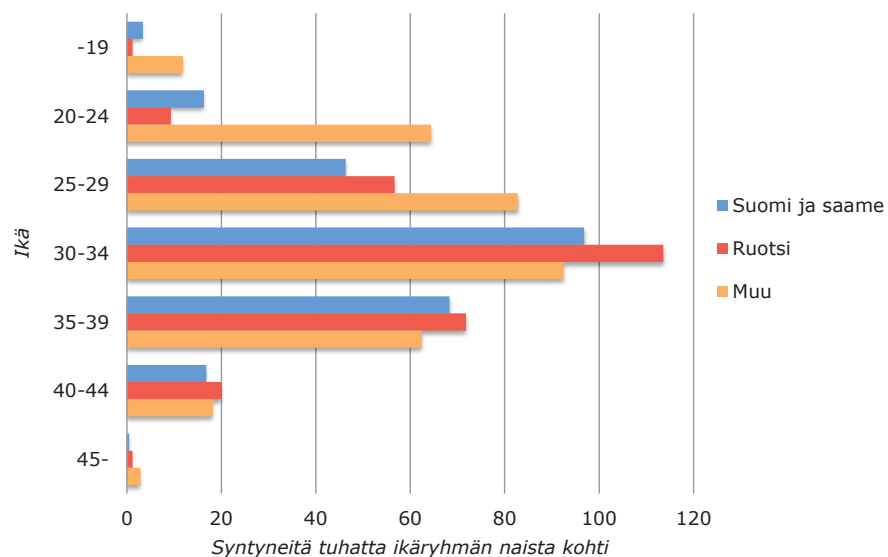
Vanhemman äidinkieli	Perheitä	Henkilöitä/perhe	Lapsia/perhe	Ei alaikäisiä lapsia %	Pienten lasten perheet % ¹⁾	Suuret perheet % ²⁾
Vain kotimaankieli	39 647	3,70	1,70	18,2	47,4	10,4
Kotimaankieli ja muu kieli	5 553	3,66	1,66	10,5	59,9	9,9
Vain muu kieli	6 517	4,06	2,06	9,5	60,6	21,0
Yksinhuoltaja kotimaankieli	19 571	2,42	1,42	34,3	23,9	5,3
Yksinhuoltaja muu kieli	4 639	2,71	1,71	19,7	39,9	12,9
Yhteensä	75 927	3,34	1,66	21,1	42,9	10,1

1) Perheet, joissa alle 7-vuotiaita lapsia.

2) Perheet, joissa 3 tai useampia alle 18-vuotiaita lapsia

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 26. Hedelmällisyys äidin iän ja äidinkielen mukaan 2015

Lähde: Tilastokeskus

6.3 Syntyvyys

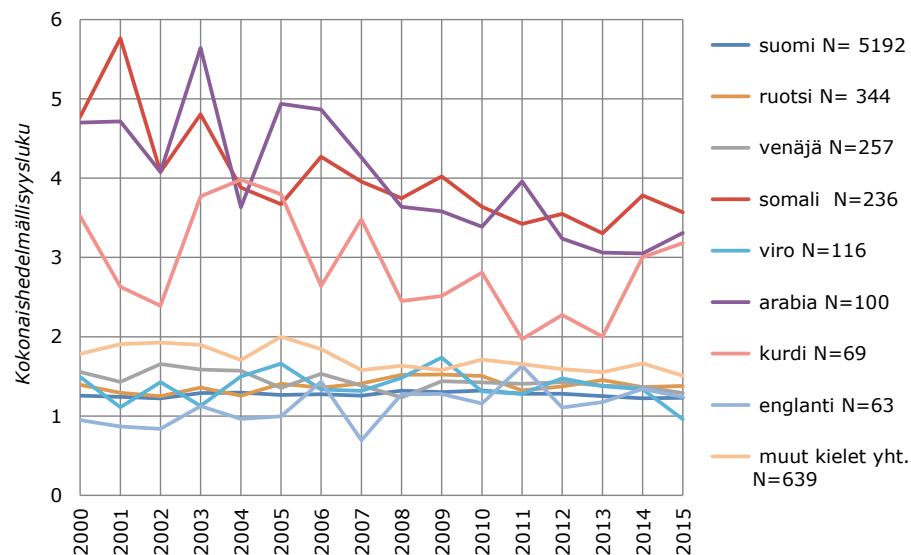
Helsingissä syntyi 7 016 lasta vuonna 2015. Tuhatta 15–49-vuotiasta naista kohden syntyi 43 lasta. Suomen- ja saamenkielisillä syntyi 40, ruotsinkielisillä 42 ja vieraskielisillä 56 lasta tuhatta kieliryhmän 15–49-vuotiasta naista kohden. Vieraskielisten naisten hedelmällisyys laski jonkin verran edellisvuodesta.

Kotimaankieliset äidit saivat lapsensa keskimäärin vanhempana kuin vieraskieliset äidit. Vuonna 2015 vieraskieliset 20–24-vuotiaat naiset saivat 64 lasta kieliryhmän tuhatta vastaavan ikäistä naista kohden, kun suomen- ja saamenkielisillä vastaava luku oli 16. Myös 25–29-vuotiaiden vieraskielisten hedelmällisyys oli huomattavasti korkeampi kuin saman ikäisten kotimaankielisten. 30–39-vuotiaiden ikäryhmässä kotimaankielisten hedelmällisyys oli sen sijaan jonkin verran korkeampi kuin vieraskielisten.

Vuonna 2015 Helsingin kokonaishedelmällisyysluku oli 1,3. Se oli selvästi pienempi kuin Espoossa (1,73) ja Vantaalla (1,66). Helsingin vieraskielisten kokonaishedelmällisyysluku oli koko väestöä korkeampi - 1,66 - mutta jälleen huomattavasti pienempi kuin vieraskielisten kokonaishedelmällisyys Espoossa (2,13) tai Vantaalla (2,07).

Syntyvyys vaihtelee kieliryhmittäin. Suurista kieliryhmistä venäjän-, viron- ja englanninkielisten hedelmällisyys ei juuri poikkea kotimaankielisten hedelmällisyydestä. Somin-, arabian- ja kurdinkielisten kokonaishedelmällisyysluku on sen sijaan selvästi yli kaksinkertainen verrattuna koko väestöön, vaikka somalin- ja arabiankielisten hedelmällisyys onkin laskenut vuosituhannen alusta. Kaiken kaikkiaan vieraskielisten hedelmällisyys on laskenut 2000-luvulla, kun taas kotimaankielisten on pysynyt vakaana.

Kuvio 27. Kokonaishedelmällisyysluku kieliryhmittäin Helsingissä 2000–2015 (N>50)

N=syntyneiden lasten määrä vuonna 2015
Lähde: Tilastokeskus

Yleisellä syntyvyysluvulla tarkoitetaan elävänä syntyneiden määrää keskväkiluvun tuhatta henkeä kohden.

Yleisellä hedelmällisyysluvulla tarkoitetaan elävänä syntyneiden lasten määrää keskväkiluvun tuhatta 15–49-vuotiasta naista kohden.

Kokonaishedelmällisyysluku saadaan laskemalla yhteen yhdelle ikävuodelle lasketut hedelmällisyysluvut. Näin saatu luku tarkoittaa laskennallista lasten määrää, jonka nainen synnyttää kyseisen vuoden hedelmällisyyden pysyessä voimassa naisen koko hedelmällisen kauden edellyttäen, ettei hän kuole ennen tämän kauden päättymistä.

Lähde: Tilastokeskus

7 Alueellinen sijoittuminen

Suurpiiritasolla vieraskielisten osuus väestöstä vaihteli vuoden 2016 alussa Östersundomin 4,3 prosentista Itäisen suurpiiriin 22,6 prosenttiin. Vieraskielisten osuus väestöstä on Itäisessä suurpiirissä selvästi muita suurpiirejä korkeampi. Helsingin vieraskielisistä jopa 28 prosenttia, yhteensä 24 703 henkilöä, asui siellä. Koillisessa suurpiirissä vieraskielisiä oli 14 747 eli 15,0 prosenttia väestöstä ja Läntisessä suurpiirissä 13 984 eli 13,1 prosenttia väestöstä.

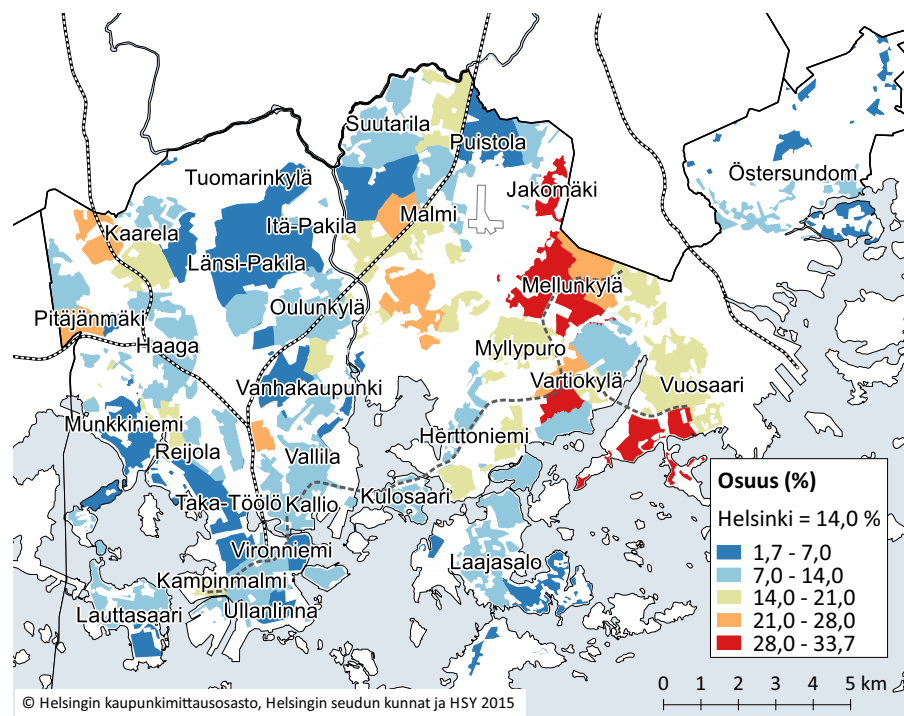
Osa-alueittain vieraskielisiä asui eniten Kontulassa, Kannelmäessä, Myllypurosa ja Kallahdessa. Vieraskielisten osuus alueen väestöstä oli korkein Meri-Rastilassa, Kallahdessa, Kurkimäessä ja Itäkeskuksessa, joissa vieraskielisiä oli yli 30 prosenttia. Näiden lisäksi 16 osa-alueella vieraskielisiä oli yli viidesosa alueen väestöstä. Vieraskielisten osuus ylitti kaupungin keskiarvon (14,0 %) noin kolmanneksella alueista. Vähiten vieraskielisiä oli Östersundomissa ja Pohjois-Helsingin pientalovaltaisilla alueilla.

Vieraskielinen väestö on kotimaankielistä nuorempaa, mikä näkyy myös alueellisissa osuuksissa. Itäisessä suurpiirissä alle 16-vuotiaista noin 30 prosenttia ja 25–44-vuotiaista kolmannes oli vieraskielisiä vuoden 2016 alussa. Näissä ikäryhmissä vieraskielisten osuus väestöstä nousi usealla osa-alueella yli 40 prosenttiin. Yli puolet Itäkeskuksen alle kouluikäisistä ja Itä-Pasilan 7-15-vuotiaista puhui äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Eteläisessä ja Pohjoisessa suurpiirissä vieraskielisten osuus lapsista ei sen sijaan ollut suurempi kuin heidän osuutensa koko väestöstä.

Vuoden 2015 aikana vieraskielisten määrä kasvoi kaikissa suurpiireissä. Viime vuosina määrä ei ole Itäisessä suurpiirissä kasvanut keskimääräistä enemmän, mutta vuonna 2015 vieraskielisen väestö kasvu (7,6 %) oli siellä muita suurpiirejä nopeampaa (ka 5,5 %). Osa-alueitasolla vieraskielisten määrä kasvoi keskimääräistä nopeammin useimmilla niistä alueita, joilla vieraskielisten osuus on suuri. Vuoden 2016 alussa vieraskielisiä oli yli viidesosa alueen väestöstä 20 osa-alueella, kun vuotta aikaisemmin tällaisia alueita oli ollut 14.

Vielä 1990-luvun alussa vieraskielisiä oli suhteellisesti eniten Eteläisessä suurpiirissä, jossa asui yli neljännes Helsingin vieraskielisistä. 1990-luvun puoli-

Kuvio 28. Vieraskielisten osuus alueen koko väestöstä osa-alueittain Helsingissä 1.1.2016

*Kartasta on poistettu alueet, joissa asukkaita on 100 tai vähemmän.
Lähde: Tilastokeskus, karttatoteutus Helsingin kaupungin tietokeskus*

välissä tulomuuton kasvaessa tilanne muuttui ja Itäinen suurpiiri nousi merkittävämmäksi vieraskielisten alueeksi. Viimeisen kymmenen vuoden aikana vieraskielisen väestön jakautumisessa suurpiireittäin ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Keskittyminen Itäiseen suurpiiriin tapahtui pääosin jo 1990-luvulla. Osa-alueet, joilla vieraskielisten osuus väestöstä on korkein tai toisaalta matalin, ovat säilyneet pitkälti samoina.

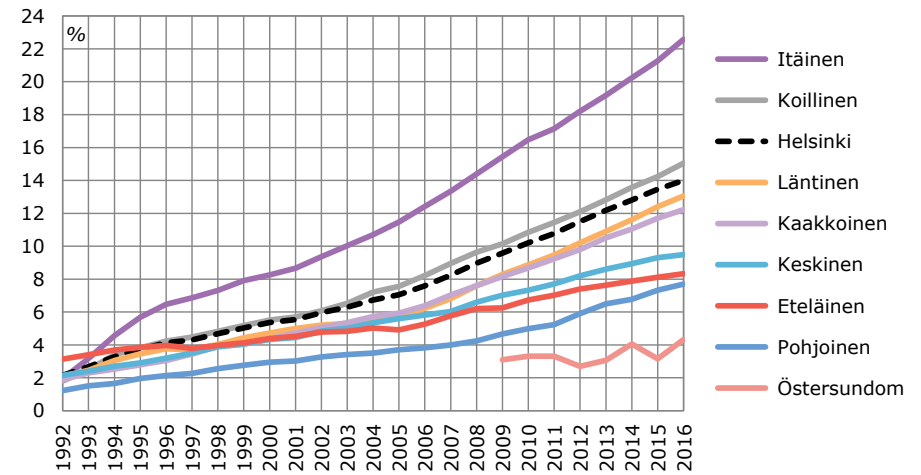
Helsingin seudulla valtaosa vieraskielisten ryhmistä on keskittynyt Helsinkiin. Suurimmista kieliryhmistä erityisesti somalin-, mutta myös venäjän-, englannin- ja arabiankielisiä on suhteessa muuhun seutuun enemmän Helsingissä. Sen sijaan vironkielisiä asuu suhteellisesti enemmän muualla seudulla.

Helsingin sisällä suurimmat vieraskielisten ryhmät ovat keskittyneet ennen kaikkea Itäiseen, mutta myös Koilliseen ja Läntiseen suurpiiriin. Venäjän-, viron- ja somalinkielisistä yli 70 prosenttia asui vuoden 2016 alussa näissä suurpiireissä. Englanninkieliset asuivat yleisimmin Eteläisessä suurpiirissä, jossa heistä asui useampi kuin joka neljäs.

Osa-alueetasolla venäjä ja muut entisen Neuvostoliiton alueen kielet olivat vieraskielisten yleisin äidinkieliyryhmä useimmilla itäisen ja pohjoisen Helsingin alueilla, mutta eteläisessä ja keskisessä Helsingissä vieraskieliset puhuivat monilla alueilla yleisimmin länsieurooppalaisia kieliä. Vaikka vironkieliset olivat Helsingin toiseksi suurin vieraskielisten ryhmä, olivat Baltian kielet yleisin kieliryhmä vain muutamalla osa-alueella.

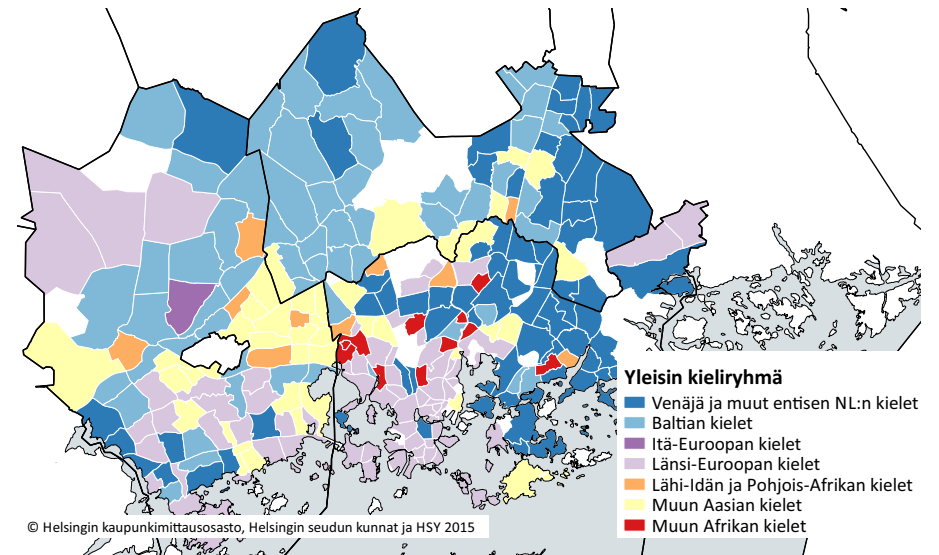
Vantaalla sen sijaan useimmilla alueilla vieraskieliset puhuivat vuoden 2016 alussa äidinkielenään yleisimmin Baltian kieliä. Pääradan itäpuolella Venäjä ja muut entisen NL:n alueet kielet olivat kuitenkin yleisimpiä. Espoossa Baltian kielet, Länsi-Euroopan kielet ja muun Aasian kielet olivat kukin yleisin kieliryhmä noin neljäsosalla alueista.

Kuvio 29. Vieraskielisten osuus alueen väestöstä suurpiireittäin Helsingissä vuoden alussa 1992–2016

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 30. Vieraskielisten yleisin äidinkieliyryhmä pääkaupunkiseudulla 1.1.2016

© Helsingin kaupunkimittausosasto, Helsingin seudun kunnat ja HSY 2015

Kartasta on poistettu alueet, joissa asukkaita on 100 tai vähemmän.
Lähde: Tilastokeskus, karttatoteutus Helsingin kaupungin tietokeskus

8 Asuminen

8.1 Asuntokuntien rakenne

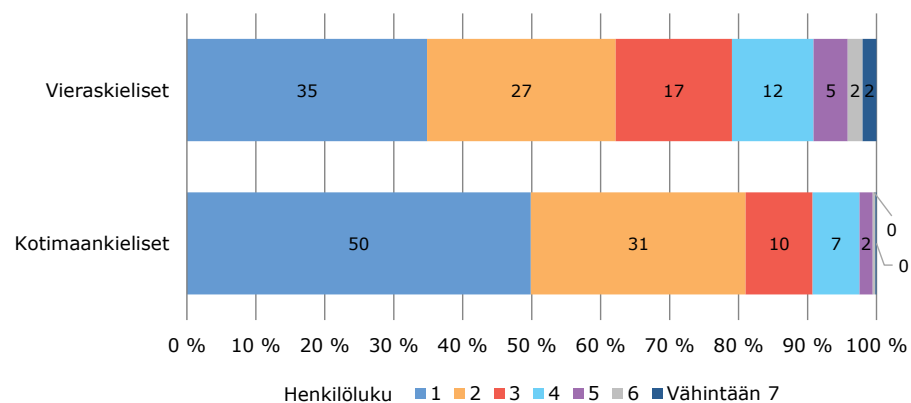
Vuoden 2014 lopussa Helsingin 318 225 asuntokunnasta 30 427 eli 9,6 prosenttia oli sellaisia, joissa viitehenkilön äidinkieli oli jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Viitehenkilö on ensisijaisesti asuntokunnan suurituloisin henkilö. Muilla asuntokuntaan kuuluvilla voi olla eri äidinkieli eli he voivat olla myös kotimaankielisiä. Jatkossa vieraskielisellä asuntokunnalla tarkoitetaan asuntokuntaa, jonka viitehenkilö on vieraskielinen.

Viitehenkilön äidinkielen perusteella venäjänkielisiä asuntokuntia oli eniten: lähes neljännes vieraskielisten asuntokunnista. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat vironkieliset asuntokunnat 16 prosentin osuudella, aasialaisia kieliä puhuvat 13 prosentin osuudella ja länsieurooppalaisia kieliä (pl. englanti) puhuvat 10 prosentin osuudella. Englanninkielisiä ja somalinkielisiä oli asuntokunnista 6 prosenttia. Helsingin vieraskielisiin asuntokuntiin kuului yhteensä 73 548 henkilöä, joista venäjänkielisiin asuntokuntiin kuului 15 362, vironkielisiin 10 626, somalinkielisiin 7 168 ja länsieurooppalaisia kieliä puhuviin 6 889.

Vieraskieliset asuntokunnat ovat keskimäärin kotimaankielisiä asuntokuntia suurempia. Vuoden 2014 lopussa vieraskielisten asuntokuntien keskikoko oli 2,4 henkilöä ja kotimaankielisten 1,8 henkilöä. Vieraskielisistä asuntokunnista oli yhden hengen talouksia 35 prosenttia, kun kotimaankielisistä niitä oli puolet. Kahden hengen talouksia oli vieraskielisistä asuntokunnista 27 prosenttia ja kotimaankielisistä 31 prosenttia. Monihenkisiä eli viisihenkisiä ja sitä suurempia asuntokuntia oli vieraskielisistä 9 prosenttia ja kotimaankielisistä 2 prosenttia.

Asuntokuntien koko vaihtelee kieliryhmittäin. Somalinkieliset asuntokunnat ovat keskimäärin selvästi suurimpia: kolmannes niistä oli viisihenkisiä tai sitä suurempia. Somalinkieliset asuntokunnat erottaa muista erityisesti vähintään 7 hengen asuntokuntien määrä: Somalinkielisistä asuntokunnista näin suuria oli jopa 16 prosenttia, kun kaikilla muilla kieliryhmillä osuus jäi alle 3 prosenttiin. Arabiankielisistä asuntokunnista vähintään viisihenkisiä oli 17 prosenttia ja muun Afrikan kieliä puhuvista 14 prosenttia. Sen sijaan venäjän- ja vironkielisistä asuntokunnista tämän kokoisia oli vain hieman useampi kuin kotimaankielisistä.

Kuvio 31. Asuntokunnat äidinkielen ja henkilöluvun mukaan Helsingissä 31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 5. Asuntokunnat asuntokunnan viitehenkilön äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2014

	Asuntokuntia	Henkilöitä
Kotimaankieliset	287 798	522 940
Vieraskieliset yhteensä	30 427	73 548
Venäjä	7 253	15 362
Viro	4 915	10 626
Aasia	3 880	10 766
Länsieurooppalaiset kielet (pl. englanti)	3 154	6 889
Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän kielet	2 377	5 736
Englanti	1 947	4 321
Somali	1 935	7 168
Arabia	1 514	3 974
Itäeurooppalaiset kielet (pl. venäjä)	1 464	3 694
Muu Afrikka	925	2 433
Muu tai tuntematon kieli	1 063	2 579

Lähde: Tilastokeskus

Vieraskielisten asuntokuntien keskokoko tai kokojakauma eivät ole juuri muuttuneet vuodesta 2006. Somalinkielisillä vähintään 6 hengen asuntokuntien osuus on kuitenkin selvästi vähentynyt ja yhden hengen asuntokuntien kasvanut. Myös arabiaa sekä Pohjois-Afrikan ja Lähi-Idän kieliä puhuvilla yksin asuminen on yleistynyt. Sen sijaan viroa ja aasialaisia kieliä puhuvista asuntokunnista aiempaa harvempi on yhden hengen talous ja 2-3 hengen asuntokunnat ovat lisääntyneet.

8.2 Asuntojen hallintaperuste

Helsingin vieraskieliset asuntokunnat asuvat hyvin yleisesti vuokralla. Vuoden 2014 lopussa kaikista vieraskielisistä asuntokunnista asui vuokralla noin kolme neljästä, kun taas kotimaankielisistä alle puolet. Vieraskieliset asuvat yleisimmin arava- tai korkotukivuokra-asunnoissa, joissa asui 39 prosenttia vieraskielisistä mutta vain 19 prosenttia kotimaankielisistä asuntokunnista. Muissa vuokra-asunnoissa asuminen oli vieraskielisillä lähes yhtä yleistä: Niissä asui 37 prosenttia vieraskielisistä ja 26 prosenttia kotimaankielisistä asuntokunnista. Omistusasunnoissa asui vain alle viidennes vieraskielisistä asuntokunnista, kun kotimaankielisistä niissä asui puolet.

Helsingin kaikista asuntokunnista oli siis vuoden 2014 lopussa vieraskielisiä lähes joka kymmenes. Vieraskielisten asuntokuntien osuus omistusasunnossa asuvista asuntokunnista oli 4 prosenttia, arava- tai korkotukivuokra-asunnossa asuvista 18 prosenttia, muussa vuokra-asunnossa asuvista 13 prosenttia ja asumisoikeusasunnossa asuvista 7 prosenttia.

Vieraskielisillä asuntokunnilla arava- ja korkotukivuokra-asunnossa asuminen yleistyy merkittävästi asuntokunnan koon kasvaessa. Tällaisissa asunnoissa asui vuoden 2014 lopussa vieraskielisistä yhden hengen asuntokunnista 30 prosenttia ja vähintään viisihenkisistä asuntokunnista 58 prosenttia. Kotimaankielisillä eroa ei juuri ollut. Muu vuokra-asuminen on sen sijaan äidinkielistä riippumatta yleisempää pienillä asuntokunnilla. Vieraskielisistä yhden hengen asuntokunnista muussa vuokra-asunnossa asui puolet ja vähintään 5 hengen asuntokunnista noin viidennes.

Taulukko 6. Asuntokuntien hallintaperuste äidinkielen ja henkilöluvun mukaan Helsingissä 31.12.2014

	Asuntokuntia Yhteensä	% Yhteensä	Omistus	Arava-vuokra ¹⁾	Muu vuokra	Asumisoikeus	Muu hallintaperuste
Kotimaankieliset							
Yhteensä	287 798	100	49,4	19,3	26,2	2,7	2,5
Henkilöluku 1	143 490	100	41,9	20,5	32,6	2,4	2,7
Henkilöluku 2	89 725	100	53,8	17,7	23,5	2,5	2,5
Henkilöluku 3	27 920	100	56,9	21,0	16,6	3,5	2,0
Henkilöluku 4	19 544	100	68,7	15,1	10,9	3,9	1,3
Henkilöluku 5	5 515	100	66,0	17,9	10,9	3,8	1,4
Henkilöluku 6 +	1 604	100	54,6	25,0	12,7	5,3	2,4
Vieraskieliset							
Yhteensä	30 427	100	18,4	39,1	37,2	2,0	3,3
Henkilöluku 1	10 601	100	12,9	30,4	50,7	1,3	4,6
Henkilöluku 2	8 317	100	19,5	38,7	36,1	2,2	3,5
Henkilöluku 3	5 127	100	21,8	44,4	29,4	2,2	2,3
Henkilöluku 4	3 599	100	27,8	43,7	23,7	2,9	2,0
Henkilöluku 5	1 518	100	20,9	53,4	21,3	2,6	1,8
Henkilöluku 6 +	1 265	100	13,0	63,6	20,6	1,7	1,2

1) Arava-vuokra-asuntojen rakentamisen rahoituksessa on käytetty valtion pitkäaikaista korkotukilainaa
Lähde: Tilastokeskus

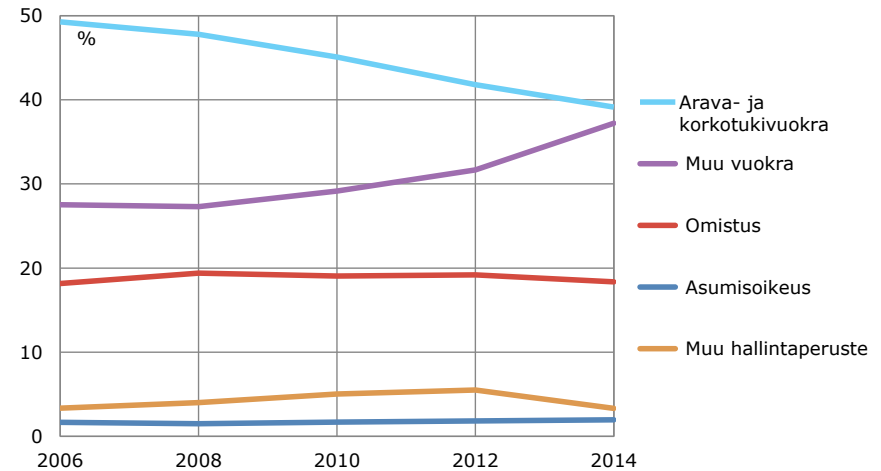
Omistusasuminen yleistyy asutokunnan koon kasvaessa sekä kotimaankielisillä että vieraskielisillä neljän hengen asutokuntiin saakka. Kotimaankielisistä neljän hengen asutokunnista omistusasunnoissa asui 69 prosenttia ja vieraskielisistä 28 prosenttia. Vähintään 6 hengen vieraskielisistä asutokunnista asutonsa omisti enää 13 prosenttia eli yhtä usea kuin vieraskielisistä yhden hengen asutokunnista. Yksin asuvat kotimaankieliset sen sijaan omistivat asutonsa selvästi harvemmin kuin suurimmat kotimaankieliset asutokunnat.

Somalinkielisistä asutokunnista arava- tai korkotukivuokra-asunnossa asui jopa kaksi kolmesta ja muita afrikkalaisia kieliä puhuvista yli 60 prosenttia, mutta länsieurooppalaisia kieliä puhuvista vain viidennes. Muussa vuokra-asunnossa asumisen osalta kieliryhmittäiset erot eivät olleet yhtä suuria. Omistusasunnoissa asui englantia ja muita länsieurooppalaisia kieliä puhuvista asutokunnissa lähes kolmannes, mikä oli lähimpänä kotimaankielisten hieman alle 50 prosentin osuutta. Somalinkielisistä asutokunnista omistusasunnossa asui vain yksi sadasta.

Vuodesta 2006 erityisesti arava- ja korkotukivuokra-asuminen on suhteellisesti vähentynyt vieraskielisillä. Samalla muun vuokra-asumisen osuus on kasvanut ja se oli vuoden 2014 lopussa jo lähes yhtä yleinen asumismuoto kuin arava- ja korkotukivuokra-asuminen. Luokan ”muu hallintaperuste” osuus kasvoi vuoteen 2012, mutta laski seuraavan kahden vuoden aikana takaisin vuoden 2006 tasolle. Muuksi hallintaperusteeksi luokitellaan esimerkiksi asuminen sukulaisuuden perusteella. Vieraskielisten omistusasuminen ei ole yleistynyt. Puhutuimmista vieraista äidinkielistä ainoastaan venäjänkielisten asutokuntien omistusasuminen on lisääntynyt.

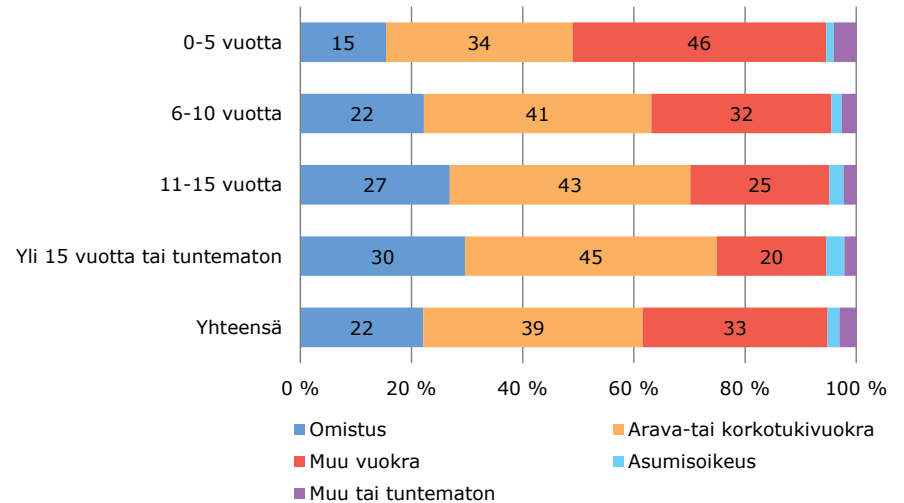
Asunnon hallintamuoto riippuu myös maassaoloajasta. Omistusasuminen ja arava- tai korkotukivuokra-asunnossa asuminen yleistyvät Suomessa asuttujen vuosien myötä, kun taas muussa vuokra-asunnossa asuminen on tyypillisintä ensimmäisinä vuosina maahanmuuton jälkeen. Suomessa korkeintaan 5 vuotta asuneista ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista helsinkiläisistä 46 prosenttia asui vuoden 2014 lopussa muussa vuokra-asunnossa, 34 prosenttia arava- tai korkotukivuokra-asunnossa ja 15 prosenttia omistusasunnossa.

Kuvio 32. Vieraskieliset asutokunnat hallintaperusteen mukaan 31.12.2006–31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 33. Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten asunnon hallintamuoto maassaoloajan mukaan Helsingissä 31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Yli 15 vuotta maassa asuneista 45 prosenttia asui arava- tai korkotukivuokra-asunnossa, 30 prosenttia omistusasunnossa ja enää joka viides muussa vuokra-asunnossa. Edellä kuvattu kehitys pitää pääpiirteissään paikkansa suurimmista taustamaaryhmistä venäläis- (ja entinen NL) sekä virolaistaustaisten osalta. Sen sijaan somalialaistaustaisista vain pari prosenttia asui vielä yli 15 maassaolovuoden jälkeen omistusasunnossa samalla, kun arava- tai korkotukivuokra-asunnossa asui jopa neljä viidestä.

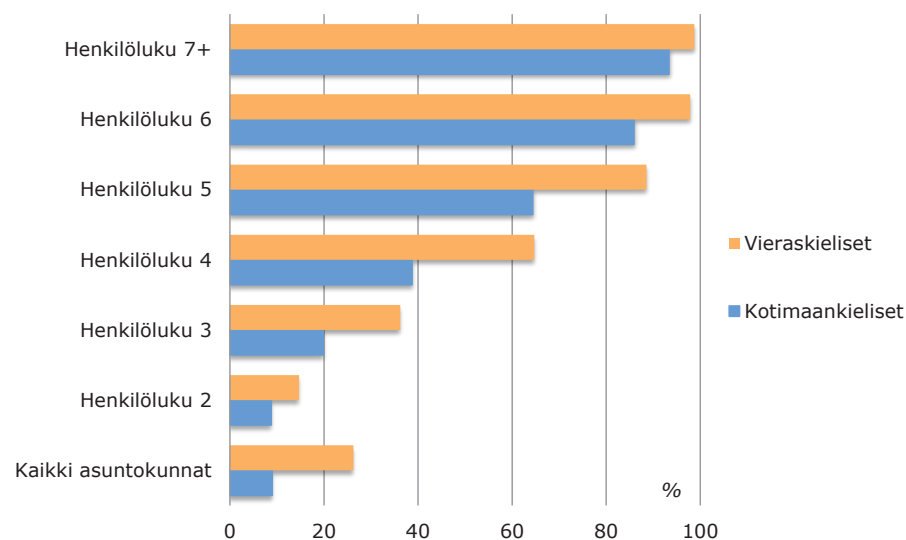
8.3 Asumisväljyys

Vieraskieliset asuvat keskimäärin kotimaankielisiä selvästi ahtaammin asuntokunnan koosta riippumatta. Ahtaasti (enemmän kuin 1 henkilö / huone, kun keittiötä ei lasketa huoneeksi) asui kotimaankielisistä 9 prosenttia ja vieraskielisistä 26 prosenttia vuoden 2014 lopussa. Asumisahtaus on äidinkielestä riippumatta erityisesti suurten asuntokuntien ongelma. Vieraskielisistä yli viisihenkisistä asuntokunnista lähes kaikki asuivat ahtaasti (93 %) ja kotimaankielisistäkin seitsemän kymmenestä. Kieliryhmittäin ahtaasti asuminen oli selvästi yleisintä somalinkielisillä ja harvinaisinta venäjänkielisillä asuntokunnilla.

Vieraskieliset asuivat myös neliömäärältään pienemmissä asunnoissa vuoden 2014 lopussa. Yhden hengen vieraskielisten ja kotimaankielisten asuntokuntien keskimääräiset asunnon koot eivät poikenneet huomattavasti toisistaan. Sen sijaan esimerkiksi kotimaankielisten viisihenkisten asuntokuntien asunnon keskikoko oli 107 neliometriä, kun vieraskielisillä se oli yli 20 neliometriä vähemmän. Asumisväljyys oli vieraskielisillä asuntokunnilla keskimäärin 25 neliometriä ja kotimaankielisillä 35 neliometriä henkilöä kohti.

Ahtaasti asuvien vieraskielisten asuntokuntien osuus kasvoi vuosina 2006–2012, mutta seuraavan kahden vuoden aikana kasvu taittui. Asunnon keskikoko ja asumisväljyys ovat pienentyneet, mutta vuosina 2012–2014 muutos oli hyvin pieni. Kotimaankielisillä ahtaasti asuvien osuus mutta myös asumisväljyys on hieman kasvanut. Poikkeuksena muista vieraskielisistä esimerkiksi somalinkielisillä ahtaasti asuvien osuus on vähentynyt selvästi ja asumisväljyys kasvanut hieman, mitä selittää pienten asuntokuntien määrän suhteellinen kasvu. Suurista kieliryhmistä ahtaasti asuminen on yleistynyt erityisesti vironkielisillä.

Kuvio 34. Ahtaasti asuvat asuntokunnat Helsingissä 31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 7. Asunnon keskikoko ja asumisväljyys asuntokunnan äidinkielen ja henkilöluvun mukaan 31.12.2014

	Asunnon keskikoko m ² /asunto		Asumisväljyys m ² /henkilö	
	Kotimaankieliset	Vieraskieliset	Kotimaankieliset	Vieraskieliset
Kaikki asuntokunnat	64,2	60,2	35,4	24,9
Henkilöluku 1	49,3	44,1	49,3	44,1
Henkilöluku 2	71,5	58,2	35,7	29,1
Henkilöluku 3	83,7	69,3	27,9	23,1
Henkilöluku 4	96,9	79,4	24,2	19,8
Henkilöluku 5	107,2	83,5	21,4	16,7
Henkilöluku 6	110,9	86,5	18,5	14,4
Henkilöluku 7 +	118,6	92,9	15,3	11,4

Lähde: Tilastokeskus

8.4 Asuminen peruspiireittäin

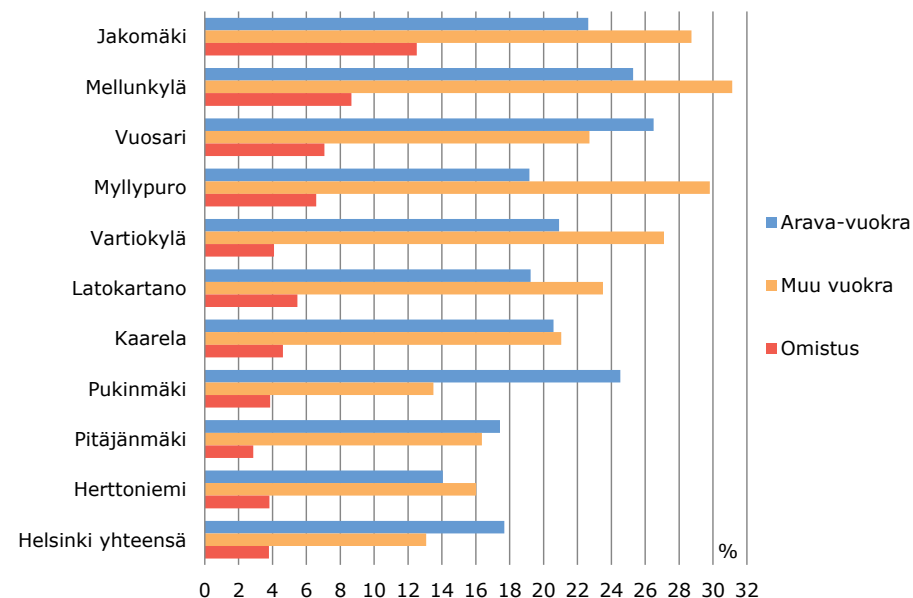
Helsingin kaikista asutokunnista oli siis vuoden 2014 lopussa vieraskielisiä lähes joka kymmenes eli 30 427 asutokuntaa. Vieraskielisten asutokuntien määrä oli selvästi suurin Mellunkylän (3 449 asutokuntaa) ja Vuosaaren (2 911) peruspiireissä. Suhteessa eniten vieraskielisiä asutokuntia – yksi viidestä - oli Jakomäen peruspiirissä. Mellunkylän peruspiirissä osuus oli 18 prosenttia ja Myllypuron peruspiirissä 16 prosenttia.

Vieraskielisten asutokuntien asunnonhallintaperusteet vaihtelevat selvästi peruspiireittäin. Vieraskielisten asutokuntien kaiken kaikkiaan tyypillisin asumuoto arava-vuokra-asuminen oli yleisintä alueilla, joilla tällaisia asuntoja on paljon: Koillisessa ja Itäisessä suurpiirissä sekä Pasilan, Vanhankaupungin ja Maunulan peruspiireissä. Maunulan peruspiirissä jopa 70 prosenttia ja Suutarilan peruspiirissä 65 prosenttia vieraskielisistä asutokunnista asui arava-vuokra-asunnossa. Vieraskielisten osuus arava-vuokra-asunnossa asuvista asutokunnista oli suurin, 28 prosenttia, Vuosaaren peruspiirissä. Mellunkylän ja Pukinmäen peruspiireissä osuus oli noin neljännes.

Muu vuokra-asuminen taas oli yleisintä kerrostalovaltaisilla alueilla, joilla arava-asumista on vähän, kuten Eteläisessä suurpiirissä sekä Alppiharjun ja Valtilan peruspiireissä. Vaparaohitteisissa vuokra-asunnoissa asui Alppiharjun peruspiirissä 71 prosenttia ja Taka-Töölön peruspiirissä 67 prosenttia vieraskielisistä asutokunnista. Vieraskielisten asutokuntien osuus näin asuvista asutokunnista oli silti selvästi suurin Itäisessä suurpiirissä, jossa vieraskielisiä asuu eniten. Esimerkiksi Mellunkylän ja Myllypuron peruspiireissä noin kolme kymmenestä vaparaohitteisessa vuokra-asunnossa asuvasta asutokunnasta oli vieraskielinen.

Pientalovaltaisissa Östersundomissa sekä Länsi- ja Itä-Pakilan ja Tuomarinkylän peruspiireissä, joissa omistusasuminen ylipäättään on yleisintä, oli se myös vieraskielisten asutokuntien yleisin asunnonhallintamuoto. Vieraskielisiä asuu näillä alueilla kuitenkin vähän. Vieraskielisten osuus omistusasunnoissa asuvista jäi Helsingissä muutama prosenttiin lukuun ottamatta Itäistä suurpiiriä ja Jakomäkeä, jossa vieraskielisten asutokuntien osuus omistusasukista oli jopa lähes 13 prosenttia.

Kuvio 35. Vieraskielisten asutokuntien osuus asutokunnan hallintaperusteiden mukaan peruspiireittäin 31.12.2014 (peruspiirit joissa vieraskielisten asutokuntien osuus suurin)

Lähde: Tilastokeskus

9 Koulutustaso ja opiskelu

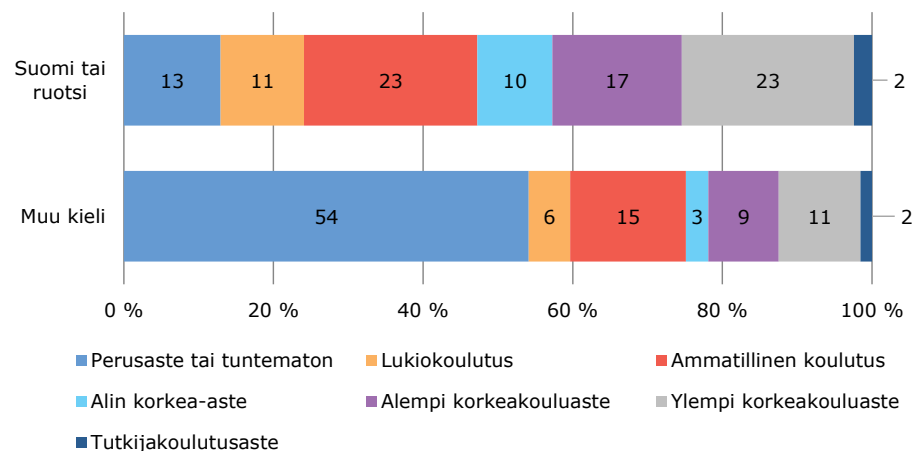
9.1 Koulutusrakenne

Väestön koulutustasotilastot sisältävät henkilön korkeimman Suomessa suoritettua tutkintoa sekä ne ulkomailla suoritettua tutkinnot, joista saa tietoja eri rekistereistä, kuten opetushallituksesta, terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta sekä työministeriön työnhakijarekisteristä. Ulkomailla suoritetuista ja Suomessa rekisteröidyistä tutkinnoista suurin osa on korkea-asteen tutkintoja. Tutkintotiedot ovat vain niillä henkilöillä, joilla on suomalainen henkilötunnus. Näistä syistä johtuen monien ulkomaalaisten tutkintotiedot puuttuvat tutkintorekisteristä, ja ulkomaalaistaustaisten koulutustilannetta tarkastellessa täytyykin muistaa tämä puute tilastoissa. Todellisuudessa vailla tutkintoa olevien osuus on ulkomaalaistaustaisilla pienempi kuin tilastot osoittavat.

Vuoden 2014 lopussa 25–64-vuotiaista Helsingissä asuvista muista kuin suomen- tai ruotsinkielisistä 46 prosentilla oli rekisteröity perusasteen jälkeinen tutkinto. Lukiokoulutus oli 6 prosentilla ja toisen asteen ammatillinen koulutus 15 prosentilla. Korkea-asteen koulutus oli rekisteröity 25 prosentille vieraskielisistä. Vieraskielisistä, kuten koko väestöstäkin, naiset ovat miehiä paremmin kouluttautuneita. Vieraskielisistä naisista puolilla, mutta miehistä vain 42 prosentilla oli perusasteen jälkeinen tutkinto. Naiset olivat hankkineet enemmän korkea-asteen koulutusta, mutta keskiasteen koulutusta oli vieraskielisillä miehillä ja naisilla yhtä paljon.

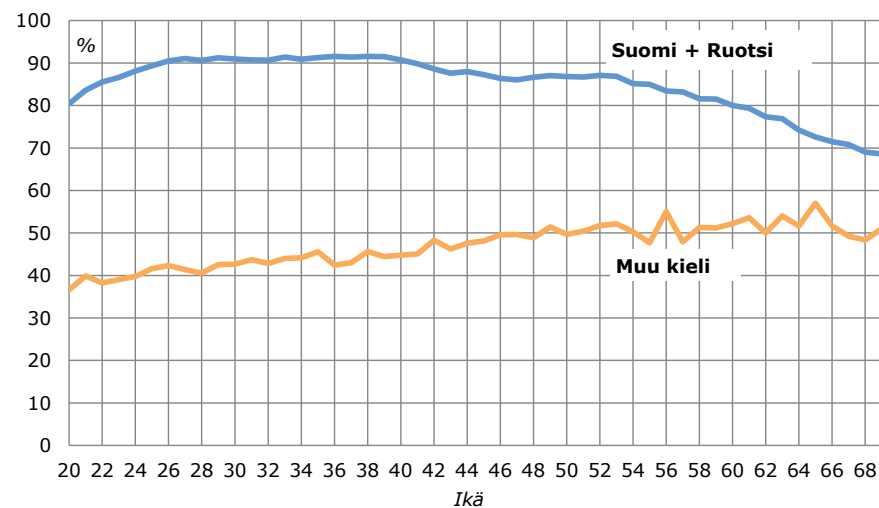
Mitä iäkkäämpiä vieraskieliset ovat, sitä enemmän heidän tutkintotasonsa lähestyy koko väestön koulutustasoa. Suomen- ja ruotsinkielisillä nuorilla on vanhempia ikäluokkia enemmän rekisteröityjä tutkintoja, mutta vieraskielisten tilanne on päinvastainen. 45-69-vuotiaista vieraskielisistä noin puolilla oli perusasteen jälkeinen tutkinto suoritettuna vuoden 2014 lopussa. Nuorilla taas on vähemmän tutkintoja rekisteröitynä. 20–29-vuotiaista noin 40 prosentilla oli perusasteen jälkeinen tutkinto, ja ero muuhun väestöön on ikäluokassa suuri.

Kuvio 36. 25–64-vuotiaat helsinkiläiset äidinkielen ja koulutustason mukaan 31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 37. 20–69-vuotiaiden perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus koko väestöstä äidinkielen mukaan Helsingissä 31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Nuorten vähäinen rekisteröityjen tutkintojen määrä laskee koko väestön koulutustasoa, koska vieraskielisessä väestössä on nuoria niin runsaasti.

Muualla Helsingin seudulla vieraskielisten koulutus rakenne oli varsin samanlainen kuin Helsingissä: 45 prosentilla oli rekisteröitynä perusasteen jälkeinen tutkinto. Muualla maassa vieraskieliset olivat suorittaneet hieman enemmän tutkintoja. Perusasteen jälkeinen tutkinto oli 49 prosentilla. Keskiasteen ammatillisia tutkintoja oli muualla maassa Helsingin seutua enemmän, mutta korkeasteen tutkintojen osuus oli yhtä suuri.

Valtaosa Suomessa syntyneistä ulkomaalaistaustaisista on niin nuoria, ettei heidän suorittamistaan tutkinnoista saa vielä tietoa. Helsingissä oli vuoden 2016 alussa vain 251 ulkomaalaistaustaisten toiseen sukupolveen kuuluvaa iältään 25–39-vuotiasta henkilöä. Heistä yli neljäsosalla ei ollut merkintää perusasteen jälkeen suoritetuista tutkinnoista. Osuus oli selvästi suurempi kuin suomalaistaustaisilla. Keskiasteen tutkinto oli yleisempi Suomessa syntyneillä ulkomaalaistaustaisilla kuin suomalaistaustaisilla. Sen sijaan alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon ulkomaalaistaustaiset olivat suorittaneet huomattavasti harvemmin.

Nuoremmissa 20–24-vuotiaiden ikäryhmässä toisen sukupolven ulkomaalaistaustaisia on enemmän. Lisäksi ikäryhmässä on jonkin verran ulkomailla syntyneitä, mutta vähintään 11 vuotta Suomessa asuneita eli suomalaisen koulutusjärjestelmän ainakin jossakin määrin läpikäyneitä. Toiseen sukupolveen kuuluvista tai Suomessa vähintään 11 vuotta asuneista 20–24-vuotiaista ulkomaalaistaustaisista 55 prosentilla oli jokin perusasteen jälkeinen tutkinto. Suomalaistaustaisista tutkinto oli 82 prosentilla.

9.2 Opetus ja koulutus

Helsingissä päivähoidossa (sisältää kaupungin oman päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon) oli vuoden 2015 lopussa 24 500 lasta, joista 4 136 (17 %) oli muita kuin suomen- tai ruotsinkielisiä (tai äidinkieltään tuntemattomia). Lisäksi 1 808 muunkielistä lasta hoidettiin kotona kotihoidon tuella.

Taulukko 8. Ulkomaalaistaustaisten Suomessa syntyneiden ja suomalaistaustaisten 25-39-vuotiaiden tutkinnot Helsingissä 1.1.2016

Korkein tutkinto	Syntyperä			
	Ulkomainen	%	Suomalainen	%
Perusaste tai tuntematon	69	27,5	13 156	9,6
Keskiaste	114	45,4	52 743	38,7
Alin korkeaaste	2	0,8	1 073	0,8
Alempi korkea-kouluaste	34	13,5	36 123	26,5
Ylempi korkea-kouluaste	30	12,0	31 829	23,3
Tutkijakouluaste	2	0,8	1 434	1,1
Yhteensä	251	100,0	136 358	100,0

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 9. Ulkomaalaistaustaisten Suomessa syntyneiden tai vähintään 11 vuotta asuneiden ja suomalaistaustaisten 20-24-vuotiaiden perusasteen jälkeiset tutkinnot 1.1.2016

Tutkinto	Syntyperä			
	Ulkomainen	%	Suomalainen	%
Perusasteen jälkeinen tutkinto	1 316	55,2	34 247	81,7
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	1 067	44,8	7 657	18,3
Yhteensä	2 383		41 904	

Lähde: Tilastokeskus

Kaikista 1-2-vuotiaista helsinkiläislapsista 38 prosenttia oli kunnallisessa päivähoitossa vuoden 2015 lopussa. Muista kuin suomen- tai ruotsinkielisistä 1-2-vuotiaista päivähoitossa oli harvempi, 27 prosenttia. Alle 3 vuotiaista muunkielisistä lapsista useampi hoidettiin kotihoidon tuen avulla kotona. Muunkielisistä 0-2-vuotiaista lapsista 47 prosenttiin saatiin kotihoidon tukea, kun kaikista alle 3 vuotiaista helsinkiläisistä lapsista 37 prosenttia hoidettiin kotona. 3-6-vuotiaiden osalta muunkielisten ja koko väestön välillä ei ollut yhtä isoa eroa. Kunnallisessa päivähoitossa oli vuoden 2015 lopussa 82 prosenttia 3-6-vuotiaista muunkielisistä lapsista ja kotihoidon tukea saatiin 4 prosentista ikäryhmän muun kielisistä lapsista.

Helsingin kaupungin ylläpitämässä suomenkielisessä perusopetuksessa opiskeli 7 498 oppilasta suomea toisena kielenä syksyllä 2016. Osuutena kaikista peruskoulun oppilaista tämä oli 20 prosenttia. Valtion kouluissa suomi toisena kielenä -oppilaiden määrä oli 487 ja osuus kaikista oppilaista myös 20 prosenttia. Yksityisissä sopimuskouluissa ja erikoiskouluissa määrä oli 981 ja osuus oppilaista 13 prosenttia. Suomi toisena kielenä oppilaiden määrä ja osuus nousivat koko kaupungissa edellisvuoteen verrattuna. Vuosina 2010–2016 heidän osuutensa kaikista oppilaista on kasvanut 15 prosentista yli 19 prosenttiin.

Helsingin lukiokoulutuksessa oli vuoden 2015 syksyllä vieraskielisiä opiskelijoita 2 130 eli 13 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Nuorten koulutuksessa vieraskielisten osuus oli 11 prosenttia. Aikuislukion opiskelijoista vieraskielisiä oli 28 prosenttia ja kansainvälisiä lukiotutkintoja opiskelevista 40 prosenttia. Jopa 40 prosenttia koko maan vieraskielisistä lukiolaisista opiskeli Helsingissä. Muualla Suomessa vieraskielisten osuus lukiolaisista oli viisi prosenttia. Helsingin kaikissa koulutusmuodoissa venäjänkieliset ovat olleet suurin vieraskielisten ryhmä, mutta vuonna 2013 somalinkieliset siirtyivät suurimmaksi ryhmäksi lukioissa. Vuonna 2014 heitä oli 21 prosenttia kaikista vieraskielisistä opiskelijoista. Venäjänkielisiä oli 18, vironkielisiä 9 ja englanninkielisiä 8 prosenttia.

Ammatillisen toisen asteen koulutuksessa vieraskielisten opiskelijaosuus vuonna 2015 oli 16 prosenttia eli hieman yli 6 000 opiskelijaa. Useampi kuin neljäs (27 %) Suomen vieraskielisestä ammatillisen opiskelijasta opiskelee Helsingissä. Perustutkintoa oppilaitosmuotoisesti suorittavista vieraskielisten osuus oli 22 prosenttia, ja ammatti- ja erikoisammattitutkintoja suorittavista 11 pro-

Taulukko 10. Kunnallisessa päivähoitossa olevat ja kotihoidon tukea saavat Helsingissä 31.12.2015

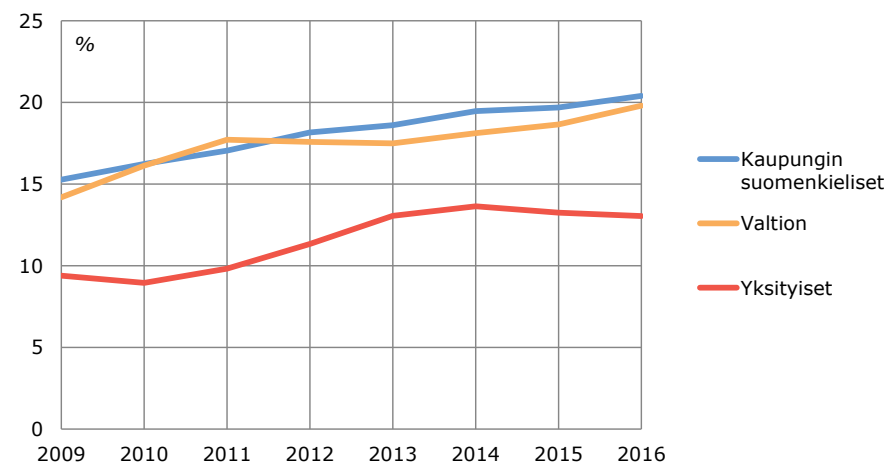
	Muut kuin suomen- tai ruotsinkieliset	Kaikki
Alle 3-vuotiaat		
Päivähoitossa	630	5 046
% 1–2-vuotiaista	27	38
Kotihoidon tuki	1 629	7 549
% 0–2-vuotiaista	47	37

3–6-vuotiaat		
Päivähoitossa*	3 506	19 465
% 3–6-vuotiaista	82	78
Kotihoidon tuki*	179	1 230
% 3–6-vuotiaista	4	5

*Saattaa sisältää 7-vuotiaita.

Lähde: Helsingin kaupungin varhaiskasvatusvirasto

Kuvio 38. Suomi toisena kielenä -oppilaiden osuus kaikista oppilaista kaupungin suomenkielisissä, valtion ja yksityisten perusasteen oppilaitoksissa Helsingissä 2009–2016

Tilastointiajankohta 20.9.

Lähde: Helsingin kaupungin opetusvirasto

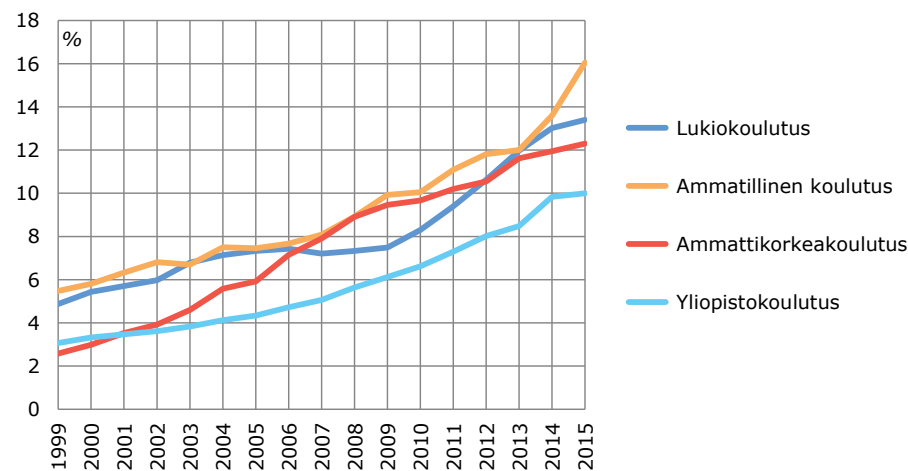
senttia. Oppisopimuskoulutuksessa perustutkintoa suorittavista vieraskielisten osuus oli 14 prosenttia ja ammatti- ja erikoisammattitutkintoja suorittavista 6 prosenttia. Ammatillisen koulutuksen suurin kieliryhmä ovat venäjänkieliset, jotka muodostivat 22 prosenttia kaikista vieraskielistä opiskelijoista vuonna 2014. Vironkielisten määrä on kasvanut nopeasti parin viime vuoden aikana, ja heidän osuutensa oli 18 prosenttia kaikista vieraskielisistä opiskelijoista. Somaalinkielisten osuus oli 11 prosenttia ja arabinkielisten 5 prosenttia.

Toisen asteen koulutukseen peruskoulusta siirtyvät ikäluokat ovat viime vuosina pienentyneet ja vieraskielisten osuus niissä on kasvanut. Tämä näkyy lukion ja ammatillisen opiskelijamäärien kehityksessä. Vuosina 2013–2015 kotimaankielisten alle 20-vuotiaiden lukiolaisten määrä on vähentynyt 446 opiskelijalla, kun taas vieraskielisten opiskelijoiden määrä on kasvanut 174 opiskelijalla. Ammatillisessa koulutuksessa aloituspaikkojen määrä on kasvanut ja kotimaankielisten määrä on kokonaisuudessaan kasvanut 1 393 opiskelijalla vuosina 2013–2015 ja vieraskielisten 1 914 opiskelijalla. Alle 20-vuotiaiden ammatillisen koulutuksen kotimaankielisten opiskelijoiden määrä on kuitenkin pienentynyt 382 nuorella, kun vieraskielisten määrä on kasvanut 354 nuorella.

Helsingissä toimivassa ammattikorkeakoulutuksessa opiskeli 2 792 äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvaa eli 12 prosenttia koko opiskelijamäärästä vuonna 2015. Reilu viidennes (22 %) Suomen vieraskielisistä ammattikorkeakouluopiskelijoista opiskelee Helsingissä. Helsingin vieraskielisistä ammattikorkeakouluopiskelijoista 23 prosenttia oli venäjänkielisiä. Englanninkielisten osuus oli 10 prosenttia, vietnaminkielisten 8 prosenttia ja nepalinkielisten 7 prosenttia.

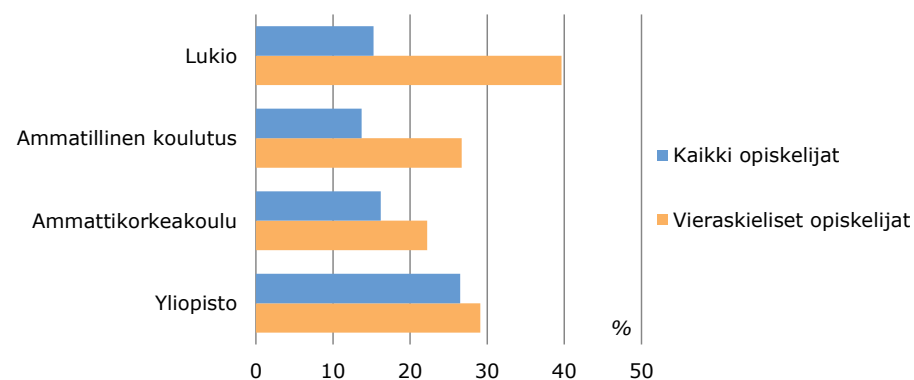
Helsingissä toimivassa yliopistokoulutuksessa opiskeli 4 145 äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvaa vuonna 2015, eli 10 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Vieraskielisten osuus oli korkein tohtorintutkintoa (24 %) ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavilla (15 %). Vajaa kolmannes (29 %) Suomen vieraskielisistä yliopisto-opiskelijoista opiskelee Helsingissä. Helsingin vieraskielisistä yliopisto-opiskelijoista suurimmat ryhmät olivat venäjänkieliset (15 %), kiinankieliset (11 %) ja englanninkieliset (8 %). Vieraskielisistä yliopisto-opiskelijoista kuitenkin joka viidennen äidinkieli on tuntematon, joten tämä vaikuttaa näihin osuuksiin.

Kuvio 39. Muiden kuin suomen ja ruotsinkielisten opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista Helsingin eri koulutussektoreilla vuosina 1999–2015

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 40. Helsingin osuus koko maan kaikista opiskelijoista ja vieraskielistä opiskelijoista eri koulutusasteilla vuonna 2015

Lähde: Tilastokeskus

10 Työllisyys ja työttömyys

10.1 Työllisyys- ja työttömyysaste

Tuoreinta tilastotietoa ulkomaalaistaustaisten työttömyystilanteesta antaa työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto, jonka tiedot kootaan kuukausittain työ- ja elinkeinotoimistojen rekisteristä. Rekisteriin on tilastoitu ulkomaan kansalaiset. Marraskuussa 2016 ulkomaan kansalaisten työttömyysaste Helsingissä oli 26,1 prosenttia ja kaikkien helsinkiläisten 11,9 prosenttia. Työttömiä ulkomaan kansalaisia oli 7 425 eli lähes viidennes kaikista työttömistä.

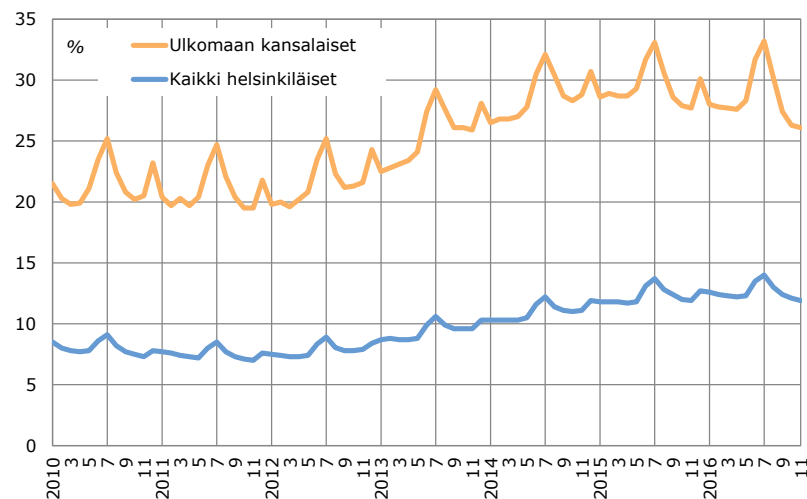
Tammi-marraskuussa 2016 työttömien ulkomaan kansalaisten määrä oli keskimäärin 3 prosenttia korkeampi kuin edellisvuoden vastaavalla ajanjaksolla. Ulkomaan kansalaisten työttömyysaste oli marraskuussa 2016 jonkin verran matalampi kuin vuotta aikaisemmin (27,7 %).

Tuorein rekisteripohjainen tilastotieto ulkomaalaistaustaisten työllisyys- ja työttömyysasteesta löytyy Tilastokeskuksen vuoden 2014 työssäkäyntitilastosta. Ulkomaalaistaustaisten työttömyysaste oli Helsingissä vuoden 2014 lopussa 25,2 prosenttia ja 20–64-vuotiaiden työllisyysaste 50,0 prosenttia. Suomalaisistaustaisten työttömyysaste oli 9,6 prosenttia ja työllisyysaste 74,7 prosenttia. Ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alentaa jossakin määrin se, että rekistereissä on mukana Suomesta todellisuudessa pois muuttaneita henkilöitä, jotka eivät ole tehneet ilmoitusta muutostaan.

Muualla Helsingin seudulla ulkomaalaistaustaisten työllisyystilanne oli parempi. Siellä työttömyysaste oli 21,8 prosenttia ja 20–64-vuotiaiden työllisyysaste 57,7 prosenttia. Seudun ulkopuolisessa Suomessa tilanne oli heikompi: Vastavat osuudet olivat 29,7 prosenttia ja 48,4 prosenttia.

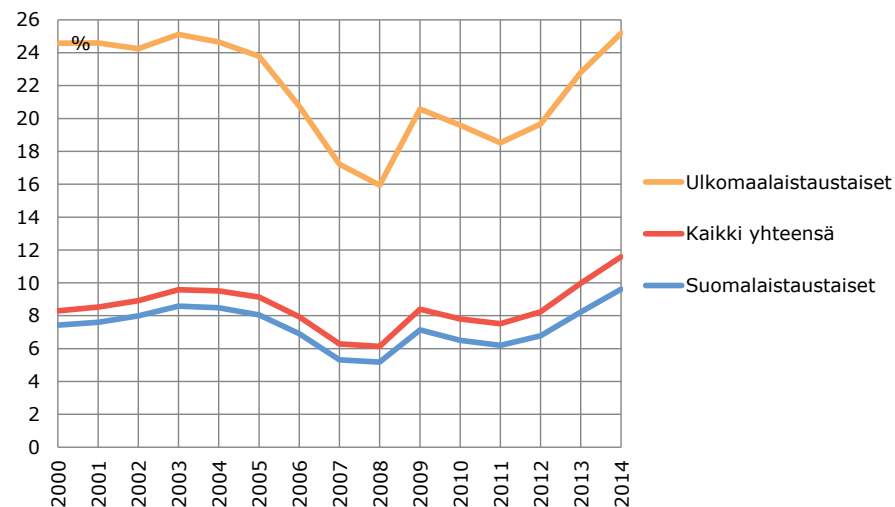
Ulkomaalaistaustaisia työttömiä oli vuoden 2014 lopussa Helsingissä 10 617, josta miesten osuus oli 53 prosenttia. Työttömien määrä lisääntyi vuoden takaisesta 1 616 hengellä ja työttömyysaste nousi yli kahdella prosenttiyksiköllä. Ulkomaalaistaustaisten työttömyys on viime vuosina lisääntynyt voimakkaammin kuin suomalaistaustaisten, mutta vuonna 2014 ulkomaalaistaustaisten ja suomalaistaustaisten työttömien määrät kasvoivat suhteellisesti yhtä paljon.

Kuvio 41. Kaikkien helsinkiläisten ja ulkomaan kansalaisten työttömyysaste 2009–11/2016

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)

Kuvio 42. Helsinkiläisten työttömyysaste (%) syntyperän mukaan 2000–2014

Lähde: Tilastokeskus

Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna ulkomaalaistaustaisten työllisyystilanne ei ole poikkeuksellisen heikko, vaan työllisyys- ja työttömyysaste olivat vuoden 2014 lopussa samalla tasolla kuin 2000-luvun alkuvuosina.

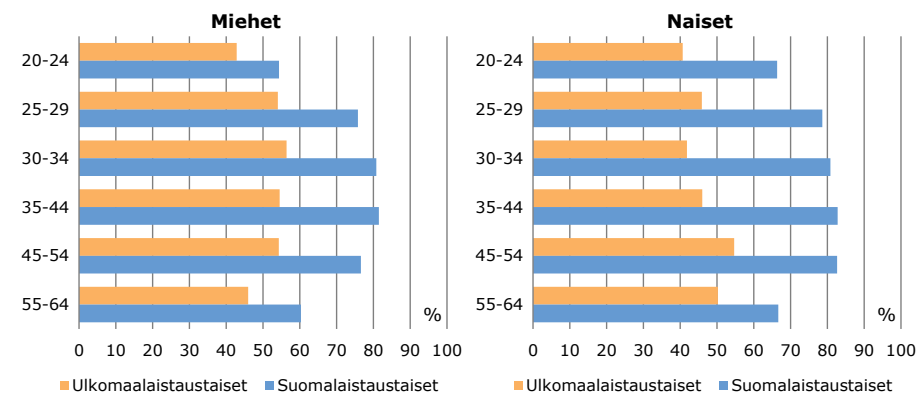
Ulkomaalaistaustaisista 20–64-vuotiaista miehistä työllisiä oli 52,9 prosenttia ja naisista 46,8 prosenttia. Miehillä työllisten osuus oli korkeimmillaan 25–54-vuotiaiden ikäryhmissä. Naisten työllisyys oli korkeimmillaan 45–54-vuotiailla. Yli 55-vuotiaat olivat ainoa ikäryhmä, jossa naisten työllisyysaste oli selvästi suurempi kuin miesten. Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste eroaa suomalaistaustaisten työllisyysasteesta enemmän naisten kuin miesten kohdalla. Suomalaistaustaisten osalta naisten työllisyysaste oli kaikissa ikäryhmissä korkeampi kuin miesten. Ulkomaalaistaustaisten naisten ja miesten työllisyysasteiden välinen ero on kaventunut tällä vuosituhanella. Vuoden 2014 lopussa miesten työllisyysaste oli alhaisempi ja naisten työllisyysaste korkeampi kuin vuoden 2000 lopussa.

Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste paranee Suomessa asuttujen vuosien myötä, mutta vaikutus näkyy vasta 15 maassaolovuoden jälkeen. Maassaoloaika vaikuttaa enemmän ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten naisten kuin miesten työllistymiseen. Vuoden 2014 lopussa yli 15 vuotta Suomessa asuneet miehet olivat työllistyneet hieman muita paremmin, mutta naisten osalta työllisyysaste oli selvästi muita korkeampi näin pitkään maassa olleilla. Pisimpään Suomessa asuneet olivat myös harvimminkin työvoiman ulkopuolella muusta syystä kuin opiskelujen tai eläkkeellä olon vuoksi. Työttömyysasteeseen maassaoloajalla ei sen sijaan ollut juuri vaikutusta.

10.2 Koulutus, syntyperä ja pääasiallinen toiminta

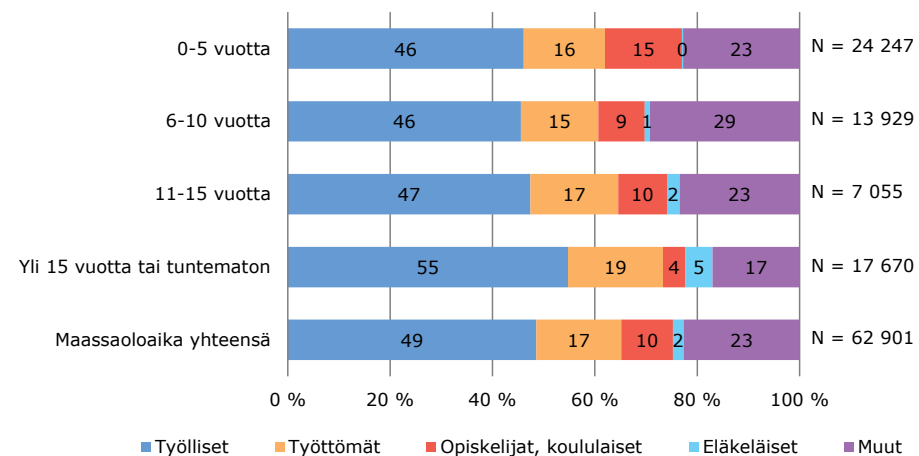
Korkea koulutus ei suojaa ulkomaalaistaustaisia työttömyydeltä yhtä tehokkaasti kuin suomalaistaustaisia. Kotimaankielisten työttömyys vähenee koulutustason noustessa, kun taas vieraskielisten työttömyys pysyy koulutuksesta riippumatta kohtalaisen tasaisena. Vain perusasteen tutkinnon suorittaneiden 20–64-vuotiaiden vieraskielisten työttömyysaste oli vuoden 2014 lopussa 25,3 prosenttia, kun vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneilla se oli 23,3 prosenttia. Suomen- ja ruotsinkielisillä vastaavat osuudet olivat 21,6 prosenttia ja 6,2 prosenttia.

Kuvio 43. Työllisten miesten ja naisten osuus ikäryhmästä syntyperän mukaan Helsingissä 31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 44. Ulkomailla syntyneiden 15-64-vuotiaiden ulkomaalaistaustaisten pääasiallinen toiminta maassaoloajan mukaan Helsingissä 31.12.2014

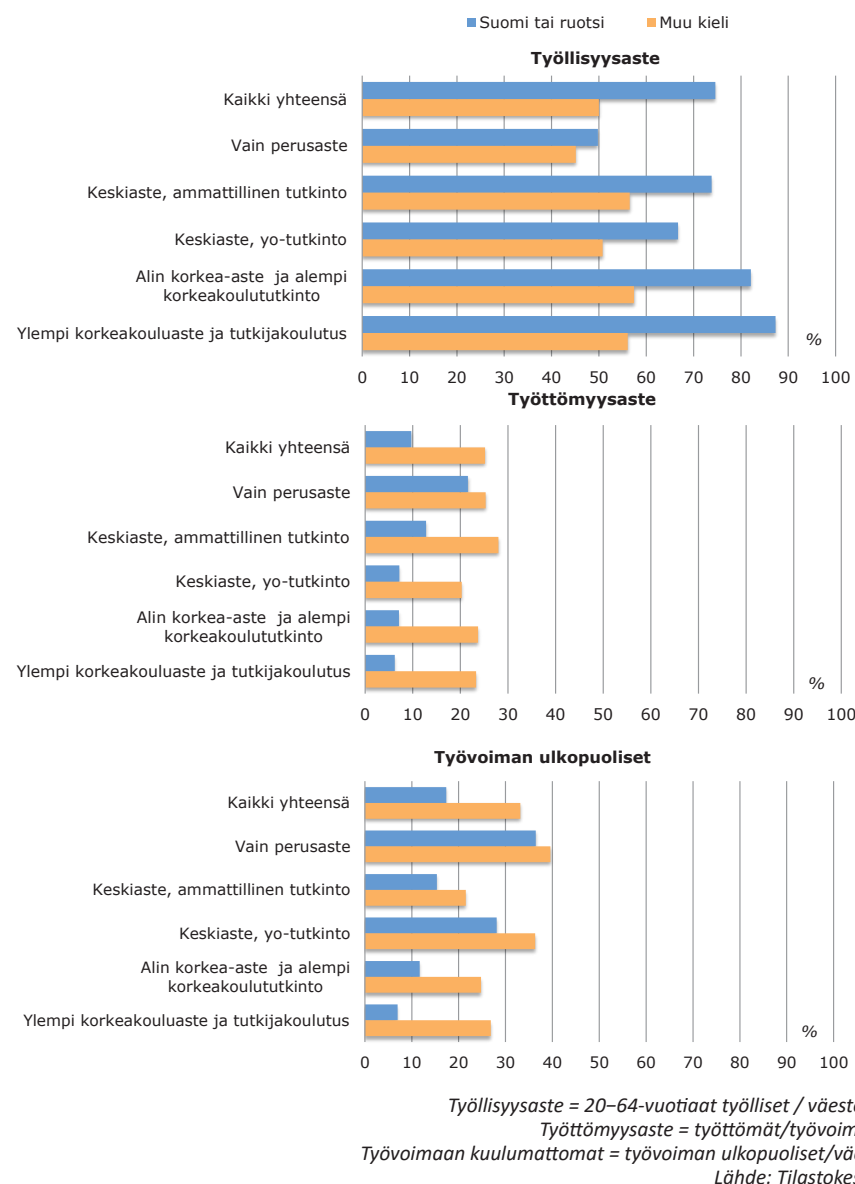
Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 11. Ulkomaalaistaustaiset pääasiallisen toiminnan mukaan 31.12.2014

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Pääkaupunki-seutu	Muu Helsingin seutu	Helsingin seutu yhteensä	Muu Suomi
Työvoima	42 161	18 073	16 399	76 916	8 039	84 955	76 912
Työlliset	31 544	14 367	12 443	58 590	6 402	64 992	54 056
Työttömät	10 617	3 706	3 956	18 326	1 637	19 963	22 856
Työvoimaan kuulumattomat	43 431	17 512	14 659	75 860	6 359	82 219	78 625
0–14-vuotiaat	15 006	7 639	7 248	29 967	2 516	32 483	27 358
Opiskelijat	8 208	3 352	2 891	14 501	1 092	15 593	18 189
Eläkeläiset	5 223	1 424	1 426	8 132	912	9 044	11 699
Muut	14 994	5 097	3 094	23 260	1 839	25 099	21 379
Yhteensä	85 592	35 585	31 058	152 776	14 398	167 174	155 537
Työllisyysaste 20–64 vuotiaista, %	50,0	56,3	58,3	53,1	59,9	53,7	48,4
Työttömyysaste, %	25,2	20,5	24,1	23,8	20,4	23,5	29,7
Työvoimaan kuulumattomien osuus koko väestöstä, %	50,7	49,2	47,2	49,7	44,2	49,2	50,6
Työvoimaan kuulumattomien 20–64-vuotiaiden osuus saman ikäisestä väestöstä, %	33,1	29,2	23,0	30,2	24,7	29,7	31,2

Työllisyysaste = 20–64-vuotiaat työlliset / väestö %
 Työttömyysaste = työttömät/työvoima %
 Työvoimaan kuulumattomat = työvoiman ulkopuoliset/väestö
 Lähde: Tilastokeskus

Kuva 45. Työllisyys- ja työttömyysaste sekä työvoimaan kuulumattomat 20–64-vuotiaista äidinkielen ja koulutusasteen mukaan Helsingissä 31.12.2014

Vieraskielisillä myös työllisyysaste nousee vain jonkin verran koulutustason mukana. Vain perusasteen suorittaneista vieraskielisistä oli työllisenä 45 prosenttia, kun ylemmän korkea-asteen suorittaneista työllisiä oli 56 prosenttia. Sen sijaan kotimaankielisillä työllisyysaste kasvaa selvästi koulutuksen mukana. Perusasteen tutkinnon suorittaneista oli vuoden 2014 lopussa työllisinä puolet ja ylemmän korkea-asteen suorittaneista jopa 87 prosenttia.

Työikäiset vieraskieliset ovat koulutustasosta riippumatta suhteellisen usein työvoiman ulkopuolella. Ylemmän korkea-asteenkin suorittaneista vieraskielisistä 27 prosenttia oli työvoiman ulkopuolella vuoden 2014 lopussa, kun suomen- ja ruotsinkielisten osalta vastaava osuus oli vain 7 prosenttia. Kotimaankielisistä työvoiman ulkopuolella olivat harvimmin juuri korkeimmin koulutetut, mutta vieraskielisistä työvoiman ulkopuolisten osuus oli pienin, 22 prosenttia, keskiasteen ammatillisen tutkinnon suorittaneilla.

Ulkomaalaistaustaisten työllistyminen vaihtelee paljon syntyperän mukaan. Joissakin ulkomaalaistaustaisten ryhmissä Suomeen on muutettu ensisijaisesti työn vuoksi, kun toisissa maahan on tultu pakolaisina. Työllisyysaste oli vuoden 2014 lopussa selvästi korkein Ruotsissa ja Virossa syntyneillä. Euroopassa syntyneet ovat ylipäättään työllistyneet verrattain hyvin ja työttömyysaste jäi Venäjällä syntyneitä lukuun ottamatta selvästi keskiarvoa alhaisemmaksi. Myös luokkaan ”Muu tai tuntematon” kuuluvissa maissa syntyneiden työllisyysaste oli suhteellisen korkea. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi Australiassa ja Uudessa-Seelannissa syntyneet.

Vaikeuksia työllistyä on ollut erityisesti pakolaistaustaisilla maahanmuuttajilla. Irakissa syntyneistä 20–64-vuotiaista helsinkiläisistä työllisiä oli vuoden 2014 lopussa vain hieman yli viidennes ja Somaliassa syntyneistä noin neljännes. Myös muualla Lähi-Idässä ja Pohjois-Afrikassa syntyneiden työllisyystilanne oli selvästi keskimääräistä heikompi.

Suomessa syntyneiden eli ulkomaalaistaustaisten toisen polven työllisyysaste jäi ulkomaalaistaustaisten keskiarvon tuntumaan ja muissa Euroopan maissa syntyneitä matalammaksi. Tätä selittää osaltaan toisen polven nuori ikärakenne. Opiskelijoita oli selvästi suurempi osa Suomessa kuin ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista.

Taulukko 12. Ulkomaalaistaustaisten työllisyys- ja työttömyysasteet syntymävaltion mukaan Helsingissä 31.12.2014

	Työllisyysaste ¹⁾	Työttömyysaste ²⁾
Suomalaistaustaiset	74,7	9,6
Ulkomaalaistaustaiset yhteensä	50,0	25,2
<i>Syntymävaltion mukaan</i>		
Suomi	49,2	18,6
Ruotsi	65,0	9,1
Muu Länsi-Eurooppa	54,8	12,2
Viro	65,3	16,4
Venäjä ja entinen NL	51,4	28,8
Muu Eurooppa	54,1	19,3
Pohjois-Amerikka	47,4	16,0
Latinalainen Amerikka	47,0	26,7
Somalia	24,6	54,6
Pohjois-Afrikka	38,9	40,0
Muu Afrikka	49,2	28,1
Turkki	45,5	32,5
Irak	21,0	61,2
Muu Lähi-Itä	36,3	40,7
Kiina	45,7	14,6
Intia	40,9	16,7
Muu Aasia	50,8	24,4
Muu tai tuntematon	62,2	21,8

Työllisyysaste = 20–64-vuotiaat työlliset / väestö %;
 Työttömyysaste = työttömät/työvoima %
 Lähde: Tilastokeskus

Toisen polven ulkomaalaistaustaiset eivät keskimäärin ole työllistyneet ensimmäistä polvea paremmin, vaikka rajattaisiin tarkastelu nuoriin. Syntymämaasta riippumatta 20–29-vuotiaat ulkomaalaistaustaiset helsinkiläiset olivat vuoden 2014 lopussa selvästi harvemmin työllisiä ja useammin työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella kuin suomalaistaustaiset ikätoverinsa. Sukupuolten välillä oli kuitenkin eroja: Ulkomaalaistaustaisista nuorista useimmin työllisiä ja harvimminkin työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella olivat Suomessa syntyneet naiset ja ulkomailla syntyneet miehet. Kaikkein heikoimmin olivat työllistyneet toisen polven miehet.

Kaikista työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella olevista 20–29-vuotiaista helsinkiläisistä neljä kymmenestä oli ulkomaalaistaustainen, vaikka heidän osuutensa koko ikäluokasta oli vain 15 prosenttia. Eniten työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella olevia oli ulkomailla syntyneiden naisten joukossa. Tilastoissa ei kuitenkaan näy se, että osa työvoiman ulkopuolisista saattaa olla perhevapailla. Rekistereissä on mukana myös Suomesta todellisuudessa pois muuttaneita henkilöitä, jotka eivät ole tehneet ilmoitusta maastamuutostaan.

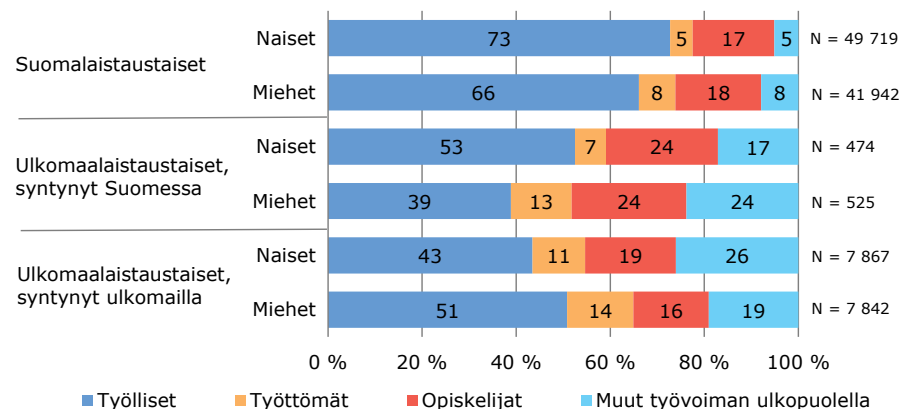
10.3 Työllisten toimialat ja ammatit

Vuoden 2013 lopussa hallinto- ja tukipalvelutoiminta, terveys- ja sosiaalipalvelut, majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä tukku- ja vähittäiskauppa työllistivät puolet ulkomaalaistaustaisista työllisistä. Tästä huolimatta pienempi osuus ulkomaalaistaustaisista kuin muusta väestöstä työskenteli terveys- ja sosiaalipalveluissa tai tukun ja vähittäiskaupan toimialalla.

Sen sijaan hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa ulkomaalaistaustaiset työskentelivät selvästi suomalaistaustaisia useammin. Näillä toimialoilla noin kolme kymmenestä työntekijästä oli ulkomaalaistaustainen, kun kaikista työllisistä ulkomaalaistaustaisia oli joka kymmenes. Hallinto- ja tuki-palvelutoimintaan sisältyvät muun muassa siivouspalvelut, kiinteistöhuolto, sihteeripalvelut ja puhelinpalvelukeskusten toiminta.

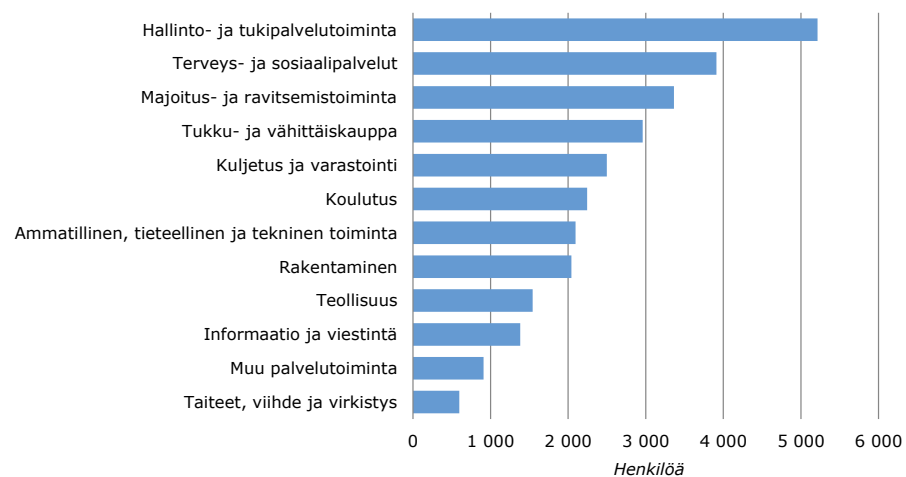
Muulla Suomessa ulkomaalaistaustaiset olivat keskittyneet pääosin samoille toimialoille kuin Helsingissä, mutta teollisuudessa työskentely oli huomattavasti

Kuva 46. 20–29-vuotiaat helsinkiläiset syntyperän, sukupuolen ja pääasiallisen toiminnan mukaan 31.12.2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 47. Helsingin ulkomaalaistaustaisten työllisten yleisimmät toimialat 31.12.2013

Lähde: Tilastokeskus

yleisempää muualla maassa (kuten myös suomalaistaustaisten kohdalla).

Vuoden 2007 loppuun verrattuna ulkomaalaistaustaisten työllisten yleisimmät toimialat ovat säilyneet samoina ja lähes samassa suuruusjärjestyksessä. Eniten on kasvanut terveys- ja sosiaalipalveluissa työskentelevien määrä. Myös rakennusalla sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa työskentelevien määrä on lisääntynyt keskimääräistä nopeammin. Sen sijaan teollisuudessa työskentelevien määrä on alan yleistä kehitystä mukaillen laskenut.

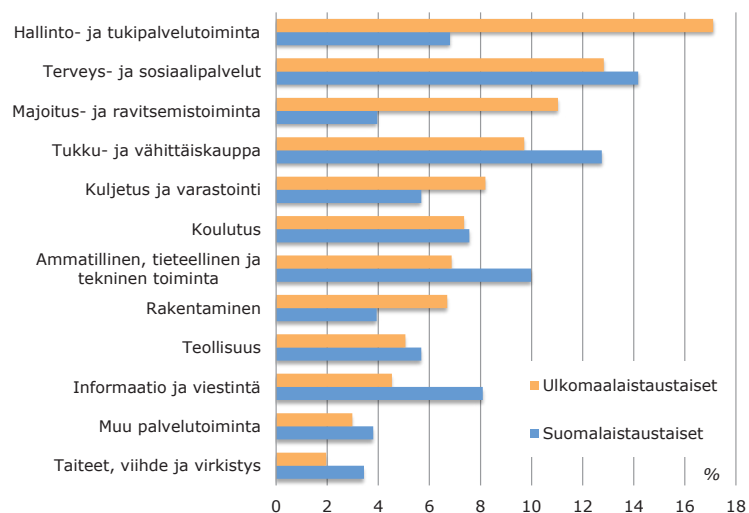
Helsingin ulkomaalaistaustaisten yleisimmät toimialat vaihtelevat syntymämaittain. Vuoden 2013 lopussa Venäjällä syntyneet työskentelivät useimmin terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä kaupan alalla ja Virossa syntyneet hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa sekä rakennusosalalla. Länsi-Euroopassa syntyneillä korostui koulutusala ja muualla Euroopassa syntyneillä hallinto- ja tukipalvelutoiminta. Se oli yleisin toimiala myös Afrikassa syntyneiden joukossa lukuun ottamatta Somalissa syntyneitä, jotka työskentelivät useimmin terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä kuljetus- ja varastointialalla. Aasiassa syntyneet olivat keskittyneet majoitus- ja ravitsemistoiminnan alalle, mutta Intiassa syntyneet työskentelivät sitä useammin informaatio- ja viestintäalalla.

Ammattiryhmittäin tarkasteltuna vuoden 2013 lopussa helsinkiläisillä ulkomaalaistaustaisilla korostuivat toisaalta palvelu- ja myyntityöntekijöiden ja toisaalta erityisasiantuntijoiden ryhmät kuten muillakin helsinkiläisillä. Erityisasiantuntijoissa oli esimerkiksi yliopisto-opettajia, kääntäjiä, lääkäreitä ja markkinoinnin asiantuntijoita. Erityisasiantuntijoina tai asiantuntijoina ulkomaalaistaustaiset työskentelivät kuitenkin selvästi muita helsinkiläisiä harvemmin.

Kaikkiin helsinkiläisiin verrattuna ulkomaalaistaustaisilla oli suhteellisesti huomattavasti enemmän muut työntekijät -ryhmään luokiteltuja ammatteja. Ryhmään kuului esimerkiksi siivoojia, varastotyöntekijöitä ja avustavia keittiötyöntekijöitä. Ulkomaalaistaustaisten työllisten ammattiryhmät olivat myös useammin tuntemattomia kuin muilla työllisillä.

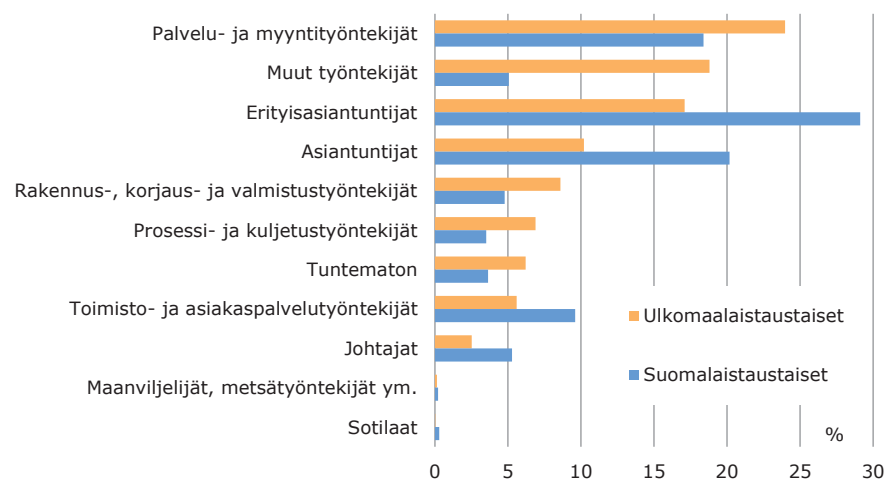
Vuoden 2013 lopussa ulkomaalaistaustaisten selvästi yleisin ammatti oli siivoja. Jopa lähes 14 prosenttia ulkomaalaistaustaisista työllisistä työskenteli siivoojina. Seuraavaksi yleisimmät ammatit olivat ravintolatyöntekijä ja myyjä.

Kuvio 48. Ulkomaalaistaustaiset ja suomalaistaustaiset työlliset ulkomaalaistaustaisten yleisimpien toimialojen mukaan Helsingissä 31.12.2013

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 49. Ulkomaalaistaustaiset ja suomalaistaustaiset työlliset ammattiryhmän mukaan Helsingissä 31.12.2013

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaistaustaisten viidestätoista yleisimmistä ammatista kahdeksan oli samoja kuin muilla helsinkiläisillä. Toisaalta ulkomaalaistaustaisten tyypillisimmistä ammasteista esimerkiksi talonrakentaja, tarjoilija sekä linja-auton ja raitiovaununkuljettaja eivät ole erityisen yleisiä suomalaistaustaisten joukossa. Helsingin kaikista työllisistä kymmenes oli ulkomaalaistaustaisia, mutta heidän osuutensa siivoojista oli jopa 44 prosenttia, linja-auton- sekä raitiovaununkuljettajista 43 prosenttia ja talonrakentajista kolmannes.

Nykyisen ammattiluokituksen mukaisia tietoja on saatavilla vuodesta 2010. Tuolloin ulkomaalaistaustaisten yleisimmät ammatit olivat samat kuin vuoden 2013 lopussa ja ne olivat myös suhteellisesti yhtä yleisiä. Ulkomaalaistaustaisten osuus työllisistä on kasvanut yleisimmissä ammasteissa keskimääräistä nopeammin. Erityisesti siivoojissa, ravintolatyöntekijöissä, talonrakentajissa, yliopistonopettajissa, linja-auton- ja raitiovaununkuljettajissa sekä postinkantajissa ulkomaalaistaustaisten osuus on lisääntynyt selvästi muutamassa vuodessa.

Taulukko 14. Ulkomaalaistaustaisten työllisten yleisimmät ammatit 31.12.2013

Ammatti	Lukumäärä	%
Toimisto- ja laitossiivoojat ym.	4 200	13,8
Ravintola- ja suurtalous-työntekijät	1 360	4,5
Myyjät	1 267	4,2
Talonrakentajat	964	3,2
Tarjoilijat	828	2,7
Lähihoitajat	813	2,7
Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajat	793	2,6
Linja-auton- ja raitiovaununkuljettajat	787	2,6
Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym.	662	2,2
Postinkantajat ja -lajittelijat	541	1,8
Avustavat keittiötyöntekijät	508	1,7
Sairaanhoidajat ym.	501	1,6
Lastenhoitotyöntekijät	470	1,5
Kahvila- ja baarimyyjät	426	1,4
Myyntiedustajat	395	1,3

Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 13. Ulkomaalaistaustaisen työvoiman jakautuminen toimialoittain 31.12.2013

Toimiala	Helsinki	Pääkaupunki-seutu	Helsingin seutu	Koko maa
Teollisuus	5,1	6,4	6,9	10,6
Rakentaminen	6,7	8,4	8,8	7,4
Tukku- ja vähittäiskauppa	9,7	10,3	10,5	10,5
Kuljetus ja varastointi	8,2	8,6	8,5	7,3
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	11,0	9,7	9,6	9,3
Informaatio ja viestintä	4,5	4,9	4,7	3,5
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	6,9	6,2	6,1	5,2
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	17,1	18,0	17,7	15,3
Koulutus	7,4	6,5	6,3	6,9
Terveys- ja sosiaalipalvelut	12,8	11,6	11,5	11,9
Taiteet, viihde ja virkistys	2,0	1,6	1,6	1,5
Muu palvelutoiminta	3,0	2,7	2,7	2,9
Muu ja tuntematon	6,6	6,0	6,2	8,5
Yhteensä	100	100	100	100
Lukumäärä	30 481	55 922	61 982	114 324

Lähde: Tilastokeskus

11 Toimeentulo

11.1 Verotettavat tulot

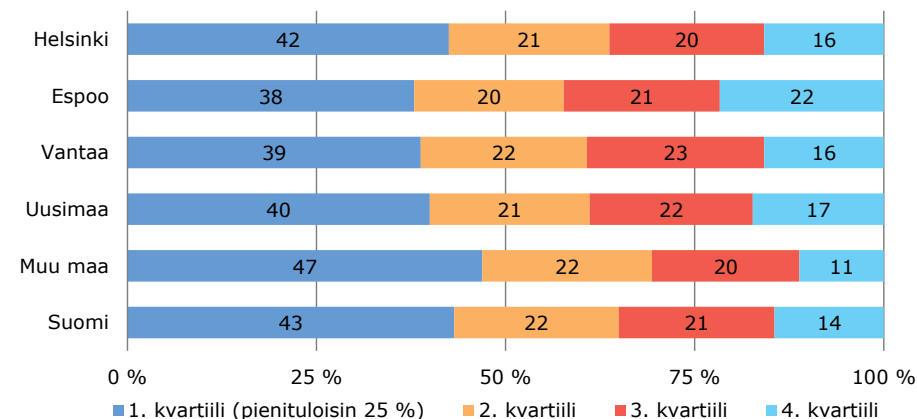
Valtaosalla ulkomaalaistaustaisista työikäisistä eli 15–64-vuotiaista oli vuonna 2014 ainakin jonkin verran verotettavia tuloja. Ilman verotettavia tuloja oli Helsingissä 18 prosenttia ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista työikäisistä. Tulottomuus oli Helsingissä hieman yleisempää kuin muualla pääkaupunkiseudulla ja muualla Suomessa. Heissä, joilla ei ollut verotettavia tuloja, on muun muassa eräitä sosiaaliavustuksia, eläkkeitä tai päivärahaa saavia. Esimerkiksi lapsilisät, asumistuet ja toimeentulotuki eivät ole veronalaisia. Lisäksi tulottomissa on mukana Suomesta todellisuudessa pois muuttaneita henkilöitä, jotka eivät ole tehneet ilmoitusta muutostaan.

Suurimmalla osalla ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista tulonsaajista tulot jäivät Suomen väestön mediaanitulon alapuolelle. Helsingissä lähes kaksi kolmesta (64 %) ulkomaalaistaustaisesta ansaitsi koko väestön mediaanituloa vähemmän vuonna 2014, kun suomalaistaustaisista neljällä kymmenestä tulot jäivät alle mediaanitason. Helsingissä ja Uudellamaalla yli mediaanitulojen ansaitsevia ulkomaalaistaustaisia – kuten myös suomalaistaustaisia – oli jonkin verran muuta maata enemmän.

Ulkomaalaistaustaisten tulotaso vaihtelee sukupuolen, iän ja koulutuksen mukaan. Vanhemmat työikäiset ansaitsevat paremmin kuin alle 30-vuotiaat ja tulotaso nousee koulutusasteen myötä. Kuitenkin Suomessa rekisteröidyn ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneistakin ulkomaalaistaustaisista vain noin puolet ansaitsi yli mediaanitulon vuonna 2014. Helsingiläisistä ulkomaalaistaustaisista naisista jonkin verran miehiä harvemmillä ei ollut lainkaan verotettavia tuloja, mutta toisaalta miehistä huomattavasti useampi ansaitsi koko väestön mediaanituloa enemmän. Ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista työikäisistä miehistä 42 prosentilla mutta naisista vain 30 prosentilla tulot ylittivät koko väestön mediaanitulon.

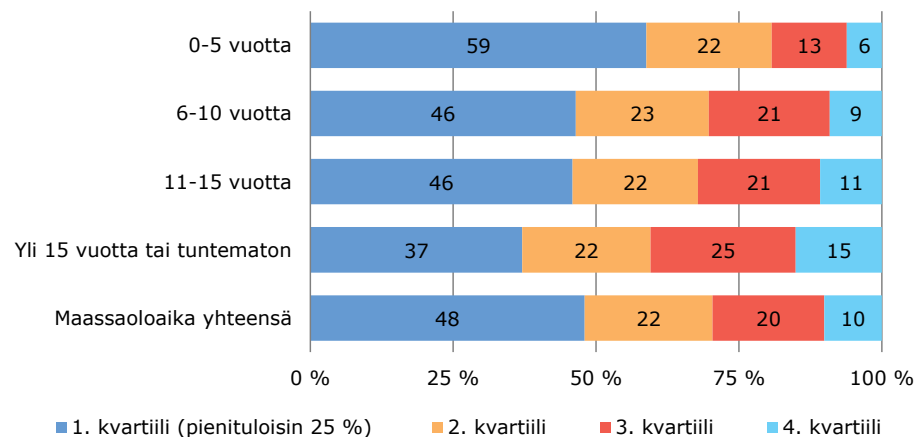
Tulotaso vaihtelee myös taustamaittain. Paras tulotaso oli länsieurooppalais- ja intialaistaustaisilla. Vähiten ansaitsivat Lähi-idästä kotoisin olevat ja afrikkalaistaustaiset. Vuonna 2014 Helsingissä asuvista työikäisistä länsieurooppalaistaus-

Kuvio 50. Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten 15-64-vuotiaiden tulonsaajien jakautuminen eri tuloluokkiin (tulotaso suhteessa koko väestön tuloihin) vuonna 2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 51. Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten 15-64-vuotiaiden naisten jakautuminen tuloluokkiin (tulotaso suhteessa koko väestön tuloihin) Helsingissä vuonna 2014

Lähde: Tilastokeskus

taisista tulonsaajista hieman yli puolet ansaitsi koko väestön mediaanitulososa enemmän, kun somaliaalaistaustaisista mediaanitulososan yläpuolella oli vain 15 prosenttia ja irakiläistaustaisista joka kymmenes.

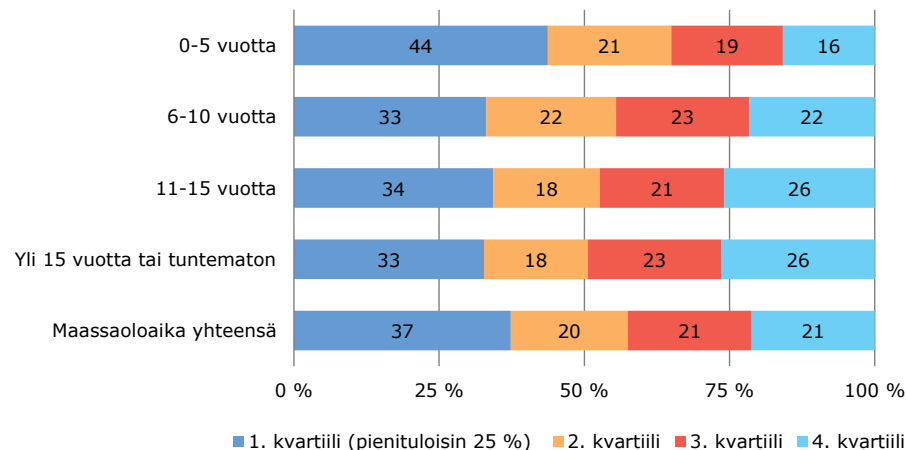
Ulkomaalaistaustaisten tulotaso kasvaa maassaoloajan myötä. Vuonna 2014 yli 15 vuotta Suomessa asuneista työkäisistä miehistä lähes puolilla tulot ylittivät koko väestön mediaanitulon, kun korkeintaan viisi vuotta asuneilla vastaava osuus oli 35 prosenttia. Naisten tulotaso näyttää nousevan vielä voimakkaammin asumisvuosien myötä. Yli 15 vuotta Suomessa asuneista työkäisistä naisista 40 prosenttia ansaitsi koko väestön mediaanituloa enemmän, kun korkeintaan viisi vuotta osuneiden joukossa näin paljon ansaitsevia oli vain viidennes. Miesten tulotaso ei ensimmäisen viiden asumisvuoden jälkeen parantunut enää kovin paljon, mutta naisilla vielä 11–15 vuotta Suomessa asuneista selvästi harvemmillä tulot ylittivät mediaanitulon kuin yli 15 vuotta maassa olleilla.

11.2 Toimeentulotuki

Helsingissä oli vuoden 2015 aikana yhteensä 46 496 toimeentulotukea saanutta kotitaloutta (pl. kotoutumistuki ja vastaanottoraha), joista 11 625 taloudessa tuen hakijan äidinkieleksi oli merkitty jokin muu kuin suomi tai ruotsi (pl. henkilöt, joiden äidinkieli tuntematon). Muunkielisiä tuensaajia oli lähes 7 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Toimeentulotukea saaneista helsinkiläisistä kotitalouksista siis joka neljännes päämies oli muun kuin suomen- tai ruotsinkielinen. Lisäksi Helsingissä oli 828 kotitaloutta, jossa oli vuoden 2015 aikana saatu toimeentulotukena pelkästään kotoutumistukea. Kaiken kaikkiaan kotoutumistukea toimeentulotukena oli saanut vuoden aikana 1 551 kotitaloutta.

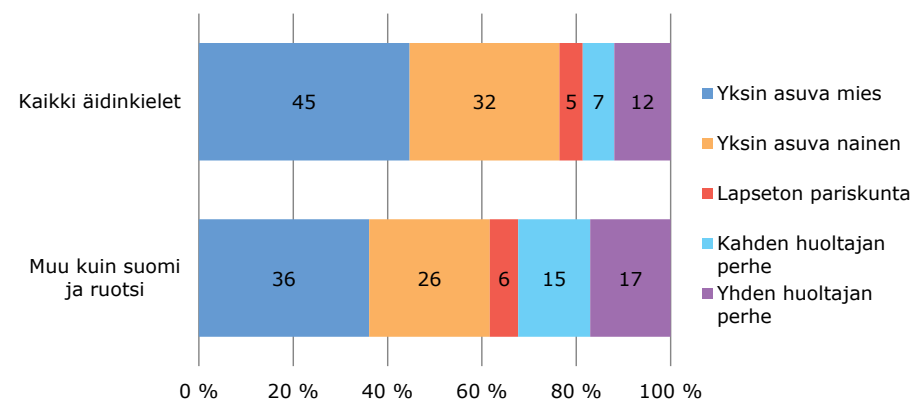
Suhteutettuna Helsingin väestöön 17 prosenttia 18 vuotta täyttäneestä vieraskielisestä väestöstä oli toimeentulotuen päämiehenä. Kaikista helsinkiläisistä täysi-ikäisistä toimeentulotuen päämiehinä oli 9 prosenttia. Muunkielisistä toimeentulotukea saaneista kotitalouksista 62 prosenttia oli yksinasuvien talouksia: 36 prosenttia yksinasuvia miehiä ja 26 prosenttia yksinasuvia naisia. Kaikista helsinkiläisistä toimeentulotuen saajista 77 prosenttia oli yksinasuvia.

Kuvio 52. Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten 15-64-vuotiaiden miesten jakautuminen tuloluokkiin (tulotaso suhteessa koko väestön tuloihin) Helsingissä vuonna 2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 53. Toimeentulotuen saajat¹⁾ (päämiehet) äidinkielen ja perhetyypin mukaan Helsingissä 2015, % osuutena kaikista tukea saavista kotitalouksista

¹⁾Ei sisällä kotoutumistuen, vastaanottorahan tai täydentävän vastaanottorahan saajia
Lähde: Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto

Muut kuin suomen- ja ruotsinkieliset kotitaloudet ovat useammin lapsiperheitä. Tämä näkyy myös toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien perhetyyppinä tarkasteltaessa. Muunkieliset tuensaajat olivat koko väestöä selvästi useammin perheellisiä, joita oli kolmannes tuensaajista. Kahden huoltajan perheitä oli 15 prosenttia ja yhden huoltajan perheitä 17 prosenttia tuensaajista. Kaikista tuensaajista lapsiperheitä oli 18 prosenttia. Muunkielisissä toimeentulotuki-perheissä lapsia myös oli enemmän. Kun kaikista toimeentulotukea Helsingissä vuonna 2015 saaneista lapsiperheistä puolissa oli vain yksi alaikäinen lapsi, oli muunkielisissä yhden lapsen perheitä 40 prosenttia. Kaikista muunkielisistä toimeentulotukea saaneista perheistä 30 prosentissa alaikäisiä lapsia oli vähintään kolme.

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen määrä määräytyy asiakkaan välttämättömien menojen mukaan. Kotoutumistuki on joko työttömyysturvalain mukaista työttömyysturvaa tai toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Toimeentulotukea voidaan myös myöntää kotoutumistukena maksettavan työmarkkinatuen täydennyksenä, jos asiakas on tuen tarpeessa. Kotoutumistukea maksetaan Suomeen muuttaneelle maahanmuuttajalle ensimmäisen kolmen maassa olovuoden aikana, edellyttäen että hänellä on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

Toimeentulotuki on kotitalouskohtainen tukimuoto, mistä syystä toimeentulotukea saaneen kotitalouden kielitieto perustuu toimeentulotuen päämiehenä olleen eli tuen hakijan äidinkielen, eikä kaikkien kotitalouksissa asuvien äidinkieltä ole saatavilla. Tilastoista ei siis pystytä suoraan määrittelemään kuinka moni muunkielinen helsinkiläinen asuu toimeentulotukea saavassa perheessä.

Lähteet:

[Finlex, Laki Toimeentulotuesta](#)
[Finlex, Laki kotoutumisen edistämisestä](#)

Taulukko 15. Toimeentulotuen saajat vuonna 2015 äidinkielen ja perhetyyppin mukaan¹⁾

	Kaikki äidinkielet	Muu kuin suomi ja ruotsi
Yhteensä	46 496	11 625
<i>Joista, %:</i>		
Yksin asuva mies	44,9	35,8
Yksin asuva nainen	31,9	26,1
Parit, ei lapsia	4,9	5,6
Parit, on lapsia	6,7	15,3
Yhden huoltajan perhe	11,7	17,2
Taloudessa kaksi aikuista, %	11,6	20,9
Tuensaajista lapsiperheitä %	18,4	32,5
Lapsiperheitä, %		
1 lapsi	50,2	40,4
2 lasta	28,7	30,1
Vähintään 3 lasta	21,0	29,5
Yhteensä	100,0	100,0
Päämiehet, % 18 vuotta täyttäneestä väestöstä	8,9	16,5

*1) Ei sisällä kotoutumistuen, vastaanottorahan tai täydentävän vastaanottorahan saajia
 Lähde: Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto*

Liitetaulukko 1. Suomen- ja saamenkielisten, ruotsinkielisten sekä muunkielisten määrä ja osuus väestöstä peruspiireittäin 1.1.2016

	Kaikki äidinkielet		Suomi ja saame		Ruotsi		Muu kieli	
	Henkilöä	%	Henkilöä	%	Henkilöä	%	Henkilöä	%
Helsinki	628 208	504 072	80,2	36 004	5,7	88 132	14,0	
Eteläinen suurpiiri	110 124	87 927	79,8	13 023	11,8	9 174	8,3	
Vironniemen peruspiiri	12 482	10 392	83,3	1 198	9,6	892	7,1	
Ullanlinnan peruspiiri	24 367	18 528	76,0	3 943	16,2	1 896	7,8	
Kampinmalmin peruspiiri	35 414	28 509	80,5	3 200	9,0	3 705	10,5	
Taka-Töölön peruspiiri	15 244	12 677	83,2	1 494	9,8	1 073	7,0	
Lauttasaaren peruspiiri	22 617	17 821	78,8	3 188	14,1	1 608	7,1	
Läntinen suurpiiri	107 085	86 430	80,7	6 671	6,2	13 984	13,1	
Reijolan peruspiiri	17 405	14 247	81,9	1 279	7,3	1 879	10,8	
Munkkiniemen peruspiiri	17 629	14 441	81,9	1 965	11,1	1 223	6,9	
Haagan peruspiiri	26 771	22 066	82,4	1 724	6,4	2 981	11,1	
Pitäjänmäen peruspiiri	17 923	14 462	80,7	743	4,1	2 718	15,2	
Kaarelan peruspiiri	27 357	21 214	77,5	960	3,5	5 183	18,9	
Keskinen suurpiiri	90 737	78 129	86,1	3 996	4,4	8 612	9,5	
Kallion peruspiiri	29 068	25 312	87,1	1 169	4,0	2 587	8,9	
Alppiharjun peruspiiri	11 937	10 406	87,2	452	3,8	1 079	9,0	
Vallilan peruspiiri	15 651	13 546	86,6	823	5,3	1 282	8,2	
Pasilan peruspiiri	9 219	7 388	80,1	300	3,3	1 531	16,6	
Vanhankaupungin peruspiiri	24 862	21 477	86,4	1 252	5,0	2 133	8,6	
Pohjoinen suurpiiri	42 723	37 881	88,7	1 553	3,6	3 289	7,7	
Maunulan peruspiiri	9 001	7 531	83,7	363	4,0	1 107	12,3	
Länsi-Pakilan peruspiiri	7 034	6 476	92,1	273	3,9	285	4,1	
Tuomarinkylän peruspiiri	8 702	8 133	93,5	264	3,0	305	3,5	
Oulunkylän peruspiiri	14 332	12 374	86,3	519	3,6	1 439	10,0	
Itä-Pakilan peruspiiri	3 654	3 367	92,1	134	3,7	153	4,2	

	Kaikki äidinkielet		Suomi ja saame		Ruotsi		Muu kieli	
	Henkilöä	%	Henkilöä	%	Henkilöä	%	Henkilöä	%
Koillinen suurpiiri	97 995	80 929	82,6	2 319	2,4	14 747	15,0	
Latokartanon peruspiiri	24 572	19 579	79,7	590	2,4	4 403	17,9	
Pukinmäen peruspiiri	8 383	6 644	79,3	207	2,5	1 532	18,3	
Malmin peruspiiri	28 918	24 424	84,5	785	2,7	3 709	12,8	
Suutarilan peruspiiri	11 226	9 817	87,4	295	2,6	1 114	9,9	
Puistolan peruspiiri	19 589	16 808	85,8	358	1,8	2 423	12,4	
Jakomäen peruspiiri	5 307	3 657	68,9	84	1,6	1 566	29,5	
Kaakkoinen suurpiiri	49 375	40 404	81,8	2 935	5,9	6 036	12,2	
Kulosaaren peruspiiri	3 827	2 815	73,6	715	18,7	297	7,8	
Herttoniemen peruspiiri	28 463	23 199	81,5	1 124	3,9	4 140	14,5	
Laajasalon peruspiiri	17 085	14 390	84,2	1 096	6,4	1 599	9,4	
Itäinen suurpiiri	109 420	80 256	73,3	4 461	4,1	24 703	22,6	
Vartiokylän peruspiiri	22 235	16 906	76,0	1 069	4,8	4 260	19,2	
Myllypuron peruspiiri	11 744	8 971	76,4	401	3,4	2 372	20,2	
Mellunkylän peruspiiri	37 600	26 598	70,7	1 145	3,0	9 857	26,2	
Vuosaaren peruspiiri	37 841	27 781	73,4	1 846	4,9	8 214	21,7	
Östersundomin suurpiiri	2 056	1 549	75,3	418	20,3	89	4,3	
Östersundomin peruspiiri	2 056	1 549	75,3	418	20,3	89	4,3	
Muut	18 693	10 567	56,5	628	3,4	7 498	40,1	

Laatuseloste ja lähteet

Lähteet:

Tietolähde on Tilastokeskus, ellei toisin ole mainittu.

Aineistot:

- Helsingin kaupungin opetusvirasto
- Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden virasto, toimeentulotuen tilastot
- Helsingin kaupungin tietokeskus, vieraskielisen väestön ennuste
- Helsingin kaupungin varhaiskasvatusvirasto, päivähoidon ja kotihoidon tuen tilastot
- Maahanmuuttovirasto, turvapaikanhakijat
- Tilastokeskus, väestötilastot
- Tilastokeskus, koulutustilastot
- Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto
- Tilastokeskus, asumisen tilastot
- Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto
- Uudenmaan Ely-keskus, pakolaiset ja turvapaikanhakijat

Edelliset julkaisut:

Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2015:41

Helsingin ulkomaalaisväestö. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2014:36, 2013:31, 2011:41, 2010:30, 2009:40, 2008:33, 2008:4

Population with foreign background in Helsinki. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2016:2

Foreigners in Helsinki. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2014:37, 2013:40, 2012:6, 2010:38, 2010:2, 2009:9